

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 14. JULIJA 1983

ŠTEVILKA 25 • XXXII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 1. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vartl. Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščam prometa danka po pristojnem mnenju rev.: 42/1-72.

11.466.199 DIN INOVACIJSKIH PRIHRANKOV IN KORISTI

Obdobje za gospodarstvo so v preteklih dveh mesecih obravnavali 27 prijav tehničnih, tehnoloških izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih triliindvajset pozitivno ocenili in odobrili posebna nadomestila, štiri pa zavrnili. Skupni prihranki oziroma korist znašajo 11.466.199 din, za kar je 43 novatorjev prejelo 404.543 din posebnih nadomestil ali 3,53 % od ugotovljenih prihrankov.

SPREJETI POLOŽAJ, KAKRŠEN JE, IN POGLEDATI RESNICI V OČI

Govor predsednice zveznega izvršnega sveta Milke Planinc na seji zbora republik in pokrajin skupščine SFR Jugoslavije je med delovnimi ljudmi in občani močno odjeknil, doživlja pa tudi različne komentarje, čeprav je zelo nedvoumno pred delegati razgrnila izjemno težek položaj našega gospodarstva in države pa tudi zelo jasno povedala o vzrokih za tako stanje in o tem kaj moramo postoriti, da se postopno izkoplje iz težkega in kritičnega položaja. Nekateri se vedno iščejo vzroke izven sebe in kažejo na druge, drugi sploh ne reagirajo, posamezniki pa celo poskušajo vzroke naprtiti socialističnemu samoupravnemu sistemu. Prav gotovo je to tudi posledica tega, da zavestne socialistične sile še niso šle v široko fronto političnega delovanja med delovnimi ljudmi in občani, da bi jih seznanili z vzroki za sedanje težko stanje, sprejetimi ukrepi in lastnim ravnanjem, da postopno prebrodimo te težave, s katerimi se moramo spoprijeti predvsem z lastnimi silami, in to s skrajnimi prizadevanji in odrekami.

Eden temeljnih vzrokov je naša prezadolženost v tujini, ker smo se želeli tudi s tujo pomočjo in krediti čimprej izkopliti iz zaostalosti in zmanjšali razdaljo, ki nas je ločevala od industrijsko visoko razvitih držav. Tudi zadnja leta smo se kljub spremenjenim razmeram v svetu, poleg z lastnimi silami, razvijali tudi s pomočjo tuje akumulacije ob tem, da smo bili premalo usmerjeni v izvoz in da smo se tudi za različne nerealne naložbe še dodatno zadolževali. Tudi za družbeno in osebno porabo smo porabili več, kot smo ustvarili z delom, tekoča proizvodnja pa je bila čezmerno obremenjena. Tako smo postali ena od držav, ki so največ dolžne tujini. Seveda k temu moramo dodati še veliko notranjih subjektivnih vzrokov, med katerimi je nedvomno najbolj pomemben ta, da mnogokje niso dovolj odgovorno in disciplinirano izvrševali tistega, kar smo se samoupravno dogovorili in opredelili.

Vse to se je dogajalo in se dogaja v času, ko se soočamo s svetovno gospodarsko krizo, recesijo, medsebojnim nezaupanjem, zapiranje zlasti tistih trgov, na katere moramo prodirati in na teh osnovah grajenih različnih pritiskov na socialistično samoupravo Jugoslavijo, ob izredno zapletenih mednarodnih političnih razmerah, številnih žariščih vojne, vedno večjim razkorakom med razvitimi in nerazvitimi in podobno.

V tako težkih in za socialistično Jugoslavijo usodnih trenutkih je bil v soglasju vseh republik in pokrajin sprejet tako imenovani povezan in medsebojno odvisni paket, v katerem sodeluje 15 zahodnoevropskih držav, ZDA in Japonska, več kot 500 poslovnih bank, ki smo jim dolžni, mednarodni denarni sklad ter mednarodna banka za obnovo in razvoj. Temu ustrezno so v zvezni skupščini sprejeli tudi nekatere predpise za zanesljivo vračanje tujih posojil. Vendar pa, kot je rekla predsednica Milka Planinc, pogodbe in posojila sami po sebi niso prav nikakršno jamstvo. »So le možnost, da lažje odpravimo sedanje motnje, le premor, da se organiziramo in odločno prizadevamo za uresničevanje tistih bistvenih sprememb, ki smo jih napovedali s stabilizacijskim programom.«

»V teh za usodo države izjemno težkih okoliščinah pa drobnjarkarstvo in razmišljanje, kako se bo komu godilo ta hip, je v svojem govoru poudarila predsednica, bodisi da gre za delovno organizacijo, bodisi občino ali republiko oziroma pokrajino, ne bo nikomur pomagalo. Nihče se ne bo rešil in mu ne bo dobro, če ne bo vsa Jugoslavija s svojim notranjim sistemom in svojo zunanjo politiko izšla okrepljena iz sedanjih težav.«

Kljub temu, da o vsem tem že dolgo govorimo in pišemo, da so na zadnji seji zvezne skupščine odkrili pravo, zelo kritično stanje, vzroke za to in jasno povedali, da se bomo samo z lastnimi silami izkoplili v nekaj letih iz teh težav, se marsikje še ne zavedajo resnosti položaja. Nič bolj ne v naši železarni, v kateri ni nič manj težek in kritičen položaj, pa vendarle se še vedno bolj pogovarjamo in dogovarjamo, iščemočasne, parcialne rešitve ali celo s temi odlašamo, pri odgovornih odločitvah smo prepočasni, omahljivi, premalo strokovno oboroženi. Vložni material razporejamo po TOZD po načelu »da bo volk sit in koza cela«, namesto, da bi le-tega s strokovnimi argumenti in izračuni usmerjali v najbolj produktivne TOZD, kjer lahko dosegamo optimalne poslovne rezultate in podobno.

Pa tudi sicer se marsikje pri delu obnašajo tako, kot da nam neko poklanja denar za delitev, ne pa da ga moramo najprej z delom ustvariti in pri tem skrajno varčevati z vsem, kar uporabljamo pri ustvarjanju nove vrednosti — izdelka, da bi z njim kar največ iztržili na tržišču. Premalo vodimo, na primer, računa o tem koliko nas velja tona surovega jekla, sicer ne bi v prvem polletju porabili tretjino več dragocenega feromangana, kot je bilo potrebno. To velja tudi za druge izdelke, kjer nam za vsak odstotek izboljšan izplen, vsaka boljše izkoriščena kilovatna ura, vsaka organizacijska izboljšava, boljše izkoriščena delovna ura in podobno, prinaša večji prihodek oziroma dohodek in čisti dohodek in s tem tudi osebni dohodek.

S temi nekaj primeri smo hoteli le ilustrirati besede Milke Planinc na seji zvezne skupščine, da je jamstvo, da bomo lažje prebrodili težave »odvisno predvsem od nas, od naše pripravljenosti sprejemati položaj kakršen je, pogledati resnici v oči in skrajno odgovorno ravnati — torej povsem drugače kot včeraj — organizirati in uporabiti vse naše notranje rezerve in možnosti. Nujno je torej skrajno odrekanje, kjer je pač potrebno, to pa pomeni zmanjšati vse oblike porabe in do skrajnosti osredotočiti vse sile za večjo proizvodnjo, zlasti izvoz, kajti le tako se bomo postopoma reševali iz težav, v katere smo zabredli.«

Ali nismo v naši železarni pri našem ravnanju še v marsičem »na včeraj«?

MESEČNI OPERATIVNI PROGRAM PROIZVODNJE PRESEŽEN

V nasprotju z mesecem majem so v juniju normalno obratovali vsi večji proizvodni agregati v temeljnih organizacijah. Izjema je bila le naprava za kontinuirno vlivanje jekla v TOZD Jeklarna, katere je bila od 6. do 13. junija v rednem letnem remontu. Operativni program skupne proizvodnje celotne Železarne je bil dosežen 103,5 % in gotove proizvodnje 99,6 %.

(Nadaljevanje na 8. strani)

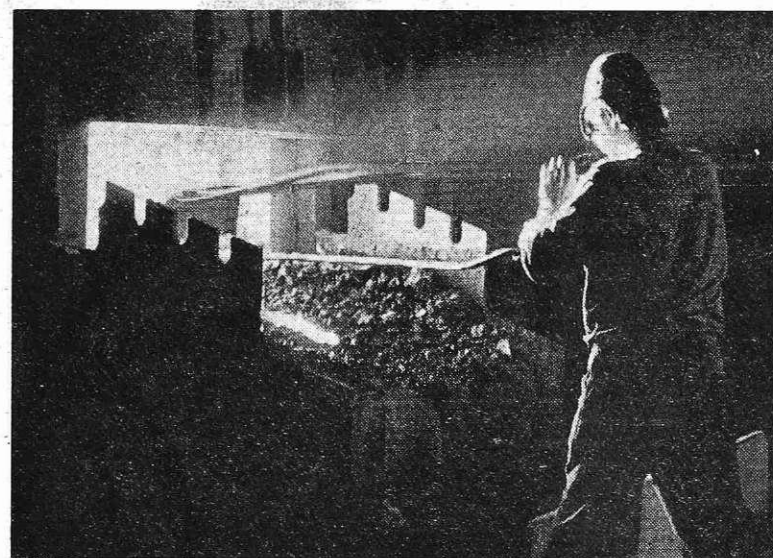
TOZD JEKLOVLEK

Avtorju ANTONU NOČU je bilo za popravilo iztrošenih, za obrat neuporabnih, okroglih vidia votlic odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila.

Widia votlice služijo za hladno vlečenje jeklenih palic. Uporabljajo se na več strojih. Pred uvedbo popravila že iztrošenih votlic so vse votlice odvrgli v odpadno železo. Sedaj avtor na stroju, ki ga je sam preuredil, popravlja iztrošene votlice. Popravljenе votlice po kvaliteti ustrezajo novim.

Avtorjema JOŽU ARHU in STANETU PAGONU je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uspešno izvedeno predelavo sklopne gredi na brusilnem stroju LIDKÖPING. Zaradi pogostih okvar na tem brusilnem stroju v brusilnici TOZD Jeklovlek sta avtorja pričela razmišljati

(Nadaljevanje na 7. strani)

Pri ASA električni peči (foto I. Kučina)

OBČUTEN IZPAD PROIZVODNJE IN IZVOZA V TOZD ŽEBLJARNA

Vsem zaposlenim v jeseniški železarni je že znano, da ustvarja TOZD Žebljarna z izvozom na zahodno konvertibilno področje pomemben delež deviz za potrebe Železarne. Kar pet milijonov dolarjev je letna realizacija, od česar plačamo okrog milijon dolarjev jugoslovanskemu ladijskemu prevozniku za transport čez Atlantik, kar je tudi za jugoslovansko gospodarstvo pomemben prispevek. Odločitve delavcev TOZD Žebljarna, da bodo storili kar največ, da bi izvoz še povečali, so dobro uresničevali. Delež izvoza v njihovi skupni proizvodnji je kar 98 %.

Žal v maju in juniju zastavljeni program izvoza ni bil izpolnjen, vendar ne zaradi delavcev Žebljarne. Kako so žebljari delali v juniju in kakšni so kazalci, vidimo v tehničnem poročilu, iz katerega povzema-

mo: Družbeni plan za junij je predvideval 1.040 ton proizvodnje, operativni pa samo 920 ton, vendar je bil tudi ta plan previsok. Izdelanih je bilo

samo 863,2 tone žičnikov, kar je 83,0 % v odnosu na družbeni in 93,83 % na operativni plan. Vzrok za tako slab dosežek je ustavitev proizvodnje za teden dni (od 30. maja do 4. junija), ko je normalno obratovala samo četrta grupa strojev, proizvodnja pa je bila motena tudi še naslednji teden (od 5. do 10. junija), delno zaradi še nepopolne zaloge žice v potrebnih dimenzijah delno pa

zaradi velike bolezenske odsotnosti, ki se je močno povečala, ko je bila proizvodnja žebljarne reducirana.

Proizvodnja je bila ustavljena zaradi velikega pomanjkanja žice. V dimenzijah 2,5, 2,8, 3,1 in 3,4, ki predstavljajo v količinskem asortimentu kar 80 % potrebnega vložka, je bilo stanje v zalogah nično! Zato je bil občuten padec proizvodnje v maju in juniju. Zaradi pomanjkanja žice je bilo na žebljarskih strojih 1.568 ur zastojev, kar predstavlja okrog 120 ton izgubljene proizvodnje, zaradi povečane bolezenske odsotnosti pa še dodatnih 80 ton.

Najobčutnejši izpad je bil pri odpremi izdelkov za izvoz, in ga ne bo možno več nadomestiti. V juniju je bil plan odpreme za izvoz 900 ton izvršen samo s 721,4 tone ali 80,15 %, pri proizvodnji pa je zaostanek za planom izvoza samo 50 ton, ker je bilo za domači trg izdelanih samo 12,7 ton.

V prvih štirih mesecih je bila skupna proizvodnja 4.035,5 tone, kar je bilo v odnosu na družbeni plan 44,5 ton ali 1,12 % več. Zaradi izpada proizvodnje v maju in juniju pa je bila skupna proizvodnja 5.635,5 tone, kar je 314,5 ton ali 3,29 % manj od planirane. Pri odpremi pa je bilo še slabše, in sicer 5.518,5 tone, kar je za 431,5 ton ali 7,25 % manj od družbenega plana. Na srečo je TOZD Žebljarna

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROBLEMSKA KONFERENCA KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V Ravnah je bila 30. junija problemska konferenca komunistov, katere sta se poleg delegatov iz vseh TOZD in delovnih skupnosti delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne udeležila predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Andrej Marinc in podpredsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Ivo Klemenčič.

Uvodni referat na konferenci je imel predsednik kolektivnega poslovnega organa SOZD Slovenske železarne Igor Uršič, ki je orisal dosežani razvoj sestavljene organizacije, težave, s katerimi se srečuje, in razvojne naloge. Sestavljena organizacija je v štirinajstih letih dosegla pomembne razvojne rezultate, vendar pa so možnosti še velike in jih bo v trdni povezanosti in z nadaljnjim dohodkovnim povezovanjem moč uresničiti.

Čeprav je bil temeljni poudarek na problemski konferenci utrjevanje samoupravnega združenega dela in sredstev ter nadaljnje dohodkovno povezovanje, se je 26 razpravljalcev dotaknilo številnih vprašanj od raz-

skovalno-znanstvene dejavnosti, dohodkovne povezanosti, izvozne problematike, nagrajevanja po delu in rezultatih dela do kadrovskih in drugih vprašanj.

Iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti naše Železarne je razpravljalo šest delegatov, ki so govorili o delovanju delegatskega sistema v okviru SOZD Slovenske železarne, o razvojnih usmeritvah naše železarne, predvsem s poudarkom na gradnji jeklarne 2, o devizni problematiki in združevanju deviznih sredstev, kadrovski problematiki, nagrajevanju po delu in rezultatih dela in delovanju komunistov v jeseniški železarni ter benificirani delovni dobi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA JUNIJ VZPOREDEN S PROIZVODNJO

Višino osebnega dohodka za junij opredelujeta dve glavni značilnosti: visoko preseganje plana proizvodnje po količini in odvedba enodnevnega zaslužka za solidarnost. Glede na mesec maj je pomembna razlika zaradi plačila dveh prazničnih dni v maju.

Dosežen proizvodni rezultat je obetalec večje opreje od maja, kljub temu, da v maju delo na dan praznika ni imelo majhnega vpliva na višino osebnega dohodka.

Solidarnostni dan je imel po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih različen vpliv. Tam, kjer so delavci na ta dan redno delali, je vpliv solidarnostnega dne večji, ker je bilo odtegnjeno izplačilo osebnega dohodka za opravljeno delo na ta dan. Pri delavcih z rednim delovnim ciklusom 5+2 je bil v to svrhu name-

njen dan sobotnega dopusta, tako da je bilo normalno izplačilo za 184 ur.

Kljub prazniku v maju in izpolnitvi solidarnostne obveznosti v juniju se raven osebnega dohodka iz maja ni zmanjšala. Govoriti pa tudi ne bi mogli o povečanju. Razlika v celotnem izplačilu na delavca je le en dinar. Osebni dohodek za 182 ur je večji kot v maju za 222 din. Ta podatek kaže, da je osebni dohodek na uro večji v juniju kot je bil v prejšnjem mesecu.

(Nadaljevanje na 7. strani)

SPODBUDEN ZAČETEK V JULIJU

Tekma med delavci TOZD Plavž in TOZD Jeklarna se nadaljuje tudi v juliju, čeprav se eni in drugi srečujejo s številnimi težavami.

V prvih enajstih dneh julija so delavci v TOZD Plavž izdelali 5.616,6 tone grodlja, s čemer presegajo linearno izvrševanje mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu, za dober odstotek.

Za petami, kot pravimo, so jim delavci v TOZD Jeklarna, ki so v tem času izdelali 14.013 ton surovega jekla in za pol odstotka presegajo idealno izvrševanje družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

V tem času je bila skupna proizvodnja dosežena 41.235,9 tone, kar je za dobra dva odstotka manj od idealnega izvrševanja družbenega plana.

Za prodajo je bilo v enajstih dneh julija izdelano 8.207,1 tone izdelkov in znaša zaostanek za idealnim izvrševanjem mesečnega družbenega plana dobrih enajst odstotkov, za operativnim programom, ki je za dobrih 4.500 ton znižan, pa osem odstotkov.

OBČUTEN IZPAD PROIZVODNJE IN IZVOZA V TOZD ŽEBLJARNA

(Nadaljevanje s 1. strani)

bljarna že od začetka leta sprejela usmeritev maksimalnega možnega izvoza in je na račun domačega trga v prvih štirih mesecih izvozila za 504 tone nad družbenim planom. Tako je šestmesečni dosežek izvoza še vedno nad družbenim planom, in sicer 377,9 tone ali 7,34 % pri proizvodnji, pri odpremi pa 276,2 tone ali 5,36 %.

S temi dosežki pa ne smemo biti zadovoljni, ker smo zaradi slabe poslovne politike v Železarni napačno usmerjali vložek (TVŽ) in s tem prizadeli TOZD Žebljarno tako pri dohodku kot osebnih dohodkih. V teh dveh kritičnih mesecih so ostali delavci Žebljarne brez premij in stimulacij za storilnost in izvoz (za polovico nižje), delavci pa so morali na prisilne plačane in tudi neplačane dopuste, kar je povzročilo veliko škodo v delovnem ritmu in vzdušju in je storilnost zdaj, ko je žice dovolj, občutno slabša, bolezenska odsotnost pa se še ni bistveno znižala. Ob takih težavah prav gotovo ni prav, da za slabe odločitve v Železarni plačajo z osebnim dohodkom samo delavci TOZD Žebljarna, pa tudi izpad proizvodnje bo povzročil nižji skupni prihodek TOZD in zato tudi izgubo. Vse storitvene dejavnosti in delovne skupnosti pri tem niso prizadete, za povzročeno družbeno škodo temeljni organizaciji in celotni delovni organizaciji pa osebno nihče ne odgovarja.

Omenjeni vzroki so vplivali tudi na nizko storilnost TOZD Žebljarna, katera je bila v juniju 75,05 kg na uro in delavca. Vseh delavcev v tehnološkem procesu ni bilo možno reducirati v mejah, ki bi dale še normalno storilnost, še posebno, ker so dalj časa obratovali samo stroji z nižjo produktivnostjo (IV. grupa). Storilnosti na posameznih strojih skupinah pa so tudi daleč pod povprečjem lanskega leta (-13 %) in po prečju prvih štirih mesecev letos. Na I. grupi je storilnost nižja od povprečja lanskega leta za 8,8 %, na II. grupi za 13,8 %, na III. grupi za 10,3 % in na IV. grupi za 22,5 %. To so izredno kritične razmere, ki jih je v glavnem povzročilo pomanjkanje žice. V adjustaži je storilnost višja kot povprečno v letu 1982, ker je bila večina delavcev adjustaže na prisilnem dopustu, pa tudi bolezenska odsotnost se je v adjustaži najbolj povečala.

Poleg velike odsotnosti zaradi dopustov in bolezni ter pomanjkanja žice je bilo v juniju tudi veliko zastojev zaradi mehanskih okvar in remontov žebljarskih strojev (3.088 ur). To je zaskrbljujoč podatek, ker so ti zastoji registrirani samo takrat, ko je prisoten delavec-žebljarij, pa na stroju ne more delati zaradi okvare. Vzdrževanje je izredno kritično zaradi velike odsotnosti delavcev-strojnih ključavničarjev, pa tudi zaradi zapostavljanja TOZD Žebljarna pri potrebnih pomočih iz drugih storitvenih oddelkov, ker imajo vse druge TOZD prednosti. V kolikor želimo izrabiti možnosti izvoza za korist Železarn in skupnega gospodarstva, bo treba tak odnos do TOZD Žebljarna, ki 98 % svoje proizvodnje izvažajo, bistveno spremeniti.

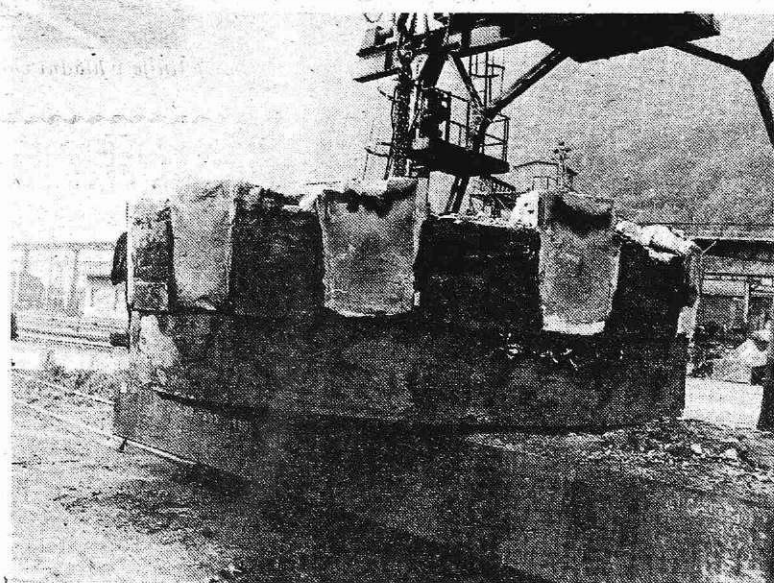
Ob številnih težavah izven TOZD Žebljarna, pa je še veliko napak v njej sami. Nikakor ne moremo doseči, da bi delavci vestneje pazili na zmanjšanje izmečka, ki je še vedno previsok, čeprav so kriteriji za kvaliteto izvozne proizvodnje bistveno oostrejši kot so bili pred časom. Izpad 7,24 kg žičnikov na tono proizvodnje je le previsok in bi se normalno smel gibati med 5 in 6 kg na tono. Pri potrošnikih je v pocinkovalnici nekoliko bolje pri porabi cinka, ki je v mejah

plana, trdega cinka pa se izloča manj kot je normativ, to pa je dosežek boljšega dela delavcev v pocinkovalnici. Poraba električne energije je v celotni TOZD v juniju pod postavljenim ciljem in se bo visoko poprečje iz zimskih mesecev bistveno znižalo čez poletje. Skupni izplen je 96,37 %, kar je za 0,17 % bolje od plana.

Vsi navedeni kazalci kažejo na dokaj kritičen položaj TOZD Žebljarna v odnosu na druge TOZD v Železarni in skupne službe. Kako bomo v Ze-

bljarni prebrodili nastale težave, ni odvisno samo od delavcev te temeljne organizacije, ampak tudi od drugih TOZD v tehnološki verigi zaradi redne oskrbe z vložkom, storitvenih TOZD zaradi zaostajanja izpolnjevanja nalog za redno delo proizvodnih naprav, posamezni oddelki strokovnih služb pa bodo morali z več občutka opravljati dela za Žebljarno in razmisliti, kako žebljarije stimulirati za proizvodno delo, da bi dosegli kar najvišji izvoz.

Leon Mesarič

Vlitek nosilnega prstana za tovarno Djuro Djaković (foto S. Kokalj)

DOSEČI JE TREBA ZAČRTANE PROGRAME

V četrtek, 7. julija, so se sestali predsedniki izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata temeljnih organizacij in delovnih skupnosti Železarn, člani izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata in člani predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarn. Obravnavali so aktualne gospodarske in politične razmere v Sloveniji ter naloge sindikatov v teh razmerah.

Janez Jamar, predsednik občinskega sindikalnega sveta, je najprej orisal gospodarski položaj v Sloveniji in Jugoslaviji in poudaril, da je položaj gospodarstva pereč, ker ne dosegamo načrtovane proizvodnje. Samo osem od dvaintridesetih gospodarskih panog v Sloveniji namreč dosega plan proizvodnje, ostale panoge pa niso dosegle letošnjega plana.

Podobno je z izvozom, ki je za 21 odstotkov manjši od načrtovanega, manjši pa je tudi devizni priliv.

Družbenoekonomski cilji so za 5 odstotkov pod načrtovanimi, ker smo več gradili na povečevanju cen kot pa produktivnosti, ki je večja le za pol odstotka.

Pri izvajanju stabilizacijske politike nismo dovolj dosledni, zato bodo potrebni novi ukrepi, predvsem omejevanje družbene in osebne porabe. Finančne probleme v gospodarstvu pa bomo morali reševati znotraj produkcijskih verig.

Zaradi vračanja posojil bo treba sprejeti zakone, ki bodo odplačilo posojil dali prednost pred izplačilom osebnega dohodka. Tečaj dinarja se bo moral hitreje prilagajati tečaju dolarja, povečati bo treba cene energije in v skrajnem primeru zamrzniti osebne dohodke. Vse to je potrebno, da bomo letos lahko odplačali pet milijonov dolarjev posojila.

Za doseganje zastavljenih ciljev je nujno potrebna enotnost vseh Jugoslavije. Poleg tega bo treba razbremeniti proizvodnjo, povečati likvidnost dinarja in izdelati usklajen in celovit načrt socialne politike. Zato Zveza sindikatov Slovenije predlaga, da v vsaki občini organizacije združenega dela ponovno uveljavijo politiko opiranja na lastne sile.

V občini Jesenice naj vse organizacije združenega dela čimbolj uresničujejo stabilizacijski program, ki je že narejen in vnešen v resolucijo sindikatov, ker bomo le tako dosegli izpolnjevanje začrtanih programov. Programi in naloge so torej znane, treba jih je samo izvajati.

Poleg opredeljenih nalog bomo morali več pozornosti nameniti doseganju planirane proizvodnje in izvoznih ciljev, zato je treba izboljšati organizacijo in izkoristek dela, odgovornost in stimulacijo delavcev in delegatov.

Potrebne bodo temeljite kadrovske spremembe, saj je treba prekiniti z raznimi oblikami vodoravne rotacije, pijančevanja in familiarni-

mi odnosi. Večjo pozornost bo treba nameniti turizmu in gostinstvu ter oostreje kaznovati gospodarske in delovne prekrške.

Jelka Vidali, članica poslovnega odbora, je orisala položaj v Železarni. Poudarila je, da se nam zaradi manjše pravice do razpolaganja z devizami obeta slabša preskrba s ferolegurami, pa tudi rezervnih delov iz uvoza bo manj. Posledica tega bo manjša proizvodnja, zato bomo morali zelo skrbno gospodariti z materialom, ki ga bomo imeli.

Dosledno bomo morali izvajati dogovorjene organizacijske spremembe, ker bomo le tako dosegli večjo racionalnost poslovanja in proizvodnjo. Če tega ne bomo dosegli, tudi osebnih dohodkov ne bomo mogli povečati.

Dolžnost sindikalnih funkcionarjev v tem položaju je, da delavce spodbujajo, krepijo enotnost, opozarjajo na napake in ne podpirajo neurejenih dohodkovnih odnosov.

Lilijana Kos

PREGLED NEKATERIH PROBLEMOM V ZVEZI Z INOVACIJSKO DEJAVNOSTJO, KOT JIH VIDIJO AVTORJI 6

Pri reševanju posameznih tehničnih, tehnoloških ali organizacijskih problemov bi posameznim temeljnim organizacijam prav prišlo znanje oziroma izkušnje, ki jih imajo v drugih temeljnih organizacijah. Nekatere je kakšen problem dobro rešen, druge pa ne vedo, kako bi rešili podoben problem. V takih primerih, navajajo nekateri avtorji, bi prav prišla neka centralna kartoteka oziroma register inovacij in tehničnih izboljšav, izvedenih v celi železarni. Anton Novak takole pravi: »Imam tudi občutek, da se veliko tehničnih izboljšav v Železarni podvaja. Marsikatero izboljšavo, ki je že izvedena, bi lahko porabili kjer drugje. Morali bi imeti evidenco vseh tehničnih izboljšav s posameznih področij. Kako naj bi to izgledalo, ne vem, toda rešitve, ki je bila izvedena, denimo, pred dvajsetimi leti, in bi se morda tudi danes kje obnesla, ne moreš uporabiti, ker o njej ni na voljo nobenih podatkov.

Mislim, da bi z uvedbo uporabne evidence v celotni Železarni imeli velike prihranke, saj bi lahko vsako tehnično izboljšavo uporabili v katerikoli temeljni organizaciji. Tako sploh ne vemo, kaj se dogaja po ostalih obratih. Prav bi nam prišla taka strokovna služba, kjer bi nam lahko svetovali npr. možne rešitve nekega problema, ali pa, kaj je v Železarni že narejenega na določenem področju.

Tudi Božidar Brudar iz raziskovalnega oddelka meni, da bi morali biti vsi rešeni problemi v Železarni nekje registrirani, vedeti pa bi se moralo, kdo v Železarni zna kaj narediti. Dejal je še: »Železarna bi znanje lahko tudi prodajala. Na Ravnah imajo nekaj podobnega. Pravijo, da se jim izplača. Ko bi se vedelo, da zna ta in ta v Železarni narediti to in to in bi bilo tako znanje v obliki neke zaozrožene celote ponujeno tistim, ki ga potrebujejo, bi nam najbrž prinašalo precejšnje koristi.

Janez Faletič iz TOZD Remontne delavnice je tudi opozoril na podvajanje inovacij, pri tem pa se ni omejil le na našo Železarno: »Tudi v okviru SOZD SZ bi se morali inovatorji bolje organizirati. Naše društvo (DIATI) je že na problemski konferenci o inovatorstvu v Ravnah leta 1977 predlagalo mesečno izmenjavo poročil o inovatorstvu in tehničnih izboljšavah, toda ostalo je le pri tem, tako da včasih »odkriješ Ameriko«, pa ne veš, da so to ljudje že prej pogruntali. Tako prihaja do podvajanja inovacij, torej do nepotrebnega zapravljanja energije.

Nekaj inovatorjev je spregovorilo tudi o inovacijskem prihranku. Ta se pri nas ugotavlja le za celotno Železarno, tako da koristi inovacij v temeljni organizaciji ni prav čutiti, oziroma se prihranek porazgubi po Železarni ne glede na delež posamezne temeljne organizacije pri njegovem ustvarjanju. Vsaj del teh sredstev bi se, po mnenju nekaterih avtorjev, moral vračati v temeljno organizacijo, da bi delavci iz TOZD, kjer je inovacijski dohodek ustvarjen, imeli tudi koristi od tega. Dohodek od inovacij bi bil lahko prikazan

tudi na plačilnih listkih. S tem bi sicer nastalo nekaj več dela, toda vsakdo bi potem natančno vedel, kakšne koristi ima od dela inovatorjev. Na ta način bi se najbrž spremenil tudi odnos do inovatorstva.

V zvezi z delitvijo inovacijskega dohodka je tudi Sašo Piber podal zanimiv predlog: »Iz inovacijskega dohodka bi morali osnovati poseben fond, iz katerega bi črpali sredstva za realizacijo večjih inovacij v posameznih TOZD. Sedaj gre vse to iz žepa temeljne organizacije in vprašanje je, katera TOZD si lahko privoščijo v današnjem času izdatke za kakšno večjo inovacijo ali racionalizacijo. Z ustanovitvijo takega sklada bi bili taki posegi lažje izvedljivi.

Na koncu pa povzamemo še nekaj mnenj o priznanjih in nagradah prizadevnim in uspešnim inovatorjem za njihovo delo. Stane Mencinger meni: »... Uspešnim avtorjem bi morali dati več priznanja. Moralno priznanje kolektiva, temeljne organizacije, celotne delovne organizacije je včasih več vredno kot denarna nagrada, čeprav pri nas mislimo, da smo s tem, ko smo nekomu dali denar, vse rešili.

Priznanja in pohvale ne bi smele biti tako uradne. List papirja, oziroma formular z že vnaprej natisanim besedilom in podpis pristojnega, rečejo ti še, da imaš denar na blagajni. Premalo tovarištva je pri vsem tem...« pravi Viktor Smolej. O nagradi »Novator leta« sta spregovorila dva avtorja, ki sta tudi sama bila med tistimi, ki so jo doslej prejeli. Janez Komel je dejal: »Z nagrado novator leta delamo slabo uslugo množični inventivni dejavnosti, ker ta nagrada izključuje ostale avtorje. Mogoče bi kazalo nagrado podeljevati tistemu, ki ima največ inovacij v letu, ali do podelitve. S tem bi spodbujali avtorje k trajnemu delovanju na tem področju, nagrado pa bi dobili tudi tisti, ki imajo nižjo strokovno izobrazbo od dosedanjih novatorjev leta. Mogoče bi morali podeljevati dve taki nagradi. Eno za množičnost in trajnost delovanja na tem področju, drugo pa za najvišji ustvarjeni dohodek v letu. S tem bi pripomogli k dosegu cilja pri spodbujanju množične inventivne dejavnosti, da bi čim več delavcev ohranilo svojo inovacijsko dejavnost kot trajno obliko delovanja.

Ivo Cundrič: »... Želel bi, da bi podobna priznanja dobili vsi novatorji, ki so sedaj preveč zapostavljeni in živijo nekako v senci. Vsi novatorji, razen novatorja leta, ostanejo brez javnega priznanja za uspehe, ki so jih dosegli. Edina svetla točka pri vsej inovacijski dejavnosti je zadovoljstvo, da ti uspeva nekaj narediti. Vse drugo pa prinaša več slabega kot dobrega. Zato mislim, da bi morali izraziti javno priznanje vsakomur, ki je dal kak koristen predlog ali izvedel inovacijo in s tem pripomogel k boljšim delovnim rezultatom cele TOZD. To bi lahko bila nagoda, ki bi jo v okviru TOZD izvedel sindikat ali pa delavski svet ob koncu leta, denimo s podelitvijo diplom, ne pa da je vse ostalo bolj pomembno kot inovatorstvo.

PROBLEMSKA KONFERENCA KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

V razpravi je sodeloval tudi Ivo Klemencič, ki je komuniste seznanil predvsem s sedanjo zelo težko gospodarsko situacijo v Jugoslaviji in z ukrepi, ki bodo potrebni, da postopno prebrodimo sedanjo krizo. Predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Andrej Marinc pa je poudaril predvsem pravilnost takega delovanja komunistov za utrjevanje idejne in akcijske enotnosti ter spregovoril o nalogah komunistov v sedanjih zaostrenih gospodarskih in družbenih razmerah.

Na konferenci so sprejeli zelo konkretna stališča in usmeritve, ki jih bo predsedstvo konference, ki je tudi odgovorno, da do naslednje problemske konference spremlja njihovo uresničevanje, na osnovi razprave še dopolnilo. Pri posameznih nalogah so opredeljeni nosilci nalog in roki izvršitve.

V sprejetih stališčih in usmeritvah se komunisti obvezujejo, da se bodo v primerih, ko gre za skupne potrebe in interese delavcev delovnih organizacij SOZD Slovenske železarn,

oziroma skupna razvojna vprašanja, najmanj enkrat letno zbrali na problemski konferenci in poenotili svoja stališča in usmeritve. Komunisti se morajo zavzemati, da bodo na osnovi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter usmeritev zveze komunistov v prvem četrtletju 1984 izdelane osnove dolgoročnega razvoja SOZD Slovenske železarn in vseh njenih članic. V interesu poslovne uspešnosti, ekonomske učinkovitosti in socialne varnosti bodo dosledno vztrajali pri izvajanju dogovorjenega koncepta izvoza izdelkov, ki vsebujejo večjo stopnjo vgrajenega lastnega znanja in dela.

Tekoče in razvojne naloge, je poudarjeno v stališčih, zahtevajo še smotrnejše gospodarjenje z denarnimi sredstvi in nadaljnje aktiviranje vseh notranjih rezerv ter krepitev vseh dogovorjenih oblik združevanja sredstev v okviru SOZD Slovenske železarn. V zvezi z nagradovanjem po delu in rezultatih dela se bodo komunisti zavzeli, da se pripravi predlog samoupravnega sporazuma o enotnih merilih in kriterijih za oblikovanje in razporejanje dohodka in

čistega dohodka v okviru SOZD Slovenske železarn.

Komunisti se bodo zavzemali tudi, da se organizira poslovna skupnost za medsebojno plansko in drugo sodelovanje med predelovalci jekla in SOZD Slovenske železarn, da bi zmanjšali neskladje med proizvodnjo in predelavo jekla. Odločno, so poudarili v stališčih in ugotovitvah, je treba spremeniti odnos do raziskovalne dejavnosti in jo vgraditi v proces združevanja dela in sredstev. Komunisti morajo tudi s svojim akcijskim delovanjem v drugih družbenopolitičnih organizacijah in neposredno med delavci spodbujati delavce, da bodo nenehno preverjali in dograjevali samoupravno organiziranost.

Sprejeta stališča in usmeritve tudi zadoščujejo komuniste, da bodo v samoupravnih organih in sindikatu nosilci pobude, da o tem razpravljajo tudi samoupravni organi TOZD in delovnih organizacij, oziroma SOZD Slovenske železarn in konkretno opredelijo nosilce za uresničitev dogovorjenih aktivnosti v predlaganih rokih.

Železarski globus

ZDA

Ameriško podjetje National Forge Co. je razvilo za ponvično metalurgijo nov postopek, ki ne zahteva investicij in tudi ne povzroča uporabe večje količine plina. Imenovali so ga CaFe-Log postopek. Uporabljajo ga poleg odzveplanja in dezoksidacije, predvsem za spreminjanje morfologije vključkov. Dodatek 250 gramov kalcijeve kovine na tono jekla izboljša pri nizki vsebnosti žvepla žilavost za 15 do 35 %. CaFe-Log je valj iz železa in kalcija, ki ga nataknejo na drog, obzidan z ognjestalno opeko. Ta drog porinejo v z jeklo napolneno livno ponev, kjer se kalcij počasi tali. Začetek reakcije je tri minute po potisnjenju droga v talino in po nadaljnjih treh minutah je že končana.

V PRVEM POLLETJU OBRAVNAVALI 388 ZAHTEVKOV ZA DISCIPLINSKI POSTOPEK

V prvem polletju letošnjega leta je bilo vloženih 337 zahtevkov za uvedbo in vodenje disciplinskega postopka na skupno disciplinsko komisijo TOZD in delovnih skupnosti naše železarnice, ki so jih v vseh primerih vložili vodje TOZD in sektorjev. Komisija pa je skupaj obravnavala 388 zahtevkov, in sicer 94 še iz leta 1982.

Po vrstnem redu je bilo največ zahtevkov vloženih iz TOZD: Valjarna bluming štekel — 63 — obravnavanih 55, Jeklarna — 59 — obravnavanih 83, Transport — 32 — obravnavanih 29, Žičarna — 27 — obravnavanih 30, Hladna valjarna Bela — 21 — obravnavanih 22, Plavž — 19 — obravnavanih 20, Vzdrževanje — 18 — obravnavanih 21, Valjarna žice in profilov — 17 obravnavanih 22, Remontne delavnice — 17 — obravnavanih 25, ostale TOZD in delovne skupnosti so vložile od nič do devet zahtevkov.

Delovno obveznost so delavci TOZD in delovnih skupnosti kršili z naslednjimi kršitvami: neopravičeni izostanki z dela — 172 primerov, neizpolnjevanje, malomarno, nevestno opravljanje delovnih in drugih obveznosti — 42, zamujanje, zapuščanje dela in TOZD — 27, nezakonito delovanje — tatvine — 26, vinjenost — 19, žalitve, fizični napad — 16, odklonitev dela — 11, povzročanje nereda in pretepa — 7 primerov itd. 57 delavcev pa je bilo obravnavanih z več kršitvami hkrati.

Iz polletnega poročila skupne disciplinske komisije TOZD in delovnih skupnosti Železarnice, iz katerega povzemamo podatke, je razvidno, da

je skupna disciplinska komisija imela v prvem polletju 41 obravnav, na katerih je ugotavljala odgovornost za očitane kršitve delovne obveznosti v 388 primerih. Na eni obravnavi so poprečno obravnavali devet delavcev. V 13 primerih je komisija morala obravnavo preložiti zaradi ugotovitve dejanskega stanja, v enem primeru pa je obravnavo ponovila.

Komisija je delavcem, odgovornim za storjene lažje in hujše kršitve delovne obveznosti, izrekla naslednje disciplinske ukrepe: prenehanje delovnega razmerja — 99 primerov, preklic pogojno odloženega ukrepa prenehanja delovnega razmerja — 18, prenehanje delovnega razmerja pogojno za 12 mesecev — 32, za šest mesecev — 38 in za tri mesece — 28, razporeditev k drugim delovnim nalogam — 1, denarno kazen — 19, javni opomin — 68 in opomin v 38 primerih. V enajstih primerih je komisija ustavila postopek, v 24 primerih združila zahteve in v 12 primerih ni izrekla ukrepa. Ukrep prenehanja delovnega razmerja je izrekla 117 delavcem, oziroma 39 % od vseh izrečenih ukrepov, najstrožji ukrep pa je odločila v 98 primerih. Pisno izjavo, da ne želijo biti več v delovnem razmerju, je predložilo 33 delavcev.

Samo v enem primeru je skupna disciplinska komisija, poleg izrečenega ukrepa, odmerila tudi pavšalno odškodnino.

Na izrečene disciplinske ukrepe je ugovarjalo 28 delavcev. Delavski svet TOZD in delovnih skupnosti so v 17 primerih potrdili disciplinski ukrep, v sedmih primerih so ga spremenili, v enem primeru razveljavili,

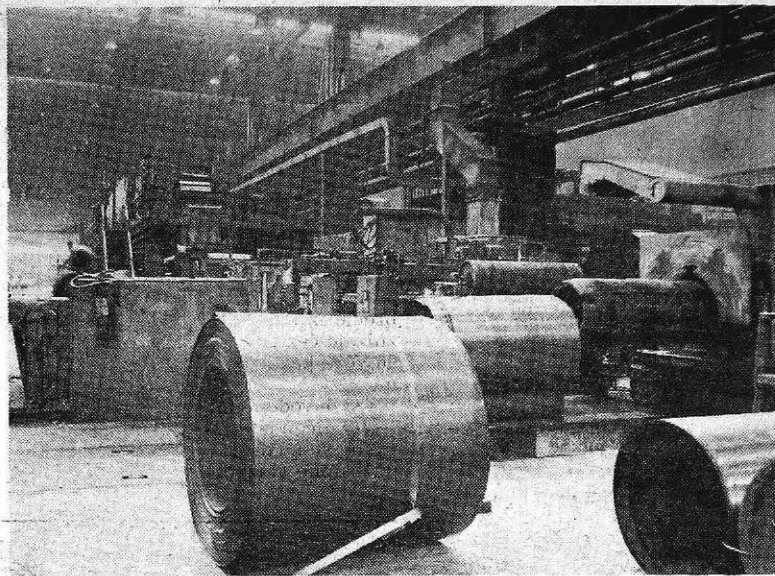
v treh primerih pa ugovorov niso obravnavali.

Odbor za delovna razmerja je eno delavko odstranil iz delovne skupnosti, en delavec pa je bil začasno razporejen k drugim delovnim nalogam po odredbi vodja TOZD.

Komisija v svojem poročilu navaja tudi pogostnost neopravičenih izostankov z dela, in sicer TOZD: Valjarna bluming štekel — 41 primerov, Jeklarna — 25, Transport — 22, Plavž — 12, Valjarna žice in profilov — 12, Hladna valjarna Bela — 12, Žičarna — 8 in Remontne delavnice — 8 primerov.

Delavci so pogosto kršili delovno obveznost z malomarnim, nevestnim in nepravčasnim opravljanjem delovnih nalog, prav tako z zamujanjem na delo in zapuščanjem dela, vinjenostjo. V minulih šestih mesecih, navaja komisija v svojem poročilu, je bil zabeležen občuten porast kršitev v smislu fizičnega napada oziroma povzročanja pretepa. V prvem polletju je bilo 23 primerov, lani pa celo leto le 11.

V zaključku svojega poročila skupna disciplinska komisija TOZD in delovnih skupnosti Železarnice navaja, da se še vedno srečuje z zahtevki z nepopolnimi opisi kršitev delovnih obveznosti, kljub temu, da na to vsekoli opozarja. Težave so še vedno tudi z vročanjem in vračanjem disciplinske dokumentacije.

Izstopni del žarilne linije v hladni valjarni Bela (foto I. Kučina)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 18. DO 24. JULIJA

18. julija, Franc VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51,
19. julija, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16,
20. julija, Emil AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Jesenice, Titova 3, tel. št. 82-262,
21. julija, Božo BARTEJ, podpredsed. poslov. odbora, Jesenice, Titova 3/a, tel. št. 81-453,
22. julija, Aleksander JEZERŠEK, vodja TOZD HVB, obvestiti tel. št. 061-266-191,
23. julija, Zdravko ČRV, vodja invest. razvoja, Jesenice, Cesta 1. maja 32, tel. doma 2660,
24. julija, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.
Dežurstvo je vsak delovni dan od 15. do 7. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. do 7. ure naslednjega dne.
V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoje vtise vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 18. 7.	FRANC ARNEŽ	MITJA KERSNIK
TOREK — 19. 7.	BOGOMIR SVETINA	IGOR MEŽEK
SREDA — 20. 7.	FRANC CERKOVNIK	STANE ERŽEN
ČETRTEK — 21. 7.	BERTI KRAPEŽ	FRANC NEČIMER
PETEK — 22. 7.	MIHA ŠLIBAR	ALOJZ VARL
SOBOTA — 23. 7.	MATJAŽ KELVIŠAR	ZDENKO CUND
NEDELJA — 24. 7.	KAREL KOBLAR	VLADO REPE

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 18. do 23. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaleteč.
POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič
SOBOTA — 23. julija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi in
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.
V soboto, 23. julija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V mesecu juliju in avgustu bodo zdravniki na rednem letnem dopustu, zato prosimo uporabnike, da to upoštevajo.

OBVESTILO INVALIDOM ŽELEZARNE

Izvršni odbor aktivnih invalidov Železarnice obvešča svoje člane in njihove sorodnike, ki so se prijavili za srečanje AKTIVOV invalidov SOZD-Slovenske železarnice v Ravnah, da je odhod avtobusov v soboto, 16. julija, ob 6. uri izpred Čufarja na Plavžu. Avtobusa bosta ustavljala na vseh mestnih in primestnih postajališčih do Radovljice. Eden od obeh avtobusov bo peljal tudi skozi vasi od Žirovnice prek Begunj do Radovljice, kjer se bosta pri črpalki ob glavni cesti srečala in nadaljevala pot do Raven na Koroškem.

ZAPRTA MALA PRODAJA

Mala prodaja obvešča delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarnice in upokojece, da bo zaradi rednega letnega dopusta zaprta od 25. julija do 20. avgusta.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana z dne 29. junija 1983 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1) kuharica II. v restavraciji Železarnice	šifra 9108	D-2	6 ktg.	1 oseba
2) sobarica samskih domov	šifra 9206	D-2	4. ktg.	1 oseba
3) kuharica čaja	šifra 9528	D-2	3. ktg.	1 oseba

POGOJI:

ad. 1) — poklicna gostinjska šola; poskusno delo en mesec;
ad. 2) — dokončana osnovna šola;
ad. 3) — dokončana osnovna šola.
Delovno razmerje pod 1) in 3) se sklene za nedoločen čas, pod 2) za določen čas — 6 mesecev.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarnice Jesenice, z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna debele pločevine

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

ŽERJAVOVODJA št. 13 šifra 1398, D-3 8. kat. 2 osebi
Delo je za nedoločen čas na dve izmeni.
POGOJI: izpit za žerjavovodjo
Prednost pri izbiri imajo ženske!
Prijave pošljite v roku 15 dni na naslov: Kadrovski sektor železarnice Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za Valjarno debele pločevine«.

IZDATNA POMOČ OB POMANJKANJU DELAVCEV

V temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel se že dalj časa srečujemo s problemom pomanjkanja delavcev, posebno v adjustazah. To nam povzroča precejšnje težave pri proizvodnji, posebno pri dodatnih delih, kot je prebiranje pločevine za izvoz.

Za mesec junij je bilo planirano 350 ton pločevine za izvoz in vse je kazalo, da bo potrebno ustavljati posamezne linije, da bomo lahko adjustirali to pločevino.

V tej situaciji so nam priškrčili na pomoč vodstveni delavci elektro-računskega centra in v devetih dneh, ob svojem rednem delu, pripravili za odpremo skoraj vso količino pločevine.

Dvakrat so pločevino adjustirali tudi člani stalne mladinske delovne brigade »Železar«, tri tedne pa sta delala v adjustazi šteklja na Beli tudi dva pripravnika iz delovnih skupnosti.

Tako sodelovanje delavcev delovnih skupnosti in mladine v neposredni proizvodnji kaže, da se zavedamo težav, s katerimi se srečujemo, in da smo jih pripravili tudi premagati. Pohvalno je tudi to, da je bilo delo kljub neizkušeni opravljenosti zelo kvalitetno.

Pripravljenost delavcev ERC za delo v proizvodnih temeljnih organizacijah naj bo vzpodbuda tudi za druge, saj nam bo taka pomoč še zelo dobrodošla, še posebno v polnih mesecih, istočasno pa je dokaz solidarnosti jeseniških železarjev.

Aleksander Mandeljc

KOMISIJE SINDIKATA V JUNIJU

V juniju sta se sestali komisija za kulturo in komisija za socialna vprašanja.

Seja komisije za kulturo je bila v četrtek, 9. junija, na njej pa so obravnavali polletno finančno poročilo in tekoče zadeve.

Obravnavali so prošnjo Društva strojnih inženirjev Jesenice za prispevek pri nabavi strokovne literature, vendar so člani komisije prošnjo zavrnili, ker za te namene nimajo sredstev.

Ženski pevski zbor Milko Škober ne praznuje letos 15-letnico obstoja in bo ob tej priložnosti izdal poseben bilten. Člani komisije so sklenili, da prispevajo del sredstev za stroške tiska, saj zbor že vsa leta na vseh kulturnih prireditvah dostojno zastopa Železarno in občino Jesenice.

Osmo seja komisije za socialna vprašanja je bil v četrtek, 16. junija, na njej pa so obravnavali predloge

za denarno pomoč in zdravljenje v toplicah.

Na predlog socialne delavke so obravnavali prošnje treh sodelavcev, ki so prosili za denarno pomoč, da bi lahko člani njihovih družin letovali na morju. Obravnavali so tudi vloge izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata temeljnih organizacij in posameznikov za pomoč zaradi dolgotrajne bolezni in raznih nesreč.

Člani komisije so sklenili, da ne bodo več obravnavali vlog za brezplačno letovanje družinskih članov sodelavcev in bodo te vloge reševale osnovne organizacije sindikata v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Obravnavali so štiri prošnje za prispevek za zdravljenje v toplicah in jih ugodno rešili. Lilijana Kos

DOPIŠUJTE
V ŽELEZARJA

VAJA ČLANOV PGRČ V KARAVANŠKEM PREDORU

Po predhodnem dogovoru ter načrtu ŽG ŽTO Ljubljana, TOZD za promet Jesenice, so člani poklicne gasilske in reševalne čete železarnice Jesenice izvedli z ostalimi dejavniki zahtevno vajo reševanja v karavanškem predoru in gašenju požara. Pri vaji, ki je bila 21. junija, so poleg članov PGRČ Železarnice sodelovali še: službe ŽG, mejna milica Jesenice, enota civilne zaščite ter strokovne službe TOZD ŽP Jesenice in SVTK.

Predpostavka navedene akcije je bila, da je prišlo v Karavanškem predoru, približno 1800 m od južnega portala znotraj do naleta ekspresnega vlaka 292 na tovorni vlak, ki je prihajal iz smeri Področja (Avstrija). Po prejemu obvestila naj bi v predoru prišlo do požara in poškodb potnikov.

Obvestilo o tem je PGRČ Železarnice prejela ob 9.15 z železniške postaje Jesenice. Enota PGRČ je s kombiniranim gasilskim vozilom, agregatom za peno in ostalo opremo (dihalni aparati, reflektorji, agregat za razsvetljavo, nosila itd.) prispela k skladišču železniške postaje Jesenice (tovorna postaja) ob 9.24. Ob 9.35 sta bila dostavljena vagona z gasilno opremo in tehniko. Nakladanje in zavarovanje opreme na vagon je trajalo do 9.43, ob 9.45 je kompozicija krenila na progo in prispela ob 9.48 pred južni portal predora na Hrušici.

Istočasno je bila aktivirana enota civilne zaščite TOZD ŽP Jesenice in GD Hrušica ter člani postaje mejne milice Jesenice. Strokovne službe so poskrbele za izklop električnega to-

ka (15.000 V) in za potrebna vozila. PGRČ pa je do južnega portala pripeljala motorno brizgalno ter potrebno količino gasilskih cevi in druge opreme. Akcija v predoru se je pričela ob 9.55. Enota PGRČ in enota CZ sta pričeli z gašenjem požara in reševanjem ponesrečencev. V kulturnem domu na Hrušici je bil pripravljen prostor za nujne pomoči ponesrečencem in za transport težje poškodovanih v bolnico. Akcija reševanja in gašenja požara je bila uspešno zaključena ob 10.40.

Po oceni prve tovrstne akcije v karavanškem predoru so bile ugotovljene naslednje pomanjkljivosti oziroma oblikovani predlogi:

— čas za dostavo transportnih vozil (vagonov) na odrejeno mesto je bil predolg,

— podložke za zavarovanje gasilskih vozil je treba vnaprej pripraviti in prilagoditi tako, da bo zavarovanje opravljeno v najkrajšem času,

— poiskati je treba najprimernejši način prevoza ponesrečencev iz predora,

— pri kulturnem domu na Hrušici je treba določiti prostor za helikopter in ga označiti s črko »H« za potrebe transporta težko poškodovanih oseb,

— nabaviti ustrezne svetilke za delo v predoru (rudarske),

— napraviti je treba ustrezne odtoke v primeru nevarnih snovi,

— v redno šolanje delavcev TOZD ŽP Jesenice je treba vključiti tudi program reševanja v predoru in drugo.

V splošnem je bila vaja ocenjena kot zelo uspešna, še zlasti s strani izvajalcev. Vodili so jo člani operativnega štaba poklicne gasilske in reševalne čete Železarnice. S tem so bili dani pogoji za izdelavo celotnega načrta za reševanje in gašenje v predoru. V načrtu pa bo zajet tudi način sodelovanja z avstrijskimi železničarji, oziroma enotami za take in podobne intervencije. V bodoče bo organizirana skupna vaja v sodelovanju reševalcev z obeh strani predora.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna bluming štekel

2. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 28. junija, je namestnik predsednika odbora za gospodarstvo, Stanislav Dereani, sklical in vodil drugo redno sejo, na kateri so obravnavali proizvodne rezultate in finančno poročilo za mesec maj in prvih pet mesecev, operativni program za julij in inovacijske predloge. Pri pregledu sklepov predhodne seje so ugotovili, da so izvršeni.

Proizvodni rezultati v maju niso bili zadovoljivi, saj je bila gotova proizvodnja v TOZD dosežena 91,3 %, blagovna pa 90,5 %. Skupno je bila gotova proizvodnja temeljne organizacije v petih mesecih dosežena 91,9 %, blagovna pa 81,0 %.

Na slabe proizvodne rezultate v petih mesecih je vplivala okvara pogonskega motorja na štekelu, delovanje proizvodnih naprav pa je tako slabo, da ne zagotavlja nemotene obratovanja, kar je razvidno tudi iz povečanih zastojev.

Iz finančnega poročila je bilo razvidno, da so bili v maju stroški nižji za 2.917.965,17 din, in sicer pri vložnem materialu za 19.230.582 din, medtem, ko so bili predelovalni stroški višji za 16.312.617 din.

Računovodja je članom pojasnil, da je stanje kritično in da se je poslovni rezultat delovne organizacije kot tudi temeljne organizacije v odnosu na prvo četrtletje zelo poslabšal. Izguba je dosegla že tako mejo, da se lahko zgodi, da bo premalo rezervnih sredstev za pokrivanje izgube, kar pa že lahko pomeni izplačevanje zajamčenih osebnih dohodkov. Vzrok za slab poslovni rezultat temeljne organizacije so povečane zaloge materiala, ki so se povečale zaradi okvare pogonskega motorja

na štekelu, pa tudi dnevno naraščajo, saj je delovanje proizvodnih naprav tako slabo, da ne zagotavlja normalnega obratovanja. Predpogoj za izboljšanje stanja je zmanjšanje zaloga, preskrbeti pa je potrebno tudi primerna naročila za zalogo, ki je bila izvajana izven programa.

Člani so zahtevali, da mora mazilni tehnik vsak mesec podati poročilo o dejanski porabi mazila za temeljno organizacijo, ki naj bi porabo mazila plačevala le po normativu, večjo porabo od normativa pa naj plača tista temeljna organizacija, ki je odgovorna za dobro stanje naprav.

Potrtili so operativni plan za mesec julij s pripombo na plan za adjustažo štekel Javornik, ker gre Custodis peč v juliju v enotedenski remont, zato je potrebno poiskati ustrezna naročila. Pripombe so bile tudi na potek remonta ASEA peči, ki traja že dva meseca.

Obravnavali so inovacijske predloge in potrdili izplačilo rentnih predlogov avtorjem Viktorju Rakovcu in Jakobu Šrancu ter Marjanu Kristanu in Francu Tavčarju. Za predloge avtorjev Janeza Arha s sodelavci in Srečka Šterna ter Sergeja Savorgnanija pa so potrdili enkratno nagrado.

Delegati so obravnavali spremembe kriterijev za merjenje uspešnosti dela in sprejeli sklep, da se spremembe upoštevajo s 1. julijem 1983 s tem, da je potrebno spremembo v ustrezni razumljivi obliki obravnavati na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Člani so imeli pripombo na pripravo dela in menili, da bi delavci priprave dela prejeli premijo iz področja, ki ga pokrivajo.

I. N.

2. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Drugo redno sejo odbora za delovna razmerja je sklical in vodila predsednica Olga Pervanja v četrtek, 23. junija. Poleg sklepov predhodne seje, ki so bili v celoti realizirani, so obravnavali še kadrovske problematiko TOZD.

Iz poročila o kadrovski problematiki v maju, ki ga je podal kadrovski valjarn Janez Kramar, je bilo razvidno, da je primanjkovalo 14 delavcev, da je bil v delovno razmerje sprejet en sam delavec, medtem ko so delovno razmerje prekinili štirje delavci. V porastu je bila odsotnost, ki je bila

1.437 dni ali 16,62 % in je bila za 2,75 % višja od povprečne skupne odsotnosti v Železarni. Dejansko stanje zaposlenih na dan razprave pa je bilo še mnogo slabše kot v maju, saj je že ogrožena normalna proizvodnja.

Delegati so pregledali in potrdili predlog razporeditev novo sprejetih delavcev in interne spremembe. Obravnavali so prošnje za preklic odpovedi, za ponoven sprejem in prošnje za premostitev. Potrdili so stipendijske ugodnosti Dragu Filipaju, izredno plačano odsotnost Radenku Sančaninu za udeležbo na mladinski delovni akciji v Pirotu in izredno odsotnost delavki za opravljanje diplome za študij ob delu.

I. N.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih so v letošnjem januarju svetovne proizvodne zmogljivosti za surovo jeklo dosegle 944 milijonov ton, od tega 665 milijonov ton v zahodnem svetu, kar je v primerjavi s letom 1982 (687 milijonov ton) nekoliko manjša količina. To zmanjševanje je posledica zapiranja nerentabilnih in zastarelih obratov v ZDA in nekaterih zahodnoevropskih deželah. Za obdobje do leta 1987 je predvideno v zahodnem svetu povečanje proizvodnih zmogljivosti za 14,1 milijona ton, oziroma za 2,7 %. To povečanje bo nastalo zaradi nekaterih dežel v razvoju, med katerimi bodo dosegle največjo rast Brazilija (za 6,7 %), Indija (za 6,2 %) in Mehika (za 3,2 %). V letu 1987 tudi predvidevajo, da bo 51,7 % vseh proizvodnih zmogljivosti za surovo jeklo v Zahodnem svetu opremljeno z napravami za kontinuirno vlivljanje, medtem ko jih je bilo leta 1982 45 %.

N. K.

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

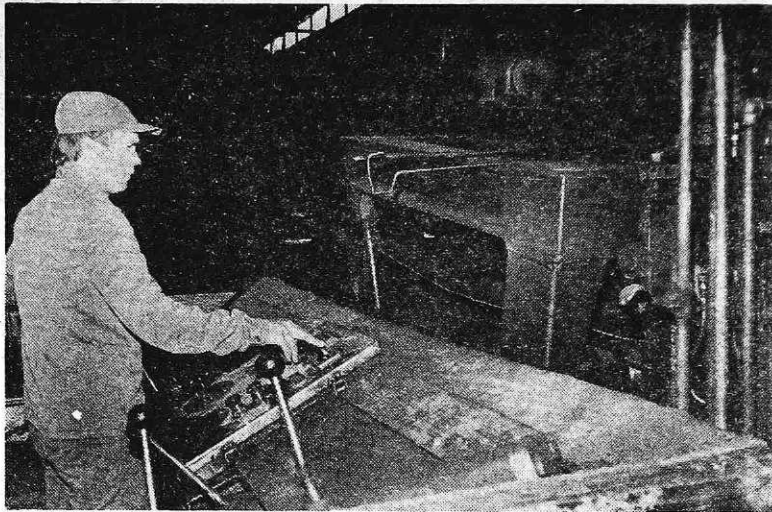
Namestnica predsednika odbora za gospodarstvo, Neda Knific, je 1. sejo odbora sklical v sredo, 29. junija. Na seji so najprej obravnavali pregled izvrševanja sklepov konstituantne seje, katerega je prisotnim posredoval vodja TOZD in pri tem ugotovil, da so bili vsi sklepi izvršeni. Odboru je bil posredovan tudi odgovor TOZD Transport glede stojnin. V zvezi s tem so zadovoljili vodjo TOZD, da se z vodjem TOZD Transport dogovori o drugačni organizaciji prevozov.

V nadaljevanju seje je vodja TOZD članom odbora posredoval oceno izpolnjevanja operativnega programa za junij. Odbor je ugotovil, da operativni program, ki je enak družbenemu načrtu, ne bo dosežen, odstopal pa bo tudi po asortimentu. Vzroka za to sta teden dni kasnitve pričetka obratovanja potisne peči in neustrezen asortiment dobavljenega vložka.

Predlog operativnega programa za mesec julij je odboru posredoval vodja priprave dela Mladen Azinović. Skupni operativni program za julij je 8.200 ton, od tega 3.100 ton dinamo jekla, 200 ton nerjavnega jekla, 1.800 ton ostalih jekel, 800 ton nizkoogljikastih jekel in 2.300 ton uslug. Plan izvoza je 1.070 ton, od tega 400 ton dinamo in 170 ton nerjavnih ter 500 ton nizkoogljikastih jekel. Odbor je menil, da bo operativni program skupne in blagovne proizvodnje v juliju možno realizirati le, če

bo zagotovljen planiran vložni material.

Predsednik komisije za inovacije Miro Eržen je odboru posredoval oceno oziroma mnenje komisije v zvezi s tehnično izboljšavo štev. 2551 »zaščita emulzijskega filtra na Sendzimir ogrođju« avtorjev Antona Novaka, Jožeta Renka, Jožeta Pernuša in Alojza Rabiča. Odbor je soglašal, da se avtorje nagradi z drugo redno rento v skupni višini 30.934 din, in sicer vsakemu od navedenih avtorjev 25 % oz. 7.734 din. Na predlog komisije za inovacije so soglašali tudi z izračunom prihrankov in posebnim nadomestilom za tehnično izboljšavo št. 2591 z naslovom »izdelava krtačnega spiralnika na žarilni liniji CRNO« avtorjev Iva Cundriča, Janeza Jamarja, Franca Hrastarja, Branka Iskre, Mitje Benedičiča in Franca Cerkovnika in sklenili, da se avtorje nagradi z drugo rento v skupni višini 48.105 din.

Linija za rezanje pločevine v valjarni bluming štekel (foto I. Kučina)

Odbor se je seznanil s pritožbo Friderika Maierja, ki se pritožuje na članek v Železarni v zvezi z menjavo valjnic na liniji CRNO, ker meni, da se valjnice menjajo po njegovem sistemu, ker se z napravo, ki jo je napravil Matija Urh, od štev. valjnice 28 ne more priti. Odbor je v zvezi s tem sklenil, da mu ne more izplačati ustrezne nagrade, ker ne ve, po katerem sistemu se valjnice menjajo. Pritožbo naj reši TOZD Vzdrževanje skupaj z oddelkom za zaščito industrijske lastnine in službo za varstvo pri delu, ker so vsi zastoji zaradi menjave valjnic nastali zaradi slabega vzdrževanja. Predlog menjave valjnic, oziroma sistem, po katerem se bodo valjnice menjale, bo obravnavala komisija za inovacije in predlagala avtorju ustrezno nagrado.

Predlog stimulacije za izvoz, ki ga je pripravil SEO — oddelek za nagajevanje, je prisotnim posredoval vodja TOZD. Iz predloga je bilo razvidno, da se povšajo pouderi stimuliranja za izvoz na konvertibilno področje. Odbor je predlog sprejel za tri mesece s pripombo, da bi morale odgovorne službe (izvozni oddelek) za pridobivanje realnih naročil za izvoz tudi dobiti ustrezno stimulacijo. Po preteku treh mesecev se eventualna odstopanja ali morebitne spremembe modela stimulacije popravi.

Odbor je obravnaval informacijo, da je TOZD HVB v juniju prejela sedem reklamacij, od katerih dve nista bili upravičeni. Glede na to je odbor zahteval, da se v vseh fazah proizvodnje poveča odgovornost za kvaliteto.

Na predlog vodje proizvodnje žarilnice Miha Hladnika so sklenili, da

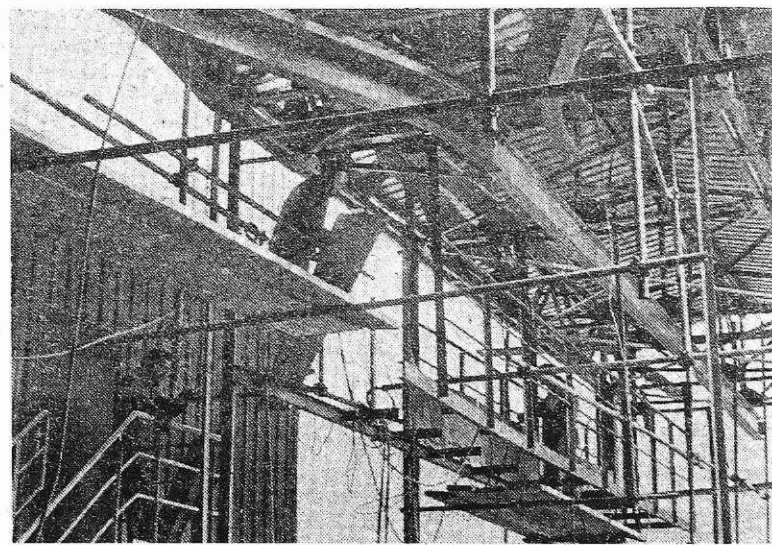
se z enkratno nagrado v višini 1.000 din nagradi delavec Avgustin Sadar, ker je preprečil, da bi poškodovani žarilni zvon v skladišču za staro železo razrezali, namesto da bi ga popravili.

V zvezi s predlogom odbora samoupravne delavske kontrole o zastojih prečnega voza, so predlagali, da predsednik komisije za inovacije skliče sestanek z vzdrževalci za rešitev tega problema.

Potrtili so predlog SEO — oddelka za nagajevanje, o stimulaciji za zbiranje odpadnih olj. Stimulacija 0,24 din/kg se skladno z navodilom deli, in sicer: 65 % TOZD HV Bela, 20 % TOZD Vzdrževanje in 15 % delovna skupnost KO-FI.

Obravnavali so sedem prošej družtev za dodelitev materiala oziroma finančno pomoč. Ker odbor ne razpolaga s finančnimi sredstvi, prošnjam strelske družine Triglav in akademске folklorne skupine France Marolt ni mogel ugoditi, zato je predlagal, da se prošnji naslovita na odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne. ŠD Jesenice in Planinskemu društvu Jesenice je odbor odobril po 20 plošč nerjavne pločevine, Gasilskemu društvu Mojstrana pa 50 trakov za kljčke za žlebove. TVD Partizan Gorje so glede na to, da veliko delavcev KS Gorje združuje delo v Železarni, dodeli 90 kosov nerjavnega materiala za kljčke in uslugo razreza nerjavnega materiala za žlebove, za 20 plošč pa so jim odobrili nakup po maloprodajni ceni. Tudi lovski družini KOVOR so odobrili nakup štirih plošč nerjavne pločevine po maloprodajni ceni.

N. K.

Del vakumske naprave — montaža (foto I. Kučina)

TOZD Jeklovlek

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 30. junija, je bila v TOZD Jeklovlek 3. redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil podpredsednik Marijan Stojan. Pri pregledu sklepov 2. seje so ugotovili, da so realizirani.

Delavski svet je obravnaval poročilo strokovne komisije o poteku izdelave razvida delovnih nalog in v zvezi s tem sprejel program samoupravnih aktivnosti, o katerih bo od 15. do 31. junija potekala razprava na zborih delavcev.

Delegat je v zvezi s tem postavil vprašanje, na katerem mestu je temeljna organizacija glede na gibanje osebnega dohodka v Železarni.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo odbora za gospodarstvo in potrdili organizacijsko spremembo o ukinitvi delovnih nalog in opravil vodja OPP, katere se prenesejo v oddelek za operativno planiranje proizvodnje.

Potrtili so poročilo stalne inventurne komisije o izvršeni inventuri v skladišču 35 — Jeklovlek. Pri pregledu ni bilo ugotovljenih razlik in se dejansko stanje ujema s stanjem skladiščne kartoteke ter mesečnim materialnim dnevnikom.

Potrtili so prevrednotenje kritičnih delovnih nalog in sklep odbora za gospodarstvo o objavi javnega razpisa za opravljanje del delovodje delavnice v TOZD Jeklovlek.

Vse predlagane sklepe odbora za gospodarstvo so potrdili.

Na poročilo odbora za delovna razmerja niso imeli pripomb. Soglašali so z udeležbo Draga Vukoviča na MDA Bela Krajina '83 v mesecu avgustu, vendar bo to obravnaval še odbor za delovna razmerja.

Potrtili so zapisnik o primopredaji poslov med starim in novim vodjem TOZD.

Delavski svet je obravnaval še program dela KS Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela in ugotovil, da se sredstva za financiranje neredno odvajajo, kar negativno vpliva na realizacijo planov. Sprejeli so sklep, da se ta sredstva tekoče odvajajo.

S SEJE PREDSEDSTVA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

Temeljna organizacija Družbena prehrana je koordinacijskemu svetu

KONFERENCA OO ZSMS TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Največ pozornosti so namenili problemu v samskih domovih. Na konferenci so predlagali, da naj o

LOKALNA MLADINSKA DELOVNA AKCIJA GORJUŠE '83

Sele sredi maja je bilo dogovorjeno, da bi MDB Stane Žagar gradila vodovod v KS Koprivnik-Gorjuše. Kljub kratkemu roku za priprave in obliki tehničnih problemov je OK ZSMS Radovljica ob pomoči KS Koprivnik-Gorjuše, GP Bohinj, SIKS Radovljica in KG Radovljica uspela urediti naselje akcije. Izkazalo se je, tudi železniško gospodarstvo, ki je ponudilo svoj počitniški dom, kjer so brigadirji nastanjeni.

Lili

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

OSNOVNE KARAKTERISTIKE KEMIJSKIH IN BAKTERIOLOŠKIH BOJNIH STRUPOV

- da so visoko uspešni in povzročijo večje število žrtev ne oziraje na medicinsko preventivo
- da je vsaka bakterija visoko infektivna ter da se nalezljiva bolezen širi od človeka na človeka.

BIOLOŠKA SREDSTVA, KI PRIZADENEJO ČLOVEŠKI ORGANIZEM

Gljivice povzročajo številne bolezni pri ljudeh. Protazoze so enocelični organizmi, ki povzročajo različna obolenja, med njimi je posebej poudariti malarijo.

BIOLOŠKA SREDSTVA, KI PRIZADANEJO ŽIVALSKI IN RASTLINSKI SVET

— pogoji zunanje sredine morajo biti ugodni za razvoj in širjenje obolenja.

SREDSTVA ZA ŠIRJENJE OZIROMA RAZPRŠEVANJE

Za raztresanje in razprševanje so primerni avioni, manjši raketni projektili, generatorji za razprševanje aerosolov.

SPLOŠNA ZAŠČITA PRED BAKTERIOLOŠKIM IN KEMIJSKIM NAPADOM

Toda celotni proces bi zahteval uspešno organizacijo, dobro izučeno osebje, ki bi takoj pristopilo in izvedlo zgoraj omenjene zaščitne mere.

Preventivna mera pri zaščiti od vojnih strupov je uporaba antidotov t. j. atropina in oksima. Toda tudi pri uporabi atropina je potrebna zmenost, saj je večja količina tudi strupena. Preventivna uporaba zaščitne masti za premaz odkritih delov telesa štiti pred parami mehurjevcem, ne pa pred klapjicami mehurjevcem.

Nadaljevanje

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČ

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETU 1982 PO POSTOPKIH

Spodnja razpredelnica kaže, kakšen je bil v letu 1982 delež posameznih jeklarskih postopkov v milijonih ton in odstotkih v desetih državah, največjih proizvajalkah surovega jekla na svetu in Jugoslavije.

država	kisikov konv.		elektro peč		SM peč		skupaj
	milij. t	%	milij. t	%	milij. t	%	
Sov. zveza	43,4	30,5	15,8	12,5	86,8	56,4	147,0
Japonska	73,0	73,4	26,4	26,6	0,0	0,0	99,6
ZDA	41,1	60,8	21,0	31,0	5,5	8,2	67,6
ZRN	29,0	80,9	6,3	17,6	0,5	1,5	35,8
Italija	11,4	47,4	12,6	52,6	0,0	0,0	24,0
Francija	14,9	80,9	3,5	18,9	0,3	0,2	18,4
Poljska	5,6	38,2	2,0	14,0	6,9	47,8	14,5
Vel. Britanija	9,0	65,9	4,7	34,1	0,0	0,0	13,7
Španija	5,9	45,2	6,8	51,5	0,4	3,3	13,1
Romunija	5,8	44,5	2,5	19,7	4,7	35,9	13,0
Svet skupaj*	315,2	54,7	133,8	23,2	128,1	21,9	576,2
Jugoslavija	1,4	35,8	1,0	26,4	1,4	37,8	3,8

⁹ Razliko predstavljajo ostali postopki, ki v razpredelnici niso upoštevani.

Iz tabele vidimo, da japonske, italijanske in britanske železarnice ne uporabljajo več SM postopka, zelo malo pa zahodnonemške, francoske in španske železarnice. Nasprotno pa imata zastareli in negospodarski postopek celo vodilno vlogo v Sovjetski zvezi, Poljski in Jugoslaviji, nekoliko manj ga uporabljajo tudi v Romuniji. V Sovjetski zvezi je glavni vzrok za to v tem, ker so prepozno pričeli uporabljati kisikove konverterje, pa tudi obločna električna peč je šele za gradnjo velike železarnice na osnovi tega proizvodnega agregata pri Kursku dobila večjo veljavo. V ostalih treh državah pa skušajo v zadnjem času vedno hitreje nadomeščati SM peči s kisikovimi konverterji in obločnimi električnimi pečmi. Zanimivo je, da ta postopek, (sicer precej manj), še vedno uporabljajo v ZDA. Tudi za to državo velja, da je nekoliko zamudila pri uvajanju kisikovih konverterjev.

Pri izdelavi elektro jekla močno prednjačita Italija in Španija, kar gre seveda na račun številnih mini železarn z elektro jeklarno, napravajo za kontinuirno vlivanje in valjarno žice ali palčicastejeka jekla. Sorazmerno najmanj elektro jekla izdelujejo sovjetske in poljske železarnе, medtem ko se pri ostalih državah, vključno z Jugoslavijo, giblje med 17,6 % v ZRN in 34,1 % v Veliki Britaniji.

Delež kisikovih konverterjev pri celotni proizvodnji surovega jekla je največji v ZRN in Franciji z 80,9 %, sledita pa Japonska in Velika Britanija. Na svetu je proizvodnja kisikovih konverterjev že presegla 50 % celotne količine.

Razpredelnica kaže v milijonih ton proizvodnjo jekla, od tega na napravah za kontinuirno vlivanje:

država	milij. ton	%
Sovjetska zveza	18,1	12,3
Japonska	78,3	78,7
ZDA	19,6	29,0
ZRN	22,2	61,9
Italija	14,0	58,5
Francija	10,7	58,5
Poljska	0,6	4,2
Vel. Britanija	5,3	39,0
Španija	5,5	42,0
Romunija	2,6	20,7
skupaj svet	225,4	39,2
Jugoslavija	1,8	47,5

Pri deležu kontinuirno odlitega jekla je med temi desetimi državami daleč na prvem mestu Japonska z 78,7 %, na zadnjem mestu pa Sovjetska zveza z 12,3 %. Pri tem postopku pa so jugoslovanske železarnice na solidnem mestu s 47 % celotne proizvodnje surovega jekla. Na svetu so leta 1982 odlili skoraj 40 % vsega jekla na kontinuirni način.

3. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Jeklovlek Stane Horvat je 28. junija sklical 3. redno sejo, na kateri so najprej ugotovili, da so sklepi druge seje izvršeni.

Odbor je v nadaljevanju potrdil predlagano organizacijsko spremembo o ukinitvi delovnih nalog in opravil vodja OPP v TOZD, ki se prenesejo v oddelek za operativno planiranje proizvodnje Železarnice s pripombo, da je vodja OPP v TOZD treba nadomestiti z ustreznim strokovnim sodelavcem. V zvezi z reorganizacijo centralne priprave proizvodnje so poudarili, da je treba organizirati sektor proizvodnje, ki bo obsegal osnovno dejavnost Železarnice in da bo njena funkcija smiselna ter utemeljena.

Obpravnavali in potrdili so poročilo stalne inventurne komisije o izvršeni inventuri v skladišču 35 — Jeklovlek. Pri pregledu ni bilo ugotovljenih razlik in se dejansko stanje ujema s stanjem skladiščne kartoteke ter mesečnim materialnim dnevnikom.

Potrdili so prevrednotenja šestih kritičnih delovnih nalog in opravil, ki veljajo od 1. aprila in naknadno še tri, ki veljajo od 1. junija.

Potrdili so izračun tretje rente za tehnično izboljšavo št. 2455 avtorja Antona Noča — »popravilo iztrošenih, za obrat nerabnih okroglih vidia votlic«; izračun tretje rente za tehnično izboljšavo št. 2412 avtorja Viktorja Žana — »izdelava tesnil za brusilni stroj GEP 8« in izračun tretje rente za tehnično izboljšavo št. 2389, avtorjev Joža Odarja (80 %) in Staneta Pagona (20 %).

Pri obravnavi tehnične izboljšave št. 2455 so ugotovili, da se popravilo iztrošenih votlic zanemarljivo in opozorili na slabo organizacijo dela in neodgovornost nekaterih vodilnih delavcev.

Potrdili so plan proizvodnje za mesec julij, ki je 1.870 ton; od tega je vlečenega jekla 1.560 ton, luščenege 10 ton, brušenega 140 ton in valjanega poboljšanege 160 ton. Planirani izvoz za mesec julij je 100 ton avtomatnih jekel.

TOZD Žičarna

2. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 30. junija, je bila druga redna seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Žičarna, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Tomaž Štefelin. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni, razen sklepa, ki je dolgoročnega značaja.

V nadaljevanju seje so člani odbora potrdili operativni plan za mesec julij, ki predvideva 3.900 ton skupne proizvodnje vlečene žice, od tega 2.540 ton za prodajo in 1.360 ton za domačo predelavo. Družbeni plan je bil znižan za 300 ton vlečene žice zaradi pomanjkanja žičarjev v žičarni I.

Člani odbora so bili seznanjeni s proizvodnimi rezultati za mesec maj. Izdelano je bilo 4.302 ton vlečene žice, za prodajo 3.131 ton in domačo predelavo 1.171 ton. Izplen je bil 96,78 %, storilnost pa 191,54 kg/h. Poprečni osebni dohodek je bil 16.758 din na osebo in prodajna cena 56.867 din/tono. Proizvodni stroški za mesec maj so bili manjši od planiranih za 2.074.438 din.

Na seji so člani odbora potrdili vse predloge iz zapisnikov 21. in 22. redne seje komisije za novatorstvo. Potrdili so nove članke v komisiji za inovacije in koristne ideje.

Člani odbora so bili seznanjeni z zmanjšanjem obsega investicijskega programa »Povečanje proizvodnje VAC žice za 2500 ton«, in sicer do višine investicijske vrednosti 65 mio din.

Odbor je bil seznanjen tudi z ukrepi sanacijskega programa in je zahteval, da se ti dosledno izvršujejo. Kadrovski sektor mora zagotoviti manjkajoče delavce. V kolikor se predvidevajo prestopi delavcev iz drugih TOZD, naj kadrovik preveri psihofizične sposobnosti in dosedanja odstopnost.

V zvezi z izboljšanjem izplena za 0,5 % je v mesecu juniju poskusno uvedena 100 % kontrola TVZ in ZVB v pogledu zamenjav in adjustiranja. Tudi ukrep za zmanjšanje vrednosti reklamiranega materiala za 30 % bo delno rešen po uvedbi vhodne kontrole. Ostali del pa bo dosežen s poostreno kontrolo in z dosledno odpremo samo ustreznega materiala kupcem.

Obpravnavali so še prošnjo Gasilskega društva Mojstrana, ki prosi za

Pri obravnavi nadur in ur za manjkajoče za mesec maj so ugotovili, da so nižje od planiranih.

Potrdili so stimulacijo za zbiranje odpadnih olj, ki je 0,81 din/kg za temeljno organizacijo, obračuna pa se v korist sindikalne organizacije.

Odbor je soglašal, da se v okviru reorganizacije preventivnega vzdrževanja objavi v glasilu Železarnice javni razpis za delovodjo delavnice v TOZD Jeklovlek.

Verificirali so zapisnik o primopredaji poslov med prejšnjim in novim vodjem TOZD in soglašali z njunim poudarkom, da je samoupravljanje osnova gospodarjenja in dohodkovnih odnosov.

Vodja TOZD Jeklovlek je odbor seznanil o sestanku v zvezi z oceno gospodarskega položaja v državi, oziroma republiki in občini v prvem četrtletju. V zvezi s tem je bilo postavljeno vprašanje o premaknitvi delovnega časa glede na razpoloženje delavcev, ki sedanji spremembi delovnega časa niso naklonjeni. Odbor za gospodarstvo je menil, da bi sindikalna organizacija in samoupravni organi v Železarni prevzeli pobudo in začeli javno razpravo o spremembi delovnega časa.

2. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 23. junija, je bila v TOZD Jeklovlek 2. seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Marijan Stojan. Pri pregledu sklepov 1. seje so ugotovili, da so izvršeni, razen ponovnega razpisa za delovne naloge in opravila drugi ključničar-orođar.

Odbor je glede premestitve sodelavca v TOZD Jeklovlek sklenil, da lahko prestopi v TOZD Jeklovlek 1. avgusta, vendar mora TOZD Jeklovlek dobiti ustrežno zamenjavo.

Člani so bili seznanjeni, da sta sodelavki v železarni Ravne uspešno opravili tečaj iskenja.

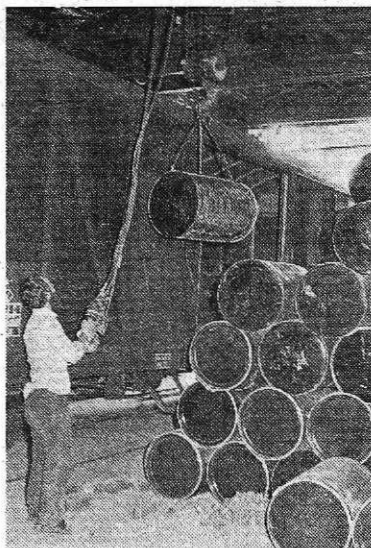
Sklenili so, da se v dogovoru z vodstvom TOZD dodatno po potrebi zaposlita še dve dekleti za počitniško

Sklenili so, da se mora pospešiti realizacija sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav ter drobnih investicij, planiranih za leto 1983.

V zvezi z nabiranjem odpadnega lesa so sklenili, da se les na osnovi prošnje oceni in proda, za nadaljnje nabiranje pa mora to vprašanje ponovno proučiti strokovna komisija.

V zvezi s prošnjami za odpadni material so sprejeli sklep, da se prodaja do nadaljnjega ustavi, to vprašanje pa naj se reši v okviru male prodaje Železarnice.

E. T.

V skladišču ferolegur v jeklarni (foto I. Kučina)

delo. Fuadu Suljanoviču so odobrili izredno plačan dopust za odhod na mladinsko delovno akcijo »Tuzla '83«, za Draga Vukoviča pa je odbor menil, da se zaradi kritičnega pomanjkanja delavcev na ključnih delovnih mestih delovne akcije v juliju ne more udeležiti.

Potrdili so razporeditev treh novosprejetih delavcev in enega delavca na počitniško delo.

Pri obravnavi prošnje sodelavca za prekinitev delovnega razmerja so ugotovili, da je v času odpovednega roka kršil delovne obveznosti, zato so proti njemu uvedli disciplinski postopek.

V zvezi s prošnjo Draga Samardžija za sprejem v TOZD Jeklovlek so sklenili, da se, po predhodnem razgovoru s kadrovikom, strinja s premestitvijo.

Prošnjo sodelavke za en dan izrednega neplačanega dopusta so zavrnili kot neutemeljeno.

Pri obravnavi odsotnosti za mesec maj so ugotovili, da se giblje nad povprečjem Železarnice, predvsem zaradi večjega koriščenja letnega dopusta.

E. T.

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Žičarna Marjan Jamar je 30. junija sklical 3. redno sejo. Delegati so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen sklepa o spremembi člena 58 v samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih za delitev OD, ker je dolgoročnega značaja.

Delegati so v nadaljevanju obravnavali pritožbo delavca zaradi koriščenja rednega letnega dopusta in pritožbo delavk — adjusterk VAC žice na Esab liniji, ki zahtevajo povečanje kategorije. Pritožbi so kot neutemeljeni zavrnili.

Na predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata so potrdili delegata v odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pri delavskem svetu Železarnice.

TOZD Jeklovlek

2. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Drugo sejo odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Jeklovlek je predsednik Zdravko Prezelj sklical 27. junija.

Kadrovik je odbor najprej seznanil z zapisnikom zadnje seje in njegovimi sklepi in povedal, da so vsi sklepi izvršeni. V zvezi s tem so sklenili, da delavci, ki so v bolniškem staležu, ne morejo imeti priznane izredno plačano odsotnost.

Odbor je bil seznanjen s kadrovskim poročilom za mesec maj. Vse odsotnosti skupaj v tem mesecu je bilo 2.540,63 dni ali 15,76 %. Zaradi nezgod je bila bolezenska odsotnost 231,50 dni, zaradi bolezni 1.016,13 dni, rednega plačanega dopusta je bilo izkoriščenega 1.080,50 dni, izredno plačane odsotnosti je bilo 94,50

dni, neplačane odsotnosti je bilo 18,75 dni, porodniškega dopusta 22,75 dni, izostankov 55 dni in ostale odsotnosti 22 dni.

V nadaljevanju seje so člani potrdili premestitve in razporeditve delavcev znotraj TOZD Jeklovlek in bili seznanjeni s prekinitvami delovnega razmerja in prestopi v TOZD Jeklovlek, z vlogami za sprejem v TOZD Jeklovlek, z dvema zahtevkoma za priznanje starostne pokojnine in s tem, da sta dva delavca na tri mesečni poskusni dobi v drugi TOZD.

B. K.

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti E-TKR-NG Slavko Dežman je 24. junija sklical 3. sejo delavskega sveta. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov prejšnjih sej in ugotovili:

— Vrednotenje del in nalog kontrolorjev OTK, ki delajo pri vlivanju sarž z dodajanjem Pb (svince), je v izvajanju. Stališče strokovne službe na to delegatsko vprašanje je bilo pripravljeno in posredovano vodstvu TKR. Strokovna služba je ugotovila, da ta problem dejansko obstaja in se delavcem, ki delajo v jeklarni pri vlivanju sarž s svincom, prizna pri vsaki sarži enourni otežkojeni dodatek v višini 100 %, tako da se izenači z delavci v jeklarni, ki delajo pri teh opravilih. S tem v zvezi se dopolni odstavek čl. 49 pravilnika o osnovah in merilih delitve OD v delovni skupnosti z ustreznim besedilom.

— V zvezi priznavanja benificirane delovne dobe delavcem — kontrolorjem OTK, ki delajo v jeklarni, so sprejeli informacijo odgovorne strokovne službe, da bo ta problematika obravnavana v mesecu juliju. Komisija namreč preverja že priznane benificirano delovno dobo za vsa dela in naloge za celotno delovno organizacijo.

— Problematika raziskovalne dejavnosti se bo po informaciji poslovnega odbora reševala v okviru celotne reorganizacije delovnih skupnosti. Pojasnjeno je bilo, da je bil v zvezi s tem opravljen razgovor na poslovnem odboru, vendar razen tega zaenkrat ostale aktivnosti glede reorganizacije ne potekajo, ker se izvajajo aktivnosti v zvezi z združevanjem TOZD Profilarna in Vratni podboji ter naloge v zvezi z vzdrževanjem celotne delovne organizacije.

— Nerealiziran je ostal sklep 2. seje delavskega sveta, ki se nanaša na delegatsko vprašanje samoupravne delovne skupine oddelka za študij dela in časa glede reševanja prostorske stiske tega oddelka. Sklenili so, da to vprašanje ponovno posredujejo vodju splošnega sektorja in zahtevali, da ta da pisni odgovor na to vprašanje v roku enega tedna oddelku OŠDC.

V nadaljevanju seje so obravnavali organizacijske spremembe centralne priprave proizvodnje. Pojasnjeno je bilo, da se delovne naloge iz posameznih temeljnih organizacij zaenkrat prenaša samo pod disciplinsko odgovornost v oddelek za operativno planiranje proizvodnje delovne skupnosti E-TKR-NG, medtem ko lokacijsko ostanje v TOZD, dokler ne bo narejena celotna organizacija centralne priprave dela v okviru order-entry.

Na osnovi obrazložitve predloga so potrdili organizacijske spremembe

za delovno skupnost in sicer, da se normativ v OPP zviša s sedanjih sedem na 17 oseb. Ta sprememba velja šele po sklepu vseh prizadetih TOZD o ukinitvi predlaganih delovnih nalog. Ob tem so zadolžili vodstva TOZD, da v primeru odsotnosti prenešenih del in nalog zagotove nadomeščenje na tak način, kot je bilo to organizirano doslej.

Obravnavali in potrdili so predlog vodja OPP za izplačilo enkratnih nagrad po 2.000 din trem sodelavcem tega oddelka. V obrazložitvi je bilo rečeno, da so ti sodelavci v času bolezenske odsotnosti vodje oddelka opravili vsa dela, ki so sicer predvidena za več oseb.

Delavski svet je ugovor prizadete delavca na sklep skupne disciplinske komisije po obširni obravnavi in mnenju sindikalne organizacije z večino glasov zavrnil in potrdil izrečen ukrep skupne disciplinske komisije prenehanje delovnega razmerja v delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje pogojno za dobo enega leta.

Obravnavali so še dopolnilo k navodilom za izplačevanje dodatka za deficitarnost del in nalog in ga potrdili v takšni obliki, kot ga je predlagala strokovna služba.

A. V.

Železarski globus

KANADA

Mednarodni bančni konzorcij, v katerem prevladujejo japonske banke, je odobril kanadski rudarski družbi Quintette Coal Ltd. posojilo v višini 950 milijonov dolarjev, s katerim bodo krili večji del investicijskih stroškov pri velikem premogovniškem projektu v provinci Britanska Kolumbija. Pričetek obratovanja planirajo za konec leta 1984, z letnim izkopom pet milijonov ton premoga za koksiranje. Glavni odjemalec tega premoga bodo japonske železarske družbe.

LR KITAJSKA

V Pekingu je bila pred kratkim delegacija japonskih železarskih družb, ki se je pogajala za dobavo železarskih proizvodov v drugi polovici letošnjega leta. Japonski predstavniki so računali na dobavo od 2 do 2,5 milijona ton izdelkov, medtem ko je bilo v prvi polovici letošnjega leta dobavljeno skupno 3,34 milijona ton. Ta količina je znatno večja kot v letu 1982, ko so dobavile japonske železarnice tej državi skupno 2,87 milijona ton železarskih izdelkov.

ODBOR ZA INFORMIRANJE O MOŽNOSTIH IZDAJANJA ŽELEZARJA IN PREDLOGIH ZA DRUGE OBLIKE INFORMIRANJA

V petek, 24. junija, se je odbor za informiranje sestel skupaj z uredniškim odborom na 1. redni seji. Prisostvovala sta še predstavnik OK SZDL Milan Svetlin in predstavnik izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice Teodor Kreuzer.

Navzoči so bili seznanjeni z izjemnim stanjem, ki je nastal zaradi pomanjkanja roto papirja. Zaradi tega tednik Železar že nekajkrat ni izšel, enkrat pa je bil tiskan v polovični nakladi. Nezanesljivost izhajanja ima lahko za posledico vrzeli v celotnem sistemu informiranja, obstaja pa tudi nevarnost, da bi se začela podirati mreža zunanjih dopisnikov.

Poleg tega pa je železar tudi glasilu občine in izpad številke povzroča vrzeli tudi v rednem delegatskem obveščanju, kakor tudi v pogledu politične propagande.

Odbor je na podlagi tega sprejel naslednje poudarke oziroma sklepe:

— tednik Železar je treba obravnavati kot politično informativno glasilu in ga zato uvrstiti v slovensko prioriteto izhajanja s tem, da svoj obseg zmanjšuje sorazmerno z ostalimi sorodnimi glasilu;

— glede na zmanjševanje obsega, ki bo odvisno od razpoložljivega papirja, mora uredniški odbor pripraviti selektivne kriterije za objavljanje informacij;

— v zvezi s tem naj se razmišlja tudi o zmanjševanju naklade tednika (individualni odvzem pri vratarjih, upoštevanje odsotnosti in podobno);

— v nobenem primeru ne bi smeli pristati, da ne bi imeli Železarja, oziroma, da bi le-ta izhajal v daljših časovnih razmakih, ker bi s tem izgubil svojo politično-informativno funkcijo oziroma delegatskega informatorja;

— poslovodni organi Železarnice bi morali proučiti tudi možnosti, da si za Železarja zagotovo zagotovimo papir v papirnici Djuro Salaj v Krškem;

— v tej situaciji pomanjkanja papirja in vedno večjih stroškov informiranja, pri čemer uredništvo, oziroma Železarna vabi k sofinanciranju družbenopolitično skupnost in samoupravne interesne skupnosti občine, je iluzorno razmišljati o obinskem delegatskem glasilu, ker v nakladi, kakršna je predvidena, ne more izhajati kot priloga kateregakoli časopisa, kjer so naklade po dvakrat, štirikrat in še več, kot samostojno glasilu pa mora imeti ustanovitelj in vse z zakonom predpisane pogoje;

— navzoči so soglašali, da je na Slovenskem potrebno narediti temeljito analizo vseh tovarniških in različnih občinskih delegatskih glasil, ker mnoga od njih nimajo fizionomije informatorja za odločanje, ker izhajajo na daljše časovne razmake;

— center za proučevanje samoupravljanja in informiranja naj pripravi predlog, kako pokrivati informiranost delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarnice v primerih izpada Železarja;

— odbor je pooblastil članico poslovnega odbora Železarnice Albino Tušar in glavnega ter odgovornega urednika Železarja Joža Varla, da v najkrajšem času obiščeta zvezo sindikatov Slovenije in tiskarno ljudska pravica, kjer se Železar tiska, in jih seznani z ugotovitvami seje.

Z. V.

11,466.199 DIN INOVACIJSKIH PRIHRANKOV IN KORISTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

ti, kako bi napako odpravila. Stroj je namenjen za grobi odvzem paličnega jekla in prenaša velike obremenitve, ker ima velik odvzem, pa tudi vložek je vedno ovalne oblike, oziroma izven toleranc. Avtorja sta izdelala predelavo sklopne gredi in s tem zmanjšala zastoj ter materialne stroške menjave gredi.

Avtorju **VIKTORJU ŽANU** iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izdelavo tesnil za brusilni stroj GEP 8. Tesnila je izdelal z noži, ki se nanašajo na izum »P 2449/77 — stružni noži za obdelavo umetnih mas«. Po mnenju komisije za inovacije v TOZD Jeklovlek je avtor za navedeno izdelavo preprečil enomesečni zastoj in s tem omogočil normalno proizvodnjo.

TOZD VALJARNA BLUMING-SHEKEL

Avtorjema **VIKTORJU RAKOVCU** in **JAKU ŠRANCU** je bilo odobreno drugo in tretje posebno nadomestilo za rekonstrukcijo keramičnega rekuperatorja na globinskih pečeh.

Pri sanaciji globinskih peč št. 2 in 3 v letu 1976 in 1977 sta avtorja predelala keramični rekuperatorja tako, da sta ju skrajšala in s tem skrajšala pot dimnih plinov in povečala vlek. Predvidevala sta, da bo povečan vlek omogočil večjo storilnost peči in da bo boljše pregrevanje zraka omogočilo zmanjšanje porabe mazuta. Pri predelavi so nastali tudi prihranki zaradi zmanjšane porabe keramične opeke.

Avtorjema **MARJANU KRISTANU** in **FRANCU TAVČARJU** je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za znižanje izmečka med ostružki ogrođja nožev na Bronx škarijah. Za razrez materiala na teh škarijah uporabljajo krožne nože premera 480 mm. Z znižanjem vzmeti med vstavki ogrođij nožev na Bronx škarijah sta avtorja močno povečala življenjsko dobo nožev. Ti so bili pred izboljšavo uporabni do premera 457 mm, pri znižanih vzmeteh pa jih je možno uporabiti do premera 435 mm.

Avtorjema **SERGEJU SAVORGNANJU** in **SREČU ŠTERNU** je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za prestavitev vžignih transformatorjev v značno hlajene omarice.

Visokonapetostni vžigni transformatorji na valjavniških pečeh ogrođja stekel so bili v originalu montirani na nosilce. Zaradi visoke temperature peči je prihajalo do prekomernega pregretja transformatorjev in do pogostih okvar, oziroma izpadov posameznih gorilcev. Zato je bilo gretje peči moteno. Menjava poškodovanih transformatorjev z novimi je bila zaradi visoke temperature zelo težka. Zaradi svojevrstne konstrukcije in natančnosti poškodovanih transformatorjev ni bilo mogoče popravljati. Avtorja koristnega predloga sta izdelala predelavo in tako preprečila pogoste okvare visokonapetostnih vžignih transformatorjev.

Avtorjem **JANEZU ARHU**, **ALEKSANDRU MANDELICU**, **LADU PODLIPNIKU** in **JOŽU HRIBARJU** je bilo za izdelavo nove protiuteži 125 KM žerjava za menjavo delovnih valjev štekla odobreno enkratno posebno nadomestilo.

Delovne valje na šteklju menjajo s pomočjo posebne ročice s protiutežjo in z žerjavom 750 KM. V februarju

1982 so izvedli šestdnevni remont tega žerjava. Da bi valje lahko menjali tudi v času remonta, so uresničili idejo, ki je bila že dalj časa prisotna, to je menjava valja s 125 KM žerjavom. Tako so avtorji s konstrukcijsko spremembo obstoječe ročice rešili trenutni problem menjave valjev.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorjem **IVU CUNDRIČU**, **JANEZU JAMARJU**, **FRANCU HRISTARJU**, **BRANKU ISKRA**, **MITJU BENEDIČIČU** in **FRANCU CERKOVNIKU** je bilo za uspešno izdelavo in vgradnjo krtačnega spiralnika na žarilni liniji CRNO v TOZD Hladna valjarna Bela odobreno drugo posebno nadomestilo. V procesu proizvodnje hladno valjanih trakov te pred žarjenjem najprej razmastijo, nato jih dodatno še očistijo. Prvotno je bil vgrajen vžemalnik za filc z namenom, da bi odstranjeval kovinske delce in brisal trak. V praksi se je pokazalo, da je tak način čiščenja neučinkovit in združen z velikimi stroški. Filc je bil takoj umazan in je nečistočo razmazal po površini traku. Avtorji so pričeli razmišljati o bolj učinkovitem mehanskem odstranjevanju nečistoč. Po njihovi zamisli so v oddelku TIDN skonstruirali poseben krtačni spiralnik, katerega so vgradili na mesto, kjer je bil prej ploščati ožemalnik za filc. Po večletnem obratovanju se je naprava izkazala kot zelo uspešna, saj so se zmanjšali zastoji (zaradi zmanjšane števila zamenjanih valjčnic), odpadla pa je tudi vsa poraba filca.

Avtorjem **ANTONU NOVAKU**, **JOŽU RENKU**, **JOŽU PERNUŠU** in **ALOJZU RABIČU** je bilo za uvedbo zaščite emulzijskega filtra na Sendzimir ogrođju odobreno posebno nadomestilo. Za hlajenje valjev na ZRM ogrođju uporabljajo oljno emulzijo. Za čiščenje emulzije uporabljajo emulzijski filter, ki dela avtomatično. Ta filter pa ni imel zaščite pred izlivom emulzije preko filtra in tako so se izlivi pogosto pojavljali. Uvedba zaščite je koristna in uspešna, saj odstranjuje možnost izliva emulzije iz tankov in s tem preprečuje nastajanje zastojev na ogrođju ZRM zaradi priprave nove emulzije.

TOZD JEKLARNA

Avtorjema **TOMAŽU KOMELU** in **JANEZU STARETU** je bilo za vgraditev električnega ventila za pretok hladilne vode transformatorja na Lectromelt električni peči odobreno enkratno posebno nadomestilo.

Pri transformatorju na Lectromelt električni peči je bil vgrajen ročni ventil za pretok hladilne vode transformatorja. Potrebna količina vode se spreminja, zato je bilo treba večkrat v toku ene dneve na klic topilca regulirati pretok vode v visokonapetostnem prostoru. Regulacijo je izvajal elektrovzdrževalec, ki ima edini dovoljen vstop v visokonapetostni prostor. Dokler pretok vode ni pravičen, je peč avtomatsko izklopljena.

Da bi se izognili vstopu v visokonapetostni prostor in odpravili zastoj zaradi nepravilnega pretoka vode, sta avtorja predloga v ta prostor vgradila električni ventil, tako, da topilec v komandnem prostoru daljinsko regulira pretok hladilne vode.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi predlog avtorja **ANTONA ŠTEBLAJA**, ki se nanaša na kemično sestavo jekla za hladno oblikovane profile in sprejel sklep, da se ocena tehnične izboljšave v celoti za-

vrne, ker v tem predlogu ni nobene izboljševalnega predloga in se zato tehnologija dela ni nič spremenila.

Avtorjema **JANEZU MARKOVCU** in **MARJANU DEMŠARJU** je bilo za predelavo zamašnega droga vmesne ponve na kontilivu odobreno prvo posebno nadomestilo.

Na konti napravi vlivajo jeklo na dva načina in sicer: odprto in zaprto vlivanje. Pri zaprtem načinu vlivanja se na zamašni drog za vmesno ponve montira monoblok, v katerem se regulira pretok jekla iz vmesne ponve v kokilo. Med gretjem in vlivanjem pa je prihajalo do obrabe zamašnega droga. Vzdržnost zamašnega droga je različna in se giblje od enkratne do večkratne uporabe. Ker se običajno uniči le spodnji del zamašnega droga, sta se avtorja izboljšave odločila izvesti predelavo oziroma zamenjavo spodnjega dela zamašnega droga. S to predelavo je avtorjema uspelo znižati stroške, ki so pred uvedbo izboljšave nastajali zaradi izdelave novih zamašnih drog.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejo avtorja **JOŽETA TRPLANA**, ki se nanaša na dodelavo varovanja vilic v določenem položaju na vilicarju 5 M_p-NO3 ter sprejel sklep, da se ideja izvede.

Avtorjem **ANTONU NOVAKU**, **JOŽU RENKU** in **IBRAHIMU TUBIČU** je bilo za izdelavo zaščite pred zamašitvijo polža št. 1 in 2 z apnom pri nevtralizaciji odobreno enkratno posebno nadomestilo. Zaradi istočasnosti obratovanja dveh dozirnih polžnih transporterjev se je ob okvari drugega ta večkrat zamašil. Potrebna je bila demontaža in čiščenje, posledica tega pa so bili prekomerni zastoji. Avtorji so s svojo predelavo odstranili vzrok zamašitve transportnih polžev ter zmanjšali intervencije vzdrževanja na tem delu nevtralizacije.

Avtorju **JOŽU TRPLANU** je bilo za predelavo opornika na 5 M_p vilicarju št. 4 odobreno enkratno posebno nadomestilo. Sedanja namestitve vilic v položaj za odvoz širših palet ali obratno je zahtevala daljši čas, saj je bila potrebna demontaža in montaža osi za vsako vilico posebej. S predelavo pa je avtor dosegel enostaven in hiter pomik vilic na željeno širino, podobno kot pri vilicarjih starejšega tipa.

Avtorjema **BOŽIDARJU ČERNETU** in **MATIJI URHU** je bilo za predelavo sistema za odjemanje dejanske hitrosti traku na brusilni liniji GPL odobreno enkratno posebno nadomestilo.

Avtorja predloga sta izvedla predelavo, ki omogoča natančen odjem hitrosti traku. Pogon tahodinama sta premestila na spodnjo gonilno valjčnico in izvedla ustrezno spremembo prestavnega razmerja jermenic. Sama predelava omogoča povsem zanesljiv odjem hitrosti, s čimer so odpadle vse težave v zvezi z netočno informacijo o hitrosti traku. Sedaj ni več nekontroliranih ustavitve linij, kar vpliva na izboljšanje kvalitete površine brušenih trakov, ima pa pozitiven vpliv tudi na življenjsko dobo elektro opreme in pritiskne valjčnice.

TOZD ŽIČARNA

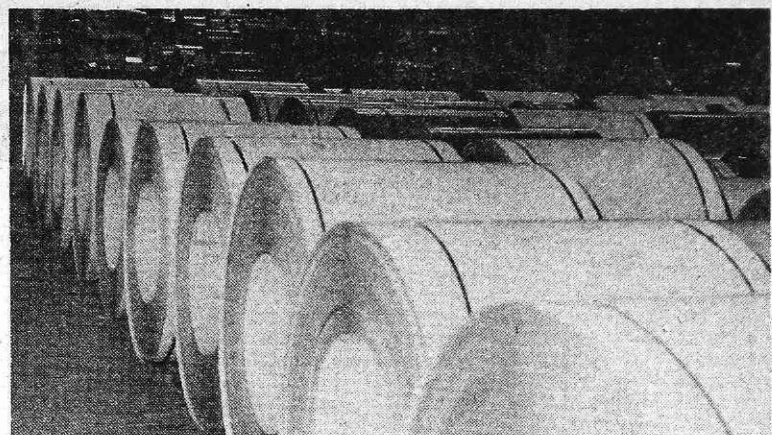
Avtorju **RATIBORJU TEŠANOVICU** je bilo za zamenjavo olja Hypend 140 z mastjo HS 2EP v reduktorjih navijalcev pletene žice odobreno enkratno posebno nadomestilo. Avtor je z zamenjavo olja z mastjo v reduktorjih za dviganje in spuščanje koloti za navijanje pletene žice pri pletilnih strojih uspešno rešil problem tesnenja. Z zamenjavo tudi tla pri navijalcih niso več mastna, to pa pomeni večjo varnost delavcev pri omenjenih strojih.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi vse, v razpisnem roku prispele rešitve tehničnih problemov ter odobril nagrade.

TOZD TRANSPORT

Avtorju **IVANU JUSTINU** je bilo za izdelavo vrtečega se stojala za varjenje gibnega podstavka 110-tonskega livnega voza odobreno tretje posebno nadomestilo. Stojalo je univerzalno, saj lahko pritrjeno področje postavi v željeni položaj sam varilec. Na ogrođje se po potrebi postavi sedež za varilca, s tem pa dosega mnogo večjo storilnost in boljše kvaliteto zvarov. Stojalo je pomirno, zato ga lahko postavijo pod ventilacijsko napravo ali na prosto, s čimer so znatno izboljšani mikroklimatski pogoji v delavnici. Skratka, z izdelavo stojala so se skrajšali izdelavni časi, v veliki meri pa sta se povečali kvaliteta in varnost dela.

I. P.

V hladni valjarni Bela (foto S. Kokalj)

OSEBNI DOHODEK ZA JUNIJ VZPOREDEN S PROIZVODNJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delež osebnega dohodka, ki ga dobijo temeljne organizacije Železarnne povrnjenega od drugih organizacij, je v tem mesecu nadpovprečno visoko. Povečan je predvsem obseg invalidnin, ki se poračunavajo za leto 1982. Osebnih dohodkov iz sredstev temeljnih organizacij Železarnne je na delavca manjši kot v maju. Manjše je število plačanih ur, pomemben je vpliv praznika, manjši meri pa tudi dela na dan nedelje in nadure. Kljub naštetim vplivom pa je ta osebni dohodek na uro večji kot v maju. Po sprejetih merilih učinkovitosti je dober proizvodni rezultat toliko vrednoten, da je ura plačanega dela več vredna, čeprav je v njej manj dodatkov (prazničnega, nedeljskega, nadurnega). Doseženo vzporednost osebnega dohodka s proizvodnim rezultatom moramo pripisati predvsem dodatnim kriterijem delitve osebnega dohodka, ki so tokrat krepko podprli osnovna merila učinkovitosti.

Aktivnost glede remontov je bila v juniju nekoliko bolj normalna, zaradi tega ni bilo potrebe po tolikšem obsegu nadurnega dela pri opravljanju popravil. To je vplivalo, da je obseg nadurnega dela za vso Železarno manjši kot v maju, čeprav so nekatere temeljne organizacije v proizvodnji precej povečale delo prek polnega delovnega časa, da so dosegle in presegle postavljene proizvodne programe.

Povečana količina proizvodnje je vplivala, da je osebni dohodek po vseh merljivih kriterijih učinkovito-

sti večji v večini temeljnih organizacij in tudi delovnih skupnostih. Samo v premijah in stimulacijah za večjo proizvodnjo oziroma produktivnost so izplačala večja za 17 %, oziroma 260 din na delavca. Produktivnost je bila višja v večini temeljnih organizacij, kar potrjuje učinkovitost merjenja z normo, premijo in stimulacijo za rast produktivnosti. Pri vsem tem moramo izvesti le tri večje izjeme: temeljna organizacija Jeklarna, Željalarna in HV Bela, kjer je ob razmeroma nizki proizvodnji in neizpolnjenem operativnem programu, OD pomembno manjši od majskega. Pri tem je zlasti v Jeklarni osebni dohodek za maj večji od junjskega zaradi dela na praznik, ki pri posameznih delavcih pomeni pomembno postavko v osebnem dohodku, saj ta delež znaša v poprečju približno 1000 din na delavca.

Kljub višjemu celotnemu osebnemu dohodku na delavca in 0,5 % več delavcev smo iz sredstev temeljnih organizacij Železarnne izplačali 1 % manj sredstev bruto osebnega dohodka kot za maj. Kljub temu je izplačilo za junij v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih večje od plana. Izjema je le HV Bela, ki je v juniju krepko zaostala za planirano količino proizvodnje. Višje izplačilo od plana v ostalih temeljnih organizacijah je upravičeno saj je bil plan skupne proizvodnje v zadnjih letih le malokrat tako uspešno realiziran (102,1 družbeni, 103,5 operativni).

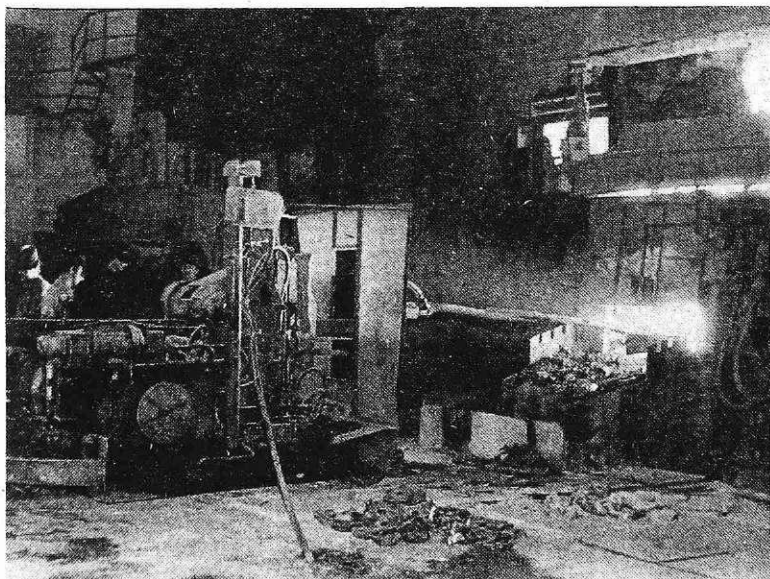
Oddelek za nagrajevanje

STRUKTURA OD ZA MESEC JUNIJ

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			24=100	21=100	17=100
1. Osnovni OD	44.427.724	6.986	36,7	38,2	43,5
2. Učinek	22.101.294	3.475	18,2	19,0	21,7
3. Stim. za proizvod.	3.998.495	632	3,3	3,5	4,0
4. Ocena del. prisp.	5.805.011	910	4,8	5,0	5,7
5. Skupaj 1-4	76.332.524	12.003	63,0	65,7	74,9
6. Nočni dodatek	3.013.871	474	2,5	2,6	3,0
7. Popold. dodatek	1.650.347	260	1,4	1,4	1,6
8. Nadurni dodatek	672.222	106	0,6	0,6	0,7
9. Nedeljski dodatek	1.132.667	178	0,9	0,9	1,1
10. Sobotni dodatek	302.723	48	0,3	0,3	0,3
11. Praznični dodatek	11.448	2	—	—	—
12. Skupaj 6-11	6.783.278	1.068	5,7	5,8	6,7
13. Otežkoč. dod.	1.612.189	254	1,3	1,4	1,6
14. Dod. za del. dobo	3.523.284	554	2,8	3,0	3,5
15. Sobotni dopust	554.305	87	0,5	0,5	0,5
16. Ostala doplačila	12.529.324	2.050	10,8	11,3	12,8
17. Skupaj 5 + 12 do 16	101.334.904	16.016	84,1	87,7	100,0
18. Plačan praznik	3.797	—	—	—	—
19. Redni, izred. dop.	9.963.573	1574	8,2	8,6	9,8
20. Nadom. OD za bol. odst. do 30 dni	4.318.534	682	3,6	3,7	4,3
21. Skupaj OD iz sred. delov. organiz.	115.620.808	18.272	95,9	100,0	114,1
22. Nadom. OD za bol. odst. nad 30 dni	4.795.656	758	4,0	4,1	4,7
23. Ostale refundacije	162.823	26	0,1	0,1	0,2
24. Izplačani neto OD	120.579.287	19.056	100,0	104,2	119,0

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV JUNIJ

Obdobje	Ur na zap. brez bolov.	OD na uro brez bol. nad 30 dni	Din na zap. brez bolov.	Din na 182 ur brez bol. nad 30 dni	% učinka	Indeks OD 1982=100
L 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	38,53
L 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	50,11
L 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	60,27
L 1981	181,8	67,12	12.367	12.377	45,4	81,40
L 1982	181,7	83,55	15.181	15.206	47,3	100,00
X. 1982	176,0	86,14	15.163	15.677	46,8	103,10
XI. 1982	182,6	91,86	16.777	16.719	47,9	109,95
XII. 1982	185,1	88,55	16.387	16.116	49,5	105,98
I. 1983	182,8	90,82	16.604	16.529	46,8	108,70
II.	169,2	95,72	16.191	17.421	48,4	114,57
III.	183,1	93,92	17.085	16.984	48,9	111,69
IV.	180,6	93,54	16.893	17.024	49,9	111,96
V.	182,4	101,66	18.541	18.502	48,5	121,68
VI.	179,9	101,73	18.297	18.515	49,7	121,76
VI. 1982	184,6	76,18	14.060	13.865	47,2	91,18
I-VI. 1983	179,6	94,99	17.061	17.288	48,7	113,69
I-VI. 1982	182,2	77,31	14.087	14.070	47,9	92,53

ASEA električna peč med obratovanjem (foto I. Kučina)

MESEČNI OPERATIVNI PROGRAM PROIZVODNJE PRESEŽEN

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v juniju obratovala zelo dobro in so za ta mesec načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 106,1 %. Dosegli so tudi doslej največjo poprečno dnevno proizvodnjo na obeh plavžih, in sicer 523 ton.

TOZD JEKLARNA

V juniju je bilo v obeh jeklarnah precej večjih in manjših zastojev obratovalnega in vzdrževalnega značaja. Rezultat tega je, da so v SM jeklarni dosegli načrtovano skupno proizvodnjo 98,7 %, v elektro jeklarni, ker je odpadel načrtovani letni remont, pa nekoliko zvišani operativni program skupne proizvodnje 94,4 %. Ker smo dobili določeno količino ferokroma, je bilo po zastoji v marcu in aprilu, ko te zlitine ni bilo, v juniju ponovno odlitih 14 šarž nerjavnega jekla.

Na napravi za kontinuirno vlivanje so odlili 3.699 ton blumov ali 105,7 % zaradi letnega remonta znižanega operativnega programa.

TOZD LIVARNA

V Livarni so v juniju dosegli 107,3 % z gospodarskim načrtom predvidene skupne proizvodnje. Tujim naročnikom so odpremili 48,3 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V TOZD Valjarna bluming-štekla so v juniju dosegli načrtovano skupno proizvodnjo 113,5 %. Na valjavskem ogradju štekla so imeli nekaj težav zaradi vzdrževalnih zastojev.

Potisna peč je obratovala od 8. do 30. junija, v tem času pa je bilo prek nje prevlanih 9.756 ton domačih ter tujih slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Po uspešno zaključenem in za dobre tri dni skrajšanem letnem remontu je pričela valjarna 4. julija ponovno obratovati. Zaradi remonta znižani operativni program so ob skrajšanem remontu dosegli 119,1 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V tej temeljni organizaciji so imeli nekaj težav zaradi velikih zalog kvalitnejših vrst jekel v medfazni proizvodnji, katera zahtevajo toplotno obdelavo in veliko število poskusov ter prevzemov. Zato so načrtovano skupno proizvodnjo skupaj z uslugami prevlanih dosegli 102,8 %, medtem ko so nekoliko zaostali pri gotovi proizvodnji.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Zaradi premajhnih dobav materiala iz tujih virov, zaradi česar jim je manjkalo vložka, so skupaj z uslugami prevlanih načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 85,9 %. Preskrba z dinamom jekli je bila dobra in so izvaljali 2.317 ton, medtem ko je bilo nerjavnih jekel samo 49 ton, ker so bile zaradi pomanjkanja ferokroma

Železarski globus

VENEZUELA

Ta južnoameriška država izvažala poleg nafte tudi precejšnje količine železove rude, vendar se tudi na tem področju pozna negativen vpliv svetovne gospodarske recesije. V letu 1982 je izvozila Venezuela 11,20 milijona ton te železarske surovine, kar je za 4,33 milijona ton ali 27,9 % manj kot v letu 1981. Ob upoštevanju vrednosti izvožene rude je bil padec še večji, in sicer za 31,4 %. Vzrok za to je bil znižanje njene cene za 3,1 % v primerjavi z letom 1981.

ZDA

V teku so dogovori med predstavniki največje ameriške železarske družbe United States Steel Co. in največje britanske državne družbe British Steel Co. o dobavi kontinuirno odlitih slabov iz britanske železarne Ravenscraig v ameriško železarno Fairless, ker namerava ameriška družba zaradi nerentabilnosti opustiti v tej železarni proizvodnjo groblja, surovega jekla in slabov ter jih nadomestiti z uvoženimi iz Velike Britanije. Vendar je ta načrt natekel na močan odpor sindikata železarskih delavcev v ZDA, ki se boji, da bo zaradi tega prišlo do odpustanja delavcev.

po dveh mesecih v juniju ponovno odlite prve šarže.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V juniju so imeli precej okvar na posameznih valjavskih strojih; zaradi česar so načrtovano skupno proizvodnjo z uslugami prevlanih dosegli 91,9 %. Dinamo jekel so izvaljali 498 ton in kvaliteten jekel 292 ton.

TOZD ŽIČARNA

V Žičarni so se v juniju ubadali z velikim pomanjkanjem delavcev. Znižani operativni program skupne proizvodnje so dosegli 101,5 %. Patentirane žice so izdelali 855 ton, VAC žice 488 ton in EPP žice 109 ton.

TOZD PROFILARNA

V juniju je bil izveden letni remont oblikovalnega stroja Rossi II. Zaradi premajhne proizvodnje na Bronx skrajah v TOZD Valjarna bluming-štekla, na katerih vstajeno režejo trakove za potrebe Hladne valjarne Jesenice in Profilarne, so imeli občasne težave s pomanjkanjem vložka. Zaradi remonta oblikovalne proge Rossi II so znižani operativni program dosegli 96,2 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Kljub razdrobljenim naročilom so znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 132,9 %.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub letnemu remontu Valjarne žice in profilov je bilo za Jeklovlek v juniju izdelanega dovolj vložka. Precej visoko postavljeni proizvodni načrt 2.500 ton so izpolnili 103,7 %.

TOZD ELEKTRODE

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo za junij so zaradi visokega presežka pri ognjestalnem materialu dosegli 96,2 %. Dobro proizvodne rezultate so dosegli tudi pri oplačeni elektrodah in pri varilnem prašku, medtem ko so pri varilnih žicah imeli nekaj težav zaradi pomanjkanja vlečne žice.

TOZD ŽEBLJARNA

Ker je bila dobava vložka iz tujih virov premajhna, je obratovala Žebljarna v začetku meseca samo s polovično proizvodno zmogljivostjo; kar kasneje ni bilo mogoče več nadoknaditi. Rezultat te težke situacije je bil, da so za junij načrtovano skupno proizvodnjo dosegli le 83 %.

Avgust Karba

NA DAN SAMOUPRAVLJAVCEV PODELILI SEDEM PRIZNANJ

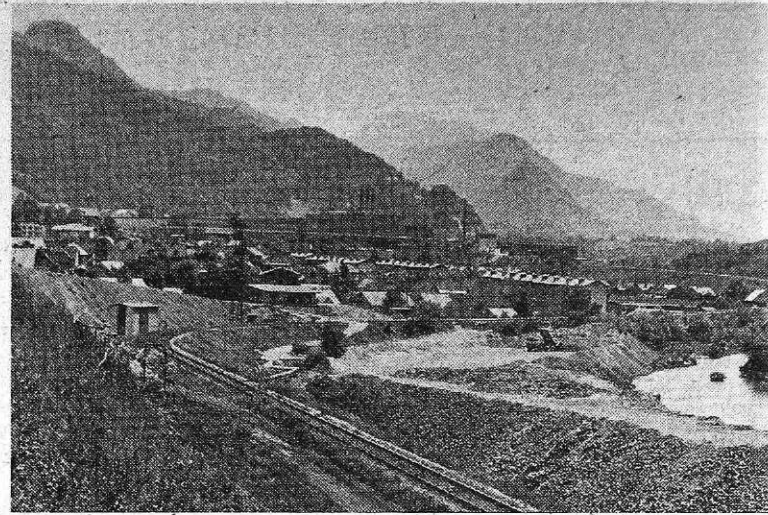
Občinski svet zveze sindikatov Jesenice in Klub samoupravljalcev Jesenice sta 27. junija, na dan samoupravljalcev, v restavraciji Kazina na Jesenicah, sklicala sejo, posvečeno temu pomembnemu prazniku.

Osrednjo temo, uveljavljanje delegatskih odnosov v občini Jesenice, je predstavil Mirko Rabič, predsednik OK SZDL Jesenice. V kulturnem programu so sodelovali vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica in učenci recitatorji COŠ Tone Čufar Jesenice z mentorjem Igorjem Škrjlem.

Ob tej priložnosti so podelili listino PRIZNANJE, uspešnim in zaslužnim skupnostim in posameznikom, in sicer:

Delavski univerzi Viktor Stražišar Jesenice za več kot 24-letno prizadevano delovanje na področju splošnega, strokovnega in družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja občanov in samoupravljalcev.

Delavska univerza je na podlagi programa kluba samoupravljalcev Jesenice v zadnjih šestih letih izvedla 182 izobraževalnih oblik, v katere je bilo vključenih 5.580 udeležencev. Svoje delovanje pa je delavska univerza razširila na področje izo-

Del Javornika (foto S. Kokalj)

brazovanja in usposabljanja za potrebe SLO in družbene samozaščite.

Mariji Jazbinšek, delavki TOZD Iskra na Blejski Dobravi za njeno 13-letno delovanje v organih samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacijah in na področju SLO in družbene samozaščite TOZD. S posebnim zgledom pa ugodno deluje na ustvarjalne rezultate in sožitje delavcev znotraj temeljne organizacije.

Marjanu Jemcu, dolgoletnemu družbenopolitičnemu prosvetnemu in kulturnemu delavcu v KS Žirovnica in občini. V osnovni šoli Gorenjskega odreda Žirovnica razvija dejavnosti, v katerih se učenci udejstvujejo v osnove samoupravljanja. V naši občini je bila ta šola prva, v kateri so orali ledino pri uvedbi celodnevne pouka, pri čemer ima Jemec dober delež za njegovo uveljavitev.

Hasanu Karahodžiču, delavcu v delovni organizaciji Elim Jesenice za večletno neprekinjeno delovanje v organih samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacijah v združenem delu in občini. Zaslužen je pri razvoju SLO in družbene samozaščite, na področju uveljavljanja delegatskega sistema v svoji delovni organizaciji in tudi izven nje.

Zoranu Kramarju, strojnemu tehniku v TOZD Vzdrževanje Železarne Jesenice. Gre za zgledega mladinskega aktivista, družbenopolitičnega delavca v OK ZKS Jesenice, občinskem svetu ZSS Jesenice in OK ZSMS Jesenice. Tako ga ocenjujejo v koordinacijskem svetu ZSMS Žele-

zarne Jesenice in v njegovem delovnem okolju kot pridnega delavca in dobrega tovariša.

Bogdanu Ravniku, dipl. inž. kem. — vodju lužilnice v TOZD HVB Železarne. Eden od tehnične inteligence, ki ga njegovo delovno okolje ceni po delu in tovariškem odnosu. Gre za izjemnega družbenopolitičnega delavca v TOZD in občini, v občinskem svetu ZSS, krajevni in hišni samoupravi in na področju raziskovalne dejavnosti.

Ladislavu Vrečarju, pomočniku vodja železniške postaje na Jesenicah. V svoji 27-letni delovni dobi je vseskozi družbenopolitično aktiven, med sodelavci pa uživa zaupanje. Večkrat je bil izvoljen v organe samoupravljanja in organe družbenopolitične organizacije v železniškem gospodarstvu. Deluje pa tudi v hišni samoupravi in osnovni organizaciji zveze komunistov.

Na predsedstvu občinskega sveta ZSS Jesenice in izvršnem odboru kluba samoupravljalcev pa že razmišljamo, da bi na Jesenicah morali dati prihodnjim proslavam dneva samoupravljalcev večjo razsežnost, ki bi ustrezale njegovemu pomenu in hkrati bile vredne delavskih Jesenic. Na koncu ne bo odvečna ugotovitev: odziv vabljenih na to slavnostno sejo Kluba samoupravljalcev je bil zelo skromen. To pa prav gotovo ni v čast tistim, ki so bili vabljeni, pa se brez opravičila niso odzvali. Priložnosti za ta »popravni izpit« ne bi smeli zanemariti.

Viktor Brun

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREME ZA JUNIJ

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	14.800	14.800	15.698,6	106,1	106,1	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	40.850	41.500	40.320,0	98,7	97,2	—	—	—	—	—	—	—
— SM	26.500	26.500	26.167,2	98,7	98,7	—	—	—	—	—	—	—
— EL	14.350	15.000	14.152,8	98,6	94,4	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	200	6.850	6.699,7	108,1	97,8	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.000	8.000	7.246,6	90,6	90,6	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	206,5	137,7	137,7	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	168,5	105,3	105,3	50	50	49,3	98,6	98,6	49,3	—
— jeklo	155	155	166,4	107,4	107,4	50	50	48,3	96,6	96,6	48,3	—
— kovino	5	5	2,1	42,0	42,0	—	—	1,0	—	—	1,0	—
VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL	33.500	33.500	38.006,7	113,5	113,5	7.120	7.120	6.726,0	94,5	94,5	6.339,5	—
— Bluming	16.200	16.200	18.551,9	114,5	114,5	420	420	546,3	130,1	130,1	558,0	—
— Štekel razrezov.	14.770	14.770	15.418,7	104,4	104,4	4.170	4.170	3.520,0	84,4	84,4	3.447,8	—
— Štekel razrezov. storitve	—	—	1.376,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.530	2.530	2.659,9	105,1	105,1	2.530	2.530	2.659,7	105,1	105,1	2.333,7	—
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	9.780	8.000	9.529,6	97,4	119,1	2.040	1000	1.664,0	81,6	166,4	1.908,3	—
— Valjarna žice	9.780	8.000	9.529,6	97,4	119,1	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.600	6.600	6.787,1	102,8	102,8	5.720	5.720	6.350,3	111,0	111,0	5.263,6	—
— Valjarna debele pločevine	5.900	5.900	6.392,9	108,4	108,4	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	700	700	394,2	56,3	56,3	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.400	8.400	7.211,2	85,9	85,9	7.950	6.150	5.159,3	64,9	83,9	5.417,1	—
— Hladna valjarna Bela	8.000	6.200	5.185,0	64,8	83,6	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	400	2.200	2.026,2	506,6	92,1	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.650	2.650	2.434,6	91,9	91,9	2.420	2.150	2.298,4	95,0	106,9	2.343,4	—
— Hladna valjarna Jesenice	2.650	2.300	2.319,3	87,5	100,8	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	—	350	115,3	—	32,9	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	4.950	4.495	4.562,1	92,2	101,5	3.780	3.060	3.023,7	80,0	98,8	2.997,8	—
— Žičarna	4.950	4.495	4.548,5	91,9	101,2	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	13,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.940	1.870	1.799,5	92,8	96,2	1.640	1.685	1.599,3	97,5	94,9	1.507,3	—
— HOP	1.725	1.705	1.492,4	86,5	87,5	1.570	1.615	1.426,4	90,9	88,3	1.390,3	—
— HOP storitve	40	—	73,2	183,0	—	—	—	—	—	—	—	—
— ronle	45	45	71,9	159,8	159,8	45	45	71,9	159,8	159,8	18,6	—
— ronle storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	70	60	97,2	138,9	162,0	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	60	60	64,8	108,0	108,0	25	25	101,0	404,0	404,0	98,4	—
SKLADIŠČE 38	150	150	87,4	—	—	150	150	87,4	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	140	100	132,9	94,9	132,9	140	100	132,9	94,9	132,9	139,3	—
JEKLOVLEK	2.050	2.050	2.124,9	103,7	103,7	2.030	2.030	2.117,9	104,3	104,3	2.098,2	—
ELEKTRODE	1.710	1.710	1.644,5	96,2	96,2	1.700	1.700	1.639,6	96,5	96,5	1.584,2	—
— elektrode + varilna žica	1.540	1.540	1.515,1	98,4	98,4	1.530	1.530	1.510,3	98,7	98,7	1.452,5	—
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	90	90	76,5	85,0	85,0	90	90	76,5	85,0	85,0	78,9	—
— suha el. masa	80	80	52,8	66,0	66,0	80	80	52,8	66,0	66,0	52,8	—
OGNJEVZDRŽNI MATERIAL	260	260	993,4	382,1	382,1	60	60	781,8	1.303,0	1.303,0	781,8	—
ŽEBLJARNA	1.040	1.040	863,2	83,0	83,0	1.040	1.040	862,7	83,0	83,0	725,8	—
MONTER DRAVOGRAD	1.140	1.140	706,0	61,9	61,9	940	940	706,0	75,1	75,1	706,0	—
SKUPAJ:	130.120	128.425	132.895,2	102,1	103,5	36.780	32.955	33.023,8	89,8	100,2	31.861,6	—
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	200	200	89,3	44,5	44,5	89,3	—
VAC NEGOTIN	—	—	—	—	—	120	120	29,6	24,7	24,7	29,6	—
SKUPAJ:	130.120	128.425	132.895,2	102,1	103,5	37.100	33.275	33.142,7	89,3	99,6	31.980,5	—

Čistilno napravo sestavljajo v glavnem:

- reakcijski bazen prednevtalizacije,
- reakcijski bazen nevtralizacije,
- usedalnik

ter naprave za pripravo apnenega mleka, dovod zraka, saržni reaktor za kislini koncentrat, dozorne naprave za natrijev lug ter dovajanje raztopine flokulanta.

Za sušenje gošče iz usedalnika je postavljen vakuumski filter.

Delovanje nevtralizacijske čistilne naprave je avtomatsko, kontrola delovanja je v komandnem prostoru z vso potrebno regulacijsko tehniko.

Tehnologija čiščenja odpadka zajema nevtralizacijo, oksidacijo in sedimentacijo. Zaradi prisotnosti več vrst kovinskih ionov v odpadkih je potrebno ob zahtevni stopnji nevtralizacije dosegati tudi optimalne pH vrednosti za obarjanje kovinskih hidroksidov. (Eksperimentalno je ugotovljeno, da je najugodnejši interval pH med 8,3 in 8,5). Izločanje kovinskih hidroksidov v goščo pospešuje še dodatek flokulanta. Prvotno je bil v uporabi flokulant Chimec 863. V zadnjem času pa kar uspešno uporabljamo domače flokulante, in sicer anionski flokulant A 1. Težava je le v tem, da je tudi nabava domačih flokulantov negotova.

Iz dna usedalnika se gošča prečrpa na sušenje v vakuumskem filtru.

Prečiščena voda se iz gladine usedalnika preliva v odtočni kanal in v potok Bela. Vsebuje še do 20 mg/l suspendiranih snovi, pH vrednost pa je 7,8. V vodi je še do 0,3 mg/l raztopljenega trovalentnega železa, kar je v dopustnih mejah. Ostale komponente v raztopini pa so predvsem kalcijeve soli, in sicer kloridi, sulfati in nitrati.

V letu 1982 so se pojavljale predvsem motnje v bistenju odpadke v čistilni napravi zaradi pomanjkanja flokulanta in so bile zaradi tega obdobja koncentracije suspendiranih snovi v iztoku višje, in sicer okrog 60 mg/l. Zato je bilo poprečno letno onesnaženje na tem izvoru lanske leto 1026 E.

Pričakujemo, da bo v letošnjem letu naprava v redu delovala in da ne bo več prišlo do prekomernega onesnaževanja.

njih letih se je število ekvivalentov ustalilo na okrog 30.000 E.

V Železarni si bomo še naprej prizadevali za omejitve ali ukinitve obstoječih virov onesnaževanja voda. Varstvo voda bomo morali bolj organizirati in uskladiti s skupnimi prizadevanji občin in mest, ki so ob porečju Save podpisniki družbenega dogovora o preprečevanju onesnaževanja njenih voda. Tako bomo uvažali čistejšo, suho tehnologijo, dopolnjevali sisteme zaprtih tokokrogov hladilnih voda in skrbeli za čim bolj ustrezne čistilne naprave in njihovo redno delovanje.

Nekateri seveda dvomijo v učinkovitost tudi najodobnejših čistilnih naprav, izkušnje pa nas opozarjajo, da večina ne odpove tehnika, temveč ljudje, ki se ne zavedamo vseh daljnosežnih posledic. Zato je osveščanje in izobraževanje ljudi za varstvo okolja vse pomembnejši proces. Da smo železarji vključeni v ta proces, lahko potrdimo z usposabljanjem kadra za vodenje čistilnih naprav v jeklarni, hladni valjarni, podbojni in še kje.

Leta 1977 je bil v okviru oddelka za varstvo pri delu organiziran odsek za ekologijo dela in varstva okolja, ki je poleg osnovnih nalog pri proučevanju in izboljševanju delovnih pogojev železarjev zadolžen tudi za kontrolo preprečevanja onesnaževanja voda in okolja nasploh z izvori v Železarni.

Sodelavci oddelka za ekologijo smo dejavno vključeni pri vseh izboljšavah obstoječih razmer, kakor tudi pri novih gradnjah, ki ogrožajo zdravje in varno delovno ter širše okolje.

V Železarni že od leta 1974 delujejo komisija za varstvo voda in zraka in v zadnjem obdobju še komisija za varstvo okolja. Komisija preverja dejanske razmere v Železarni, pretehtava možne ukrepe in opozarja na dosledno reševanje problemov.

VIRI:

1. ODPADNE VODE ŽELEZARNE JESENICE, Kemični inštitut Boris Kidrič, Ljubljana, 1957

2. POROČILO OPISA STANJA ODPADNIH VOD ŽELEZARNE JESENICE, Demetrija Staut, Vodnogospodarska inšpekcija, Ljubljana, 1975

3. KONTROLA I TEHNOLOGIJA PROČIŠČAVANJA OTPADNIH VODA CRNE METALURGIJE — III. del, I. Zorko, Inštitut za metalurgijo, Sisak, 1979

4. STUDIJ METOD ČIŠČENJA OZIROMA ODSTRANJEVANJA IN UNIČEVANJA FENOLOV IN FENOLNIH ODPLAK, M. Šimic, Metalurški inštitut, Ljubljana, 1965

5. IZLOČANJE SUSPENDIRANIH SNOVI IZ MULJA DORROVH ZGOŠČEVALNIKOV IN NJIHOVA UPORABNOST, Hohnjec, Metalurški inštitut, Ljubljana, 1976

6. KOMPLEKSNE RAZISKAVE SEDIMENTOV V AKUMULACIJSKIH BAZENIH NA SAVI, s posebnim ozirom na varstvo okolja; 1. faza: Akumulacijski bazen HE Moste pri Jesenicah, J. Stern, Geološki zavod, Ljubljana, 1976

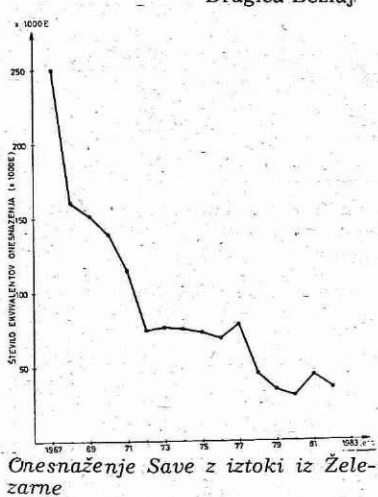
7. RAZISKOVANJE SEDIMENTOV V VODOTOKIH, JEZERIH IN MORJU ZA UGOTAVLJANJE ONESNAŽENJA S TEŽKIMI KOVINAMI IN BIOCIDI, P. Stegnar, L. Kosta, idr., Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana, 1982

8. VARSTVO VODA V LUČI VARSTVA OKOLJA, zveza vodnih skupnosti Slovenije, Ljubljana 1977

9. Tehnična dokumentacija objektov in naprav v Železarni Jesenice.

Konec

Dragica Bezljaj

V JUNIJU PRODALI ZA 14 % MANJ, KOT SMO NAČRTOVALI

V juniju smo od načrtovanih 37.100 ton izdelkov prodali 32.066 ton, kar je 14 % manj kot smo načrtovali, vrednostno pa smo načrtovano osnovno realizacijo presegli za 138 mio din ali 8 %, ker smo za prodane izdelke dosegli za 11.689 din/t višjo poprečno prodajno ceno od načrtovane.

Primerjava doseženih rezultatov junija letos s istim mesecem lani pa kaže, da v prodani količini osnovne realizacije zaostajamo za lanskeletnimi rezultati za 2.243 ton oziroma 7 %, vrednostno pa presegamo lanskeletne rezultate za 786 mio din oziroma 72 %, saj je bila poprečna prodajna cena junija letos kar za 84 % večja od lanske, dosežene v juniju.

Osnovna realizacija se je povečala še za storitve prevalljanja, ki so bile veliko večje od načrtovanih in za realizacijo storitvenih TOZD, tako, da je znašala skupna zunanja realizacija 2.012 mio din, kar je 79 % več kot junija lani in 13 % več, kot smo predvideli z gospodarskim načrtom.

Načrtovano količino in vrednost prodaje je v juniju dosegla le TOZD Jeklovlek, TOZD Vratni podboji je dosegla planirano prodano količino, planirano vrednost proizvodnje pa: TOZD Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov, Valjarna bele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode. Presežek je bil največji v TOZD Hladna valjarna Jesenice in Jeklovlek, kjer je bil kar 46 %. Za planirano vrednostjo proizvodnje je najbolj zaostala TOZD Hladna valjarna Bela, in sicer za 20 %, količinski zaostanek te TOZD pa je bil še večji in je bil 32 %. V ostalih TOZD so zaostanki za planirano vrednostno realizacijo največ 10 %. Pregled doseganja nam kaže, da smo z izjemo TOZD Livarna in Vratni podboji povsod presegli planirano prodajno ceno. Presežek se je gibal med 3 % v TOZD Profilarna in 53 % v TOZD Valjarna žice in profilov.

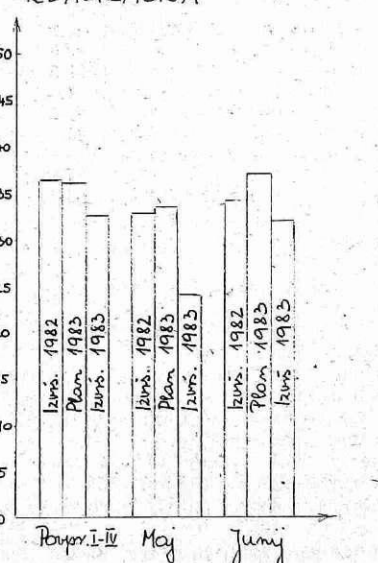
V prvem polletju letošnjega leta smo prodali 185.751 ton izdelkov po poprečni prodajni ceni 45.693 din/t, tako, da je bila vrednost prodaje 8.487 milijonov din. Za načrtovano količino smo zaostali za 14 %, poprečna prodajna cena je bila 97 % od planirane, vrednostna realizacija pa je bila 16 % manjša, kot smo načrtovali. V primerjavi z lanskim prvim polletjem smo količinsko zaostali za 13 %, poprečna prodajna cena je bila za 14.769 din/t višja od lanskeletne, realizacija letošnjega prvega polle-

tja pa presega lanskeletno za 1.904 milijonov din oziroma 29 %.

Osnovna realizacija se je povečala še za 458 milijonov din s storitvami prevalljanja in realizacijo storitvenih TOZD, tako, da je bila skupna zunanja realizacija v letošnjem prvem polletju 8.945 milijonov din, kar je za 33 % več kot v enakem obdobju lani in 14 % manj kot smo načrtovali. Vse TOZD so v letošnjem prvem polletju zaostale za načrtovano količino, zaostanek pa se giblje med 25 % v TOZD Hladna valjarna Bela in 1 % v TOZD Jeklovlek. Poprečna prodajna cena je bila višja od načrtovane le v TOZD Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Žebljarna, medtem ko se je zaostanek v ostalih TOZD gibal med 13 % v Hladni valjarni Bela in 1 % v TOZD Valjarna bluming štekel. Dosežena vrednostna osnovna realizacija je v večini TOZD zaostala za načrtovano, presegli so jo le v TOZD Jeklovlek za 4 % in v TOZD Žebljarna za 10 %.

Polonca Marjanovič

OSNOVNA REALIZACIJA

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV BO IZVAJAL DEL KULTURNE VZGOJE DELAVCEV

Na posvetovanju o družbeni vzgoji, organiziranosti in metodah delovanja klubov samoupravljalcev Slovenije, ki je bilo 1978. leta v Kopru, so bila sprejeta stališča in tudi usmeritve aktivnosti klubov samoupravljalcev za pospeševanje vsestranskega razvoja socialistične samoupravne zavesti in osebnosti delavca v socialistični samoupravni družbi ter socialističnega samoupravnega sistema.

To pomeni, da mora klub samoupravljalcev prispevati ne samo k celovitemu vključevanju delavca v družbeno in samoupravno življenje, temveč tudi k celovitemu razvoju njegove samoupravne zavesti in kulturnega nivoja. To pa mora biti sestavina, način in kvaliteta življenja človeka, delavca in samoupravljalca.

Poleg tega je potrebno poudariti, da se z razvijanjem kulturne podobe človekove osebnosti bistveno prispeva k oblikovanju človeka, kot vsestransko razvite in svobodne osebnosti ter njegove družbene in samoupravne zavesti. Ena izmed glavnih nalog kluba samoupravljalcev pa je prav razvijanje socialistične samoupravljalke zavesti, ki zajema sistem vrednot, stališč, metod in poti za doseganje ciljev. Samoupravna zavest, temelječa na znanstvenem marksizmu, se mora oblikovati kot spoznanje, ki ga sprejemajo posamezniki in družbeni dejavniki, med katere sodi tudi klub samoupravljalcev, zlasti pa zveza komunistov kot avantgarda delavskega razreda. K oblikovanju socialistične samoupravljalke zavesti pa prispeva, oziroma mora prispevati, tudi kultura s svojimi vrednotami, ki morajo biti vodilo za dejansko ravnanje delavca v zasebnem ter v družbenem in samoupravnem življenju.

To poudarjamo zato, ker bo klub samoupravljalcev Jesenice pričel obravnavati kulturno vzgojo kot sestavino družbenopolitičnega izobraževanja za samoupravljanje oziroma vzgoje za samoupravno organizirano delo in tudi za osebne potrebe in želje delavcev. Vključevanje vsebin o kulturi v programe družbenopolitičnega izobraževanja za samoupravljanje ter povezovanje te vrste izobraževanja in vzgoje s samoupravno prakso lahko uspešno vodi k oblikovanju vsestransko razvite in ustvarjalne osebnosti. Prav zaradi tega mora biti kulturna vzgoja in dejavnost programska sestavina aktivnosti kluba samoupravljalcev.

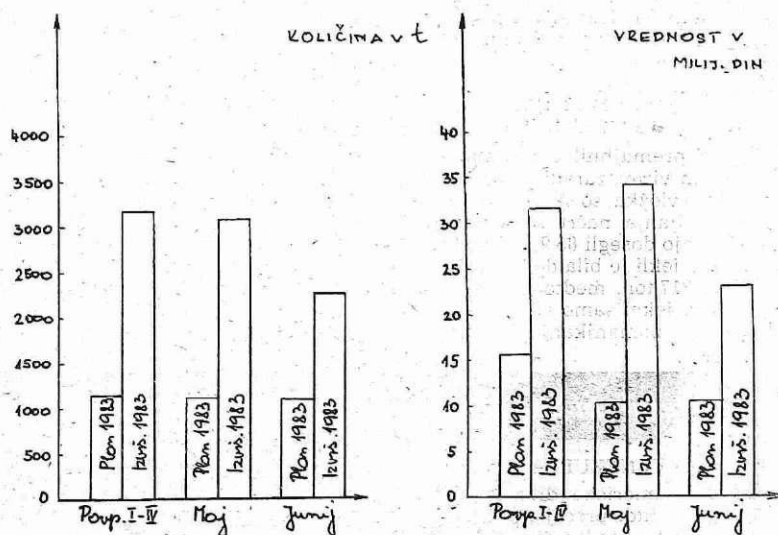
To pomeni, da se je v klubu samoupravljalcev bolj kot doslej uveljavilo spoznanje, da so najrazličnejše vsebine in oblike kulturne vzgoje in izobraževanja kot sestavni del družbenopolitičnega izobraževanja za samoupravljanje ena izmed poti, po kateri se ustvarjajo pogoji za sprejemanje, dojemanje in vrednotenje kulturnih vrednot in dobrin ter za razvijanje kulture socialistične samoupravne družbe. Pristojni organ (komisija za družbenopolitično izobraževanje in informiranje) pri klubu samoupravljalcev je že pripravil ustrezen izbor vsebin in oblik kulturne estetske vzgoje in izobraževanja.

Posebna pozornost bo namenjena izobraževanju organizatorjev kulture, usposabljanju delagatov za kulturo, oblikam kulturne dejavnosti, ki zadevajo humanizacijo in kulturo dela, kulturo delovnega in bivalnega okolja, tehnično kulturo, pa tudi raziskovanje kulturnih potreb v sodelovanju z drugimi nosilci kulturne dejavnosti. Vse to, pa naj bi prispevalo k razvijanju socialistične samoupravne zavesti, kakor tudi k spodbujanju organizirane kulturne dejavnosti v združenem delu.

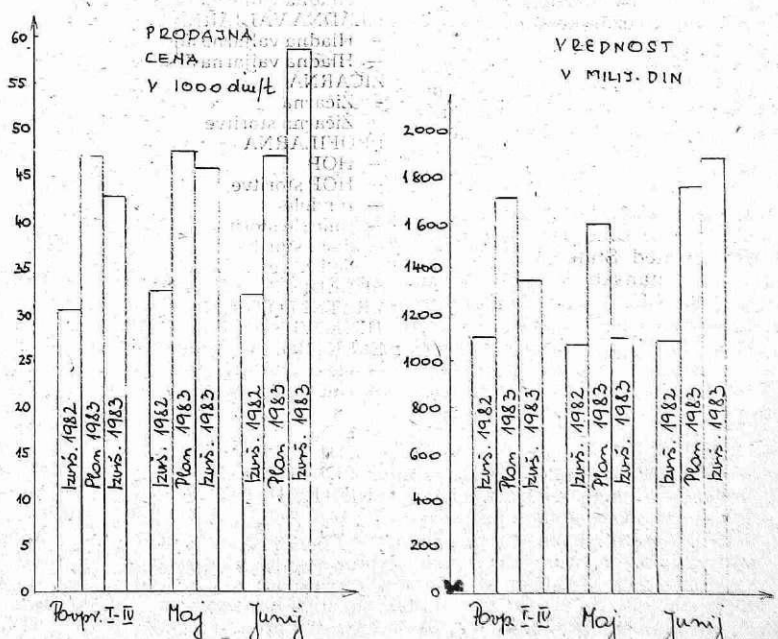
V teh prizadevanjih lahko klub samoupravljalcev prispeva tudi k razvijanju kulture medsebojnih odnosov pri razvijanju samoupravljanja, odločanju in kulturne ravni samoupravljalcev. Samo ljubiteljska kulturno umetniška dejavnost ni in ne more biti področje interesa in vpliva delavca na kulturo. To pomeni, da mora biti kultura obravnavana kot pomembna sestavina medsebojnih človeških odnosov, materialne proizvodnje in duhovnega ustvarjanja. Prav v tem smislu naj bi klub samoupravljalcev Jesenice pričel razvijati kulturno izobraževanje in vzgojo kot sestavino družbenopolitičnega izobraževanja za samoupravljanje.

Srečko Krč

STORITVE PREVALJANJA

PRODAJA ŽELEZARNE JANUAR—JUNIJ 1983

KRIK V DRAGI

Iz rokopisa za novo knjigo

Razporeženje prebivalstva se je preneslo na štab šefa civilne uprave. Govorim v imenu pretežne večine mojih kolegov, ki imajo kot jaz občutek, da se o tukajšnjem ljudstvu slabo sodi in zato napačno in slabo obravnava in da je oškodovane skupnost ljudstva.

Oglejmo si še poročilo propagandnega urada Koroške, podružnice Bled, z dne 23. junija 1941. leta:

»Sedaj zasedeno in od šefa civilne uprave upravljano ozemlje Gorenjske ima v toliko med vsemi drugimi zasedenimi ozemlji poseben položaj, ker tu zasedba ni bila izvršena po nemških, temveč po večini po italijanskih četah. Lahko se tu govori, naravno, o zasedbi, ker tu skoraj ni prišlo do borb. Zasedbo po italijanski vojski je nastopilo tukaj zavlačevanje glede prevzema vladne oblasti po šefu civilne uprave, ki je lahko začel s svojo dejavnostjo šele po umaknitvi italijanskih čet in je zato nastala prednost treh tednov za upravo sosednjih zasedenih ozemelj Spodnje Štajerske.

Razporeženje, ki je bilo na Gorenjskem od prevzemu poslov šefa civilne uprave, je bilo zelo dobro, posebno se zato, ker so Slovenci tega ozemlja sprejeli šefa civilne uprave skoraj kot osvoboditelja od pretežnega italijanskega jarma. Na splošno ni bilo opaziti nobenega nasprotnega zadržanja.

Med časom predpriprav za bodoče delo na Gorenjskem, ki mi ga je julija 1940. leta zaupal zastopnik Gausleirerja (skoraj deset mesecev pred napadom na Jugoslavijo; opomba J. Vidic), sem zastopal mnenje, da se to področje raso razlikuje od ostalega slovenskega oziroma jugoslovanskega ozemlja. To so potrdile in pokazale rasne preiskave, saj je 80 do 85 % tukajšnjega prebivalstva dobilo oceno 1 in 2.

Državni vodja »SS« Himmler je ob svojem prvem obisku v Celovcu aprila 1941. leta (ki je bil še pred prihodom šefa civilne urave na to ozemlje) zastopal stališče, da je treba to ozemlje ponemčiti na najbolj radikalen način in sicer tako, da se odstrani morda od 8 do 100.000 ljudi iz tega ozemlja (delno kot delavce v notranjost Nemčije, če pa raso niso znosni, pa v južno Srbijo). Po prvem ogledu tega ozemlja po komisariju za utrđitev nemške narodnosti, SS oberführerju Schröderju, je bilo predlagano, da se samo obmejni pas (z Italijo) 20 km širine očisti z izselitvijo in naseli z nemškimi kmečkimi sinovi. Odkar pa je sedaj rasna preiskovalna komisija tukaj na delu in je sporočila tako zaprepaščajoče izsledke, je nastopila nadaljnja znatna oslabitev v vprašanju izseljevanja.

K tem pomislekom je treba pripisati tudi to, da sta hotela glede izseljevanja priti do veljave dve nasprotujoči si pojmovanji in navodila iz Berlina. Urad Himmlerja je odločno na stališču, da se v tem zasedenem ozemlju popolnoma razčisti raso vprašanje in da mora imeti ta ukrep prednost pred vsemi drugimi pomisleki. Stališče Göringovega urada pa je približno takole:

Če je prebivalstvo tega ozemlja raso neoporečno, z izjemo 15 %, potem naj se ljudi z raso oceno 3 in 4 ne pošlje v Srbijo, temveč na delo v Nemčijo. Nemčija bo sicer morala zaradi pomanjkanja delovne sile isto pripeljati iz Poljske in drugih ozemelj in to mnogo manjvredne delovne moči.

Za delo propagande je to nihanje v stališčih o vprašanju rasnega očiščevanja zelo zaviralno. Še vedno se zapirajo ljudje, na drugi strani se zopet izpuščajo taki, ki so bili že nekaj tednov v taborišču. Vsled tega prebivalstvo nima miru...

Vendar je treba povedati, da so imeli Nemci silne težave s preseljevanjem Slovencev, pa tudi s kočevskimi Nemci, katere so naseljevali v prazne kmečke hiše, iz katerih so že izgnali domačine v Posavju v okolici Krškega in Brežic, to je na mejnem področju s Hrvaško.

Po prvotnem načrtu naj bi septembra in oktobra 1941. leta samo z Gorenjske izgnali 80.000 članov kmečkih družin, kajti izgon inteligence, političarjev in Nemcem neaklonjenih oseb je bil izvršen že julija. Avgusta 1941. leta je začel nemški komandant za Srbijo protestirati, češ da nima kam s toliko ljudi brez hrane, opreme in stanovanj. Ustaši so namreč na hitrico in zelo surovo takoj izgnali 120.000 Srbov, stalno živčih v Hrvaški, v Srbijo. Madžarski okupatorji so najavili, da bodo iz Bačke izgnali 150.000 Srbov. Zato je komandant za Srbijo predlagal ministrstvu za zunanje zadeve v Berlinu, naj posreduje, da bi Bolgarija sprejela okoli 50.000 Slovencev in jih nastanila v okupiranih krajih južne Srbije in Makedonije. Italijani naj bi sprejeli 70.000 izgnancev. Iz Rima so kmalu odgovorili, da jim predlog o sprejemu izgnancev niti najmanj ni všeč, pa čeprav bo na Kočevskem več vasi popolnoma praznih, ker so jih zapustili kočevski Nemci.

Potem je nastalo čudno mešetarnenje. Ustaši so namreč brez načrtov preseljevali Srbe v Srbijo. Hitler, ki je v začetku prepovedal, da bi del Slovencev preselili na Hrvaško, je pod silo razmer moral popustiti. Na sestanku med selitvenimi nemškimi in hrvaškimi štabi so Nemci sporočili: Komandant Srbije bo iz Hrvaške sprejel le toliko Srbov, kolikor bo Hrvaška Slovencev.

Človek, ki si je v razmerah splošnega nacistično-gestapovskega terorja drnil javno kritizirati državno politiko glede izseljevanja Gorenjcev, je bil vseskozi do svoje smrti 1976. leta na Dunaju velik prijatelj slovenskih gora in Slovencev. Oskarjev oče je bil za časa Avstro-Ogrske okrajni glavar v Radovljici, sicer pa so bili Kaltenebergerji srednjeveški vitezi v Vojvodini Kranjski in so govorili tako nemško kot slovensko.

1928. leta je zlata alpinistična naveza dr. Stanjo Tominešek, dr. Miha Potočnik in Jeseničan Joža Čop (1893—1975) preplezala novo smer v triglavski steni. O tem vzponu je leta 1930 dr. Miha Potočnik v Planinskem vestniku objavil članek Gorenjska smer v severni triglavski steni. Takrat je avstrijski alpinist in botanik dr. Ju-

lius Kugy (1858—1944), velik prijatelj naše dežele in raziskovalec Julijskih Alp, pripravil knjigo Pet stoletij Triglava (knjigo, ki je pri nas izšla šele 1973. leta, je prevedel profesor Marijan Liporšek). Dr. Kugy je zaprosil Miha Potočnika, da bi v svoji knjigi objavil tudi njegov prispevek o gorenjski smeri v triglavski steni. Dr. Potočnik je ponudbo sprejel z velikim veseljem, prispevek pa je v nemščino prevedel Oskarjev brat dr. Paul Kalteneberger, dunajski odvetnik.

Kaltenebergerji so pred vojno hodili na počitnice k znanec (ali sorodnikom) v Rateče, od tam pa v Julijce. Spoprijateljili so se z mnogimi slovenskimi planinci, med drugim z dr. Potočnikom.

Dr. Oskar Kalteneberger je bil na Bledu zaposlen kot civilist pri civilni upravi za zasedeno ozemlje. Ker ni mogel gledati nemškega terorja nad Slovenci, je zaprosil za premostitev. Obelkele je uniformo oficirja nemške vojske (Wehrmacht) in odšel v Francijo, v zadnjem letu vojne pa je bil nekje v Srbiji ali Črni gori in po vojni v našem ujetništvu, od koder se je s pis-mom javil dr. Potočniku. Pozneje sta z bratom Pavlom vsako leto obiskala Bovec in hodila na naše gore.

Oskarjeva hčerka Ilse Borch je po očetovi smrti napisala pismo dr. Potočniku, v katerem se je zahvalila za izrečeno sožalje, z naslednjim pripisom. »Moj oče je umrl pri popolni zavesti. Naročil mi je, naj napišem vsem njegovim prijateljem. Njegove zadnje misli so bile posvečene Julijskim Alpam, ki jih je tako pristrno ljubil. Nanje je bil zelo navezan in srečen, ko je občudoval njih lepoto. Pozdravite vse njegove prijatelje!«

Zdaj lahko razumemo, zakaj je bil dr. Oskar Kalteneberger tako oster nasprotnik nacistične politike razseljevanja Slovencev.

Osvobodilni boj na Slovenskem je pripeval, da je šef civilne uprave Franc Kutschera okrajnim nacističnim voditeljem na Gorenjskem ukazal, naj ljudem povedo, da v radovoljskem in kranjskem okraju ne bo več selitev. To naj bi pomirilo prebivalstvo, da ne bi bežalo v gozdove in povzročalo nemški okupacijski oblasti nove težave. Kutschera je tedaj, to je bilo v začetku avgusta 1941. leta, predvideval preseljevanje v obmejnih krajih z italijansko okupacijsko cono in to v kamniškem in škofjeloškem okraju, pa tudi tu so se številke znatno znižale (od načrta 80.000). Končno so nemške oblasti sporočile, da selitev sploh ne bo več. O tem, da z izgoni nameravajo nadaljevati po vojni, so molčali.

Po tem sporočilu šefa civilne uprave so močno pospešili propagando, da izselitev ne bo več. Po vaseh in mestih so organizirali sestanke koroške ljudske zveze, na katerih so pojasnjevali ta ukrep. Najmanj uspeha so nacistični funkcionarji in propagandisti imeli v kamniški in domžalski občini, kar je razvidno iz raznih poročil.

V tedenskem poročilu občine Kamnik z dne 31. oktobra 1941. leta je zapisano:

»Prebivalstvo je ponovno hudo razburjeno, ker so do nas dospele vesti o nadaljnjem preseljevanju na Spodnjem Štajerskem. Ljudje z velikim strahom pričakujejo, da bo tudi tu prišlo do izseljevanja. So primeri, da družine s pripravljenimi kovčki čakajo na izselitev, kot se je to dogajalo po prvem valu preseljevanja skoraj v vsaki hiši. Ljudi skušamo pomiriti, toda zadržujemo v močno neverstno, ki jo je uspešno spodbudila nasprotna propaganda. Posebno pri kmečkem prebivalstvu je zelo hudo in slišim mnoge pripombe, kot:

Nadaljevanje

Tako je že tudi bilo, da niso imeli vsak dan kruha. Štediti so morali tudi s kruhom. Namesto rženega kruha so si pomagali z ječmenovim in ovsenim. In juhe so pele od zajtrka do večerje, pa zelje in repa in druga preprosta domača hrana. Vedno pa je grozilo pomanjkanje. Zlasti v družinah, kjer je bilo veliko otrok, skopa hribovska zemlja in slabe letine. Še tik pred vojno v Schuschniggovem času se je zlecitiralo nekaj lepih kmetij iz najbližje okolice. Dolgovi so zadušili marsikaterega gorskega kmeta. Les ni imel nobene cene. Oderuhi in nesrečna politika so spravljali domačine na kant. A Horkova domačija se je držala. Komaj je obvisela. Ob krompirju in repici in spet krompirju in repici in trdem kruhu. In atej so delali vseskozi. Zadnje desetletje zgolj za tobak in za hrano. Ničesar niso imeli za preužitek. Delo. Dela pa so bili navajeni, da so se že nemirno prestopali okoli, če se je zvrstilo več praznikov zaporedoma. — Ne vem pa, kako je to bilo, da ateju ni bilo treba biti vojak.

Babica Helena je potopila obraz v zdelane dlani in se za hip zamislila. V dijakovi duši se je gnetlo, trgalo in spreminjalo v novo spoznanje: Koliko so ti ubogi hribovci trpeli, se tolažili z gorečimi molitvami in upanji po neskončnem vsakdanju in skromni hrani, po beraškem panju skozi kratke ubite noči, se preživljali s siromašno obleko in nešteti odpovedmi, se spoprijemali dan za dnem s težaškim delom, čigar ni bilo nikdar ne konca ne kraja, samo, da so se preživljali v najskromnejših razmerah. Ali so kaj lepega uživali? Samo en dan v svojem življenju in stremeljenju? Eno uro? Koliko mladih življenj je zagledalo svet pod to siromašno kmečko streho! Koliko! Pa so šli v svet. V daljni svet. Zginili nekje v neznanem brez sledu. Ne vsi. Nekaj se jih je razmnožilo. Zato še dandanes pove kdo: Midva sva še, daleč naokoli nekje v sorodstvu! To je lepo, če vedo potomci za svoje sorodstvene ko-

VALENTIN POLANŠEK

79

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

renine. To povezuje še tajinstvene srčne nitke iste krvi. Blagor takim, ki se radi in s ponosom spominjajo svojcev! Od vseh prednikov pa stoji v dijakovem spominu v ospredju praded Florijan in prababica Klara. Lep star par sta morala biti, ko sta se poročila. Oba petindvajsetletnika! V kipečem cvetju življenja! Žal ni nobene take fotografije. A notranja slika in pravnikov duši se je jasnila in izoblikovala: Vedno svetlejša sta postajala v njem prav ta dva človeka, ki sta iz nevsakdanje velike ljubezni do domače grude žrtvovala skoraj pol stoletja na skupni poti visoko na sosednjenjski domačiji v strmini. In prababica Klara me je še pestovala komaj nekaj mesecev starega dojenčka! Kaj je čutila pri tem? Gotovo nekaj podobnega, kar vre sedaj v meni. Da imam prababico sila rada, da jo visoko spoštujem, da je bila prava mučenica vsled njene ljubezni do doma, do svojih staršev, do svojega roda, torej tudi do mene. Vsa se je razdala, telesno in duševno. Ko je umrla, je menda rekla, da bi najraje bila pokopana tam, kjer se je rodila. Je to grešna želja? Želja, ki se je usodno uresničila pri pradedu Florijanu! Da je tam končal svojo devetdesetletno golgotu prav na zemlji, kjer sta trpela, živela, se ljubila in žebrela in garala s prababico Klaro?

Babica Helena je počasi nadaljevala kot bi brala iz nevidne knjige — včasih je imela navado, da je morala kaj glasno prebrati, tako svoji hčerki ali možu, a tudi vnuku ali drugemu obiskovalcu, ki je prišel k hiši —

»Prav tisto leto, ko so v trgu ustanovili Slovensko društvo za vso okoliško župnijo, sta atej in mati dokončala dograditev hiše. Stara stavba je bila v glavnem lesena, le vogal za črno kuhinjo je bil za silo zidan, tako kot so bile vse starosvetne kmečke hiše po naših krajih nekoč. Takrat so bili že bratje močni, vsi smo poprijeli, kuhali apno, dovažali pesek iz Benetkovih Drč in kamenje od vseh krajev, takrat se niso zidali z opeko, vse le z golim kamenjem in živim apnom. To je bilo leta 1908. Dasi je bila hiša sedaj za polovico večja kot prej in da je nastala še podstrešna soba, je bilo komaj prostora za številno družino. Zato smo nekateri še vedno ležali po kletih, kaštah in poleti na parnah in skednju. Kako bi bila Benetkova babica, mala Micka, vesela, ko bi doživela še to! Žal pa je osem let poprej umrla. Kako se je veselila, ko sta atej in mama povečala hlev, ga v celoti podzidala in dvignila. Oč takrat naprej je veliko dajala na atejja, niti jim ni vsakega požirka pijače očitala več. No, saj so si ga atej le tu in tam privoščili. Bili pa so sosed, ki so imeli dosti pijače, zlasti domačega žganja in doma naprešanega mošta. Večkrat je kje tako naneslo, da bi dotični kmetavzar najraje poplačal Florijanu za postorjeno delo s pijačo. Mati so kaj takega samo izjemno dovolili, če je bil kmetavzar res tako beraški in če so doma čez leto mogli uporabiti tako pridobljeno pijačo za razne posle in dninarje. Drugače pa so mati odločno zapovedali: 'Boste pa z dninami poslužili, ko bo košnja ali žetev!' In še dosti drugih možnosti je bilo, da so mati pokazali svoj odločni nastop in vselej tako ukrepali, da je bilo v korist domačemu gruntu. Seveda niso hoteli imeti atejja na vaje-tih. Kje pa! Vedno so ga očitno radi imeli. Ako so hodili z daljše poti domov, so se spotoma oglašali kaj radi na svojih prejšnjih službenih mestih in vedno so prinesli kaj domov. Pa dobrega tobaka za atejja! V takem slučaju so atej radi nekaj pomomljali in so otroče potipavali po materinih žuljavih rokah. — Da ne pozabim: Ko je bila hiša dogotovljena, so oče začeli večkrat glasno načrtovati glede Benetkove hube.

(nadaljevanje)

MIHA KLINAR

7

HAJKA

Zdaj Blaž ni smel več čakati. Vedel je, da bodo, čim se bo megljeni zastor razredil in čim bodo Nemci opazili, da je njihov minometalski ogenj prekratek, začele mine padati po partizanskih položajih. Ni smel dovoliti, da bi nemški minometalci popravili napako. Med truščem eksplozij je zato ukazal nagel umik in še preden se je meglena zavesa razblinila, je četa izginila v gozdu. To mu je omogočilo, da je naglo spremenil svoj izigravalni načrt. Samo desetino naglih in v partizanskem vojskovanju najbolj izkušenih borcev je poslal pod vodstvom komandirja Drznega Nemcem za vabo.

»Prišli so,« je rekel, ko je videl, da so se Nemci zapodili za razkropljeno desetino komaj sto metrov stran od skrite in po partizansko potuhnjene čete. Vedel je, da bo desetina dovolj hitra, da je Nemci s svojo odvečno opremo ne bodo dohiteli.

»Srečo smo imeli,« je rekel četni komisar Bojan. Kolona se je napotila za bataljonsko glavnino proti Črnemu vrhu.

5.

Da je danes nedelja in da je minilo šele teden dni, odkar so ustanovili brigado, je Sokola spomnila šele mati, ko se je z delom svoje čete umikal proti Črnemu vrhu. Borcev, ki se jim je po Blaževem ukazu pridružila tudi posadka težke strojnice s harmonikarjem Jernejem, ni vodil po poti, marveč ga je bogve-kaj gnalo, da je ubral pot, ki ga je vodila mimo doma. Ni se mogel premagati, da bi vsaj za trenutek ne stopil domov.

»Nekaj sem pozabil doma,« se je izgovoril pred borci. »Tako je bom vrnil.«

Toda še preden je prišel do hiše, je na prag stopila mati.

»Ali bežite, sin?« je vprašala zaskrbljeno.

»Ne mati. Nobene nevarnosti še ni.«

»Ah, niti v nedeljo vas ne puste pri miru,« je rekla, potem pa ga spomnila, da je prejšnjo nedeljo, ko se je po ustanovitvi brigade z Blažem med potjo ustavil doma, skril v hlev težji zaboj.

Ob teh materinih besedah je Sokolu postalo vroče, ko se je spomnil, da je v hlevu skril zaboj z municijo za težko strojnico.

— Kaj ko bi to municijo našli Nemci? — se je zgrozil, potem pa se takoj pomiril. Materino odkritje tega zaboja je pričalo, da je mati temeljito pregledala hišo in vse, kar k hiši spada.

»Ste našli še kaj?« je vprašal.

»Ne,« je rekla. »A kam greste?«

»Nikamor,« je rekel. »Samo po ta zaboj smo prišli,« ni hotel pred materjo pokazati, da je na zaboj pozabil, obenem pa se je razveselil, ne samo zaradi municije, ki jim je pošla, pač pa bo lahko tudi pred borci opravičil svoj »nekaj«, kar je ondan pozabil doma.

»Tamle v grmovju je. Tja sem ga skril,« je mati pohitela h košati lesniku.

»Zelo pametno ste storili,« je rekel Sokol in si sam oprtl zaboj.

»Kaj že greš?« ga je mati pogledala.

»Moram. Saj slišite,« jo je opozoril na streljanje, ki je odmevalo od hribov in se v odmevih odbijalo, tako da si lahko z vajenim sluhom zaznal, odkod v resnici prihaja.

»Potem na svidenje! In varuj se!« ga je mati poljubila.

»Vi se varujte! In zbogom, mati,« se je naglo poslovil s pozdravom, ki ga je rabil samo, kadar se je poslavljajal od matere. Čutil je, da mati strmi za njim.

Mitraljeska trojka, razen mitraljezka Ferda, se municije ni tako zelo razveselila, kakor je pričakoval.

— Razumljivo! Težka je. Ni je prijetno nositi takole navkreber.

Ni še dolgo tega, ko je bil četni komisar Sokol sam mitraljezec, še prej pa mitraljeski pomočnik. Zabojev z mitraljeski-

Nadaljevanje

Izvršni svet OS Radovljica je na 53. seji 28. junija obravnaval poročilo o izvajanju ukrepov družbenega varstva v DO Veriga TOZD TIO Lesce, predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta Center Lesce in predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta Radovljica. Beseda je tekla tudi o delih za poglobitev cestnega podvoza pod železniško progo na Rečici pri Bledu in v zvezi s tem o načinu pridobitve premostitvenega kredita. Člani IS so bili seznanjeni še s pobudo izobraževalne skupnosti za spremembo šolskih okolišev v občini Radovljica, s pregledom realizacije proračunskih prihodkov in oceno realizacije za leto 1983.

Ob dnevu civilne zaščite v juniju so v radovljiški občini na svečani seji občinskega štaba CZ spregovorili o pomenu in uspehih te pomembne družbene dejavnosti v občini. Pohvalili so udeležence letošnjega občinskega tekmovanja civilne zaščite, ki se ga je v maju udeležilo 22 ekip prve pomoči. Tekmovanja gasilskih in splošnih enot pa bodo v septembru. V Ljubljani je na osrednji slovesnosti 20. junija republiški štab CZ Slovenije med drugim podelil zlato značko CZ tudi Janku Stusku – podpredsedniku skupščine občine Radovljica.

Radovljiško občino je obiskal 24. junija predsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije Jovan Dejanović v spremstvu predsednika republiške konference SZDL Slovenije Franca Šetina. Skupaj s predstavniki radovljiške občine in Gorenjske sta si ogledala Elan in republiški center za obrambno usposabljanje v Poljčah; nato pa prisostvovala razgovorom na sedežu KS Begunje.

V republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah je bil 24. in 25. junija seminar za vodstva občinskih in mestnih organizacij ZKS. Uvodni govor je imel predsednik CK ZKS Andrej Marinc o aktualnih razmerah in nalogah ZKS. Udeleženci seminarja iz vse Slovenije so sprejeli protestno izjavo zoper fašistične napade na slovensko prebivalstvo na Tržaškem.

Predsedstvo občinske konference SZDL Radovljica je na 43. seji 27. junija obravnavalo osnutek poslovnika občinske skupščine Radovljica, poročilo o zagotavljanju preskrbe v letu 1983 z analizo delovanja potrošniških svetov in predlog programa sodelovanja z delavci na začasnem delu v tujini za leto 1983. Sprejeli so tudi predloge koordinacijskega odbora za varčevanje za izvajanje programa varčevanja.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 12. seji obravnavalo katalog del in nalog ter delitev OD po delu na osnovi ocenitev zahtevnosti sorodnih del in predloga relativnih vrednosti za primerjalni razvid. Obravnavali so tudi predlog za spremembo razmerij v delitvi sindikalne članarine in informacijo o ustanavljanju skupnih služb SIS družbenih dejavnosti. Na seji so pregledali in sprejeli nekatera stališča h gradivu za sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK Radovljica v juniju so med drugim ugotovili, da se vse premalo pozornosti posveča gospodarskim problemom SOZD GLG, ki ima sedež v radovljiški občini na Bledu. Razen nekaterih kadrovskih vprašanj je komitej ZK povsem zapostavljal gospodarsko poslovanje tega SOZD. Prav tako ni zadovoljivo obravnavana problematika malega gospodarstva, ki ima velike možnosti razvoja, so menili na seji. Ponovno so sprožili tudi vprašanje upravljanja Vile Bled na Bledu in izrazili mnenje, da bi se morala vključiti v blejsko gostinsko turistično dejavnost.

TURISTIČNE TAKSE IN DRUGA PROBLEMATIKA V OBČINI

V petek, 8. julija, je bila v Kranjski gori druga seja delegatske skupščine občinske turistične zveze, na kateri so razpravljali in se dogovarjali o predlogu za delitev sredstev turistične takse na posamezna turistična društva, o delu komisij za varstvo okolja in turističnem podmladku. Za delegata v občinsko konferenco SZDL so imenovali predsednika zveze, ki ga morajo še izvoliti, govorili pa so tudi o drugi problematiki v turizmu.

Glede koriščenja turistične takse so se strinjali z zneski, ki so turističnim društvom potrebni za uresničitev njihovih programov dejavnosti. Tako bi v Ratečah potrebovali 500 tisoč, v Kranjski gori sedem milijonov, v Mojstrani 174 tisoč, na Jesenicah 209.500 dinarjev. Potrebo za Turistično društvo Žirovnica bo potrebno še ugotoviti, ker niso predložili ovrednotenega programa dela. Sklenili so, da se pisni predlog posreduje skupščini občine, ki bo sklepala in odločila o delitvi sredstev od pobrane turistične takse.

O delovanju komisije za varstvo okolja je poročal Miodrag Dasović. Navzoče je seznanil, da bo komisija, sestavljena iz članov vseh društev, pregledala vse kraje v občini in ocenila prizadevanje prebivalcev za čim bolj izboljšanje krajev. Poudaril je, da se mora prebivalce še enkrat obvestiti, da se bo ocenjevanje pričelo po 25. juliju in da naj do takrat odpravijo še tiste pomanjkljivosti, ki ponekod obstajajo. Predvsem se to nanaša na splošno čistočo, okrasitev hiš in vrtov z rožami, popravilo fasad, raznih napisov, odstranjevanju plevele, košnje trave ob poteh in cestah ter drugo. Kraji, ki bodo prejeli v občini najboljše ocene, bodo predlagani v ocenjevanje v okviru Gorenjske in v okviru tekmovanja Turistične zveze Slovenije.

Naj povemo še, da so kraji za ocenjevanje letos razvrščeni v tri skupine in, sicer v razvite in razvijajoče se turistične kraje in druge. Tudi sistem točkovanja je nekoliko drugačen.

V nadaljevanju so govorili o Kranjski gori. Da se fasade hiš ob

z Kranjsko goro, ne bodo še naprej uničevale, so predlagali, da bi bil tu poleti urejen enosmerni promet, pozimi pa naj se cesta zapre za ves promet. Na nekdanji železniški postaji je namreč dovolj prostora za parkiranje in tu naj bi bila tudi osrednja avtobusna postaja. Nesmiselno je, da vozila parkirajo ob ozki cesti sredi Kranjske gore, medtem ko je za to veliko prostora na nekdanji železniški postaji.

Predsednica Lojzka Pikon je nato navzoče obvestila o nadaljnjem delovanju turističnih podmladkov. V Sloveniji je namreč uvedena novost, ko

bo z novim šolskim letom v 6., 7. in 8. razredih osnovnih šol uveden pouk o turizmu, ki bo trajal 60 ur. Predvsem bo to v šolah, ki leže na izrazito turističnih področjih, torej Gorenjska v celoti. Na seji so se pohvalno izrazili o tej novosti, glede aktivnosti podmladkov pa so menili, da mora njihov program dela zajemati še naprej iste dejavnosti in področja kot doslej.

Veliko so govorili tudi o vračanju sredstev, ki so bila v Kranjski gori zbrana v obliki različnih prispevkov in davkov. To se nanaša predvsem na počitniško naselje v Čičarah, kjer so lastniki počitniških stanovanj precej vplačali, nobenih sredstev pa ni bilo vrnjenih za prepotrebno urejanje tega področja. Predvsem se to nanaša na urejanje komunalnih zadev in dograditev potrebne infrastrukture. Ob predložitvi predloga za delitev sredstev takse bodo pristojni na skupščini občine delegatom predložili tudi to problematiko.

B. B.

ZA ULTRAZVOČNO RENTGENSKO APARATURO SO PRISPEVALI

V mesecu juniju so za plačilo ULTRAZVOČNE RENTGENSKE APARATURE v jeseniški bolnici darovali:

- Francka ŠMID, Jesenice, Cesta revolucije 8 namesto cvetja za pokojnega Frica Šmida z Javornškega rojta 1.000,00 din;
- TDO GOLICA Jesenice, delovna skupnost za skupne zadeve namesto venca na grob pokojni Milani Komljanec 1.000,00 din;
- Planinsko društvo Jesenice namesto venca za pokojnega Viktorja Novšaka 2.000,00 din;
- Alojz TIŠOV, Jesenice, Mladinska ul. 2, namesto cvetja na grob nečaku Janezu Tišovu 500,00 din;
- Amalija STRAŽIŠAR, Jesenice, Kejžarjeva 32/b namesto cvetja pokojnemu Emilu Stražišarju 1.000,00 din;
- sindikat OTK Železarne ostalek sredstev za venec za pokojno Stanko Ambrož (prispevek sodelavcev);
- Do 30. junija se je v ta namen zbralo skupaj 170.875,00 dinarjev. Delavci Splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se zahvaljujejo za prispevke.

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto venca in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev.: 51530-603-31205 z navedbo »namesto venca za tega in tega... darila, čestitke in podobno.

Center za obveščanje in propagando pri občinski konferenci ZSMS Radovljica je 22. junija priredil v Radovljici okroglo mizo o vsebinskih zasnovah mladinskega časopisa Mladina. V razpravi sta sodelovala tudi dva člana uredništva Mladine in predstavnik komisije za informiranje in agitacijo pri OK ZKS. Ocenili so, da je vsebina dosti boljša kot je bila, da pa nekaj spornih zapisov ne more biti razlog za bistveno spremembo uredniške politike. Menili so tudi, da je potrebno pisati čimveč o mladih v združenem delu, pa tudi informirati o mladih Slovincih v zamejstvu.

Konec junija je bila v Radovljici seja predsedstva konference Avto-moto zveze Jugoslavije. Osrednja pozornost je veljala nalogam AMZJ v turistični sezoni in zlasti potrebi zagotavljanja bencinskih bonov v dopustniških mesecih za člane AMZJ. Skupaj s Turistično zvezo Jugoslavije je AMZJ organizirala na mejnih prehodih informativno službo za turiste glede nabave bonov in izdala posebno glasilo v tujih jezikih s podatki, ki služijo turistom za orientacijo po naši deželi.

Izvršni svet OS Radovljica je poslal vsem OZD gospodarstva in družbenih dejavnosti ter SIS in drugim skupnostim v občini svoja stališča o delovnem času. Med drugim je sklenjeno, da se od 27. junija začne delovni čas v OZD, kjer imajo tri izmene ob 6., 14. in 22. uri, v OZD z enozmenskimi delom ob 7. uri, v upravnih in državnih organih pa ob 8. uri. Novemu delovnemu času, ki je v bistvu enak tistemu pred spremembo 27. marca, so prilagojeni tudi vozni redi avtobusov.

Svet skupnosti za cene občine Radovljica je na junijskem zasedanju sprejel sklep, da se v družbenem sektorju gostinstva potrdijo zvišane cene za mesene jedi do 20 % na cene potrjene v marcu, za brezalkoholne pijače, pivo in kavo za dejanski odstotek podražitve in cene storitev pranja in likanja hotel-skim gostom v predlagani višini. Zasebnim gostincem za mese-ne jedi prav tako do 20 %, za koka-kolo 5 din, za kokto, jupi, bi-ter, tonic, šveps 4 din ter za druge brezalkoholne pijače za 3 din. Enako so odobrili tudi povišanje cen v bifejih trgovskih delovnih organizacij.

Junija je Lesno industrijsko podjetje Bled praznovalo 35-letnico obstoja. V tem času se je število zaposlenih nekajkrat povečalo in jih je zdaj v vseh temeljnih organizacijah že 1.030. Od nekoč pretežno žagarske obdelave lesa so zrasi na Bledu, v Bohinju, Podnartu in v Mojstrani sodobni obrati, ki kar dobro tretjino svojih izdelkov pošiljajo na tuja tržišča. Zaradi stabilizacije so jubilej proslavili skromno, številko svojega Glasila v juniju pa so posvetili temu jubileju.

Samoupravni organi LIP Bled so v juniju ponovno izvolili za direktorja delovne organizacije dipl. inž. lesarstva Franca Bajta, ki je to dolžnost opravljal že dve mandata dobi. V TOZD lesna predelava Rečica pa je ponovno izvoljen za direktorja dipl. inž. lesarstva Jože Kastelic.

Blejski turistični delavci so se za letošnjo turistično sezono pripravili dosti boljše kot prejšnja leta, zategadelj se že kažejo ugodni rezultati. Do sredine junija so imeli v blejskih hotelih že nad 215 tisoč nočitev, od teh pa blizu 75.000 tujih, kar je v primerjavi z lanskim obdobjem v tem času že šestodstotni porast. Ugodni znaki začetka glavne turistične sezone bodo najbrž spodbudili tudi druge, za turizem zainteresirane dejavnike, k se večjim prizadevanjem pri turistični ponudbi.

V Vezeninah Bled imajo na usposabljanju deset svojih študentov, kvalificiranih šivilj. Letos bodo zaposlili tudi devet učencev, kar bo sicer pomenilo odstotkovno prekoračitev z resolucijo določenega števila zaposlenih, vendar pa je za proizvodnje naloge nujno zavestno opraviti takšno kršitev.

Konec marca je bilo v radovljiški občini nezaposlenih 254 delavcev in delavk, kar je 2,01 % od vseh zaposlenih, ki jih je bilo 12.614. Gorenjsko poprečje nezaposlenih je v tem času znašalo 1,27 %. Več kot polovica ali 152 je v radovljiški občini nezaposlenih žensk, 37,8 % vseh pa je težko zaposljivih iskalcev dela.

Mladinci in mladinke bodo v mladinski delovni brigadi Stane Žagar letos odšli na zvezno delovno akcijo Suha krajina '83. Na akcijo bodo odšli v drugi izmeni, ki bo trajala od 3. do 30. julija. V tej izmeni bodo delali skupaj z mladimi iz mladinske delovne brigade Rdečega križa, iz Hrvatske, Vojvodine in Srbije. Brigadirji bodo prebivali v naselju Žužemberk. Gradili oz. rekonstruirali bodo vodovodno in cestno omrežje ter opravili agromelioracijska dela na tem območju.

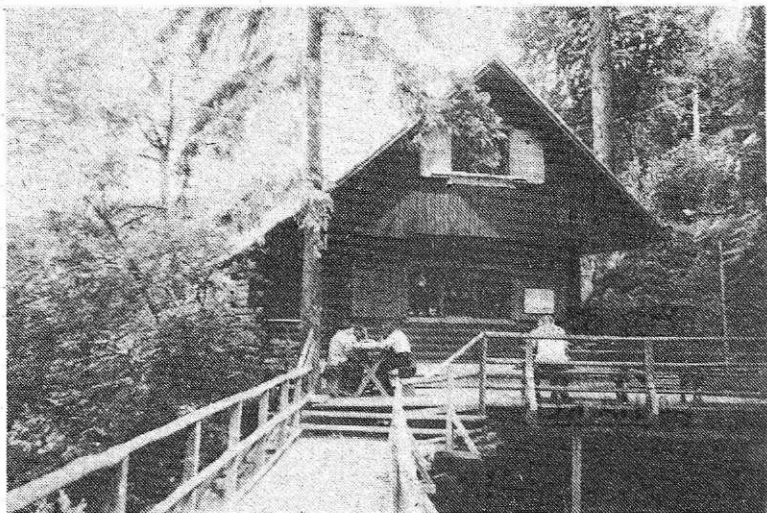
V Ljubljani je 24. junija umrl Alojz Žabkar, župnik iz Kroppe. Bil je udeleženec NOB od leta 1941, eden od ustanoviteljev Ciril-metodijskega društva naprednih duhovnikov in vseskozi vnet bорец za urejanje odnosov med verskimi skupnostmi in samoupravno družbo. Od ustanovitve je bil član koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL Radovljica. Znan je bil kot pesnik, ki je za partizansko zbirko pesmi prejel Kajuhovo nagrado.

Na Srednji Dobravi so s številnimi prireditvami in vajami praznovali 20-letnico ustanovitve domačega gasilskega društva. V petek, 17. junija so priredili meddruštveno mokro vajo, v soboto, 18. junija, je bila slavnostna seja upravnega odbora društva, v nedeljo, 19. junija, pa je bila sklepna proslava, na kateri so ob udeležbi številnih gostov in okoliških gasilskih enot pripravili slavnostno zborovanje in mimohod. Zasluznim gasilcem so podelili priznanja in odlikovanja.

Po dogovoru med občinskim svetom ZSS Radovljica in svetom KS Radovljica, ki upravlja letno kopališče v Radovljici, o koriščenju kopališča za trim akcije in sindikalne športne igre, so objavili ponudbo za vstopnino s 40 % popustom. Sezonska karta stane za člane sindikata 600 din, mesečna pa 400 din. Družinska karta za otroke in zakonca stane za vsakega člana družine 300 din za sezonsko in 250 din za mesečno karto. Kopališče je odprto od 1. julija, obratovalo pa bo do 15. septembra od 10. do 19. ure. Voda v bazenu je ogrevana na 24 stopinj. Rekreativno plavanje je vsak večer za odrasle od 21. do 22. ure, s sezonsko karto seveda.

V dvorani radovljiške graščine je gostoval 17. junija zvečer komorni pevski zbor Loka pod vodstvom dirigenta Janeza Jocića iz Škofje Loke. V celovečernem koncertu v dveh delih, se je predstavil z renesančnimi skladbami ter skladbami iz stilnih obdobji od baroka do romantike.

Prvi mednarodni uspeh najnovejšega jadrnega letala, izdelanega v tovarni Elan Begunje pod znakom DG-300 Elan, je dosegel letalec Opitz na državnem prvenstvu ZDA v jadrnanju, ko je zasedel odlično 4. mesto v zelo hudi konkurenci vrhunskih letal. Svetovno prvenstvo v jadrnem letenju se je začelo 26. junija v Hobbsu v ZDA, kjer so se preiskusili tudi z Elanovim letalom.

Obnovljena okrepčevalnica v Vintgarju (foto J. Ambrožič)

OBNOVA OKREPČEVALNICE OB SLAPU »ŠUM« V VINTGARJU

Soteska Vintgar je bila zgrajena pred 90 leti. Celotna soteska je dolga 1.600 metrov, mostiči po soteski pa je 530 metrov. Prvotni skrbnik te svetovno znane soteske je bil Jakob Zumer, takratni župan v Gorjah, kamor sta spadala tudi Zasip in Blejska Dobrava...

Letos je Turistično društvo Gorje obnovilo okrepčevalnico na slapu »Šum«. Vsa tesarska dela je izvajal tesarski mojster Vinko Slivnik z Gorij, pri obnovi pa so pomagali tudi delavci-člani TD Gorje. Neuradna otvoritev je bila že za praznik OF in prvi maj, uradna pa bo, kot zatrjujejo, 28. avgusta, ob 90-letnici Soteske. Proslava bo na parkirnem prostoru pred vstopom v sotesko, sodelovali pa bodo moški pevski zbor DPD Svoboda, godba na pihala in učenci osnovne šole bratov Zvan iz Gorij. Pokrovitelj te proslave bo Turistična

zveza Slovenije. Ob tej priložnosti bo tudi pobratenje RK iz Varaždina in RK iz Gorij.

Velja omeniti, da so mostiči po celotni soteski odlično obnovljeni in vzdrževani, zato zasluži posebno pohvalo Matevž Bizjak, ki je predsednik turističnega društva in tudi sam sodeluje pri vseh obnovitvenih delih.

Jože Ambrožič

NEKATERE ZNAČILNOSTI, STANJE IN PROBLEMI JESENIŠKEGA KMETIJSTVA

Jesenice so ena izmed 24. slovenskih občin, ki imajo značaj hribovskega in višinskega kmetijstva (600 m nadmorske višine ali 25 odstotkov nagiba pretežnega dela koriščenih zemljišč izpod te višine). Te občine zavzemajo 41,7 % vseh površin SR Slovenije, oziroma 31,6 % vse kmetijske zemlje. Na tem območju živi 17,6 % vseh kmečkih prebivalcev na 18,1 % čistih in mešanih kmetijah. Tu se redi 24,3 % vseh govedi in proizvede (se odkupi) 28,6 % vsega mleka in 22,3 % vseh klavnih govedi.

Te podatke navajam zato, ker se vedno marsikje prevladuje miselnost, da se v takih pogojih pridelovanja hrane ne izplača in da je cena po enoti proizvoda previsoka. Vendar je treba vedeti, da je prostor občine Jesenice del slovenskega kmetijskega kompleksa, na katerem je po predvidenju možno pridelati le 85 % hrane za trenutno stanje prebivalstva, na Jesenicah samih pa okrog 25 % za samooskrbo prebivalstva pri konstantnem številu ljudi (brez naravnega prirastka in doseljavanja), ob optimalnem izkoristku kmetijskih površin in ob upoštevanju dejstva, da se te ne bodo več krčile, oziroma spreminjale svoje namembnosti, kar se je v preteklosti in se še danes dogaja pod vplivom družbenih in gospodarskih težej. V zadnjem času pa je le čuti pozitivne premike po očuvanju še preostalega kmetijskega prostora, čeprav ne iz lastnega prepričanja, ampak pod težo javnega mnenja.

Spremembe, ki so bile ugotovljene pri postopku prostorskega plana, najbolj nazorno kažejo, kako negotovno smo ravnali z zemljo kot edinim nenadomestljivim, prenosljivim in neustvarljivim osnovnim sredstvom kot pogojem za proizvodnjo hrane in surovin za industrijsko predelavo. Vse to bomo cenili vse bolj ob upoštevanju neizpodbitnega dejstva, da so energetske viri že močno izčrpani in zaustavljajo bliskovit in cenen napredek človeštva. Posebej pa to že čutimo v naši ožji in širši domovini, ko nam energetska kriza onemogoča izkoriščanje naših naravnih danosti.

Podatki kažejo močno spremenjeno stanje kmetijskih površin tako kvantitativno kot kvalitativno. Od 8.073 ha skupnih kmetijskih površin po katastru iz leta 1971 jih je evidentiranih v letih 1978-80 le še okrog 4.500 - 6.000 ha. V tem podatku so upoštevane tudi površine v zaraščanju, ki jih bo potrebno ponovno usposobiti za intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo. Po drugi varianti pa je kmetijskih tal samo še 4.107 ha. Trenutna kategorizacija in inventarizacija kmetijskega zemljiškega fonda, ki je v izdelavi, pa bo natančno opredelila trenutno stanje. Po dosedanjih ocenah se bo približala prvemu podatku.

Najbolj zaskrbljujoče je stanje v krajevnih skupnostih, ki so bile kmetijsko najpomembnejše, vendar se njihov prostorski potencial za proizvodnjo živeža še vedno zmanjšuje. V krajevni skupnosti Žirovnica, ki je najbolj nižinska in ima najugodnejše pogoje za kmetijsko proizvodnjo (velika možnost gojenja skoraj vseh poljščin, možnost strojne obdelave, bližina naselij, dostopnost itd.) je preostalo približno samo še 50 % kmetijskih površin. KS Rateče kaže še večje skrajne kot Žirovnica. Tu smo uspeli znižati zemljiški fond na približno 47 % katastrskega stanja. Še drastičnejša je slika v KS Javornik-Koroška Bela (sedaj Edi Giorgioni). Samo 40 % kmetijske zemlje trenutno služi osnovni kmetijski proizvodnji. KS Hrušica bo po ne preveč smotno načrtovani bodoči avtocesti (ta bi se lahko bolj umaknila na desni breg reke Save, ob rob Mežakle) skoraj čisto izgubila kmetijski status. Isti problem bo nastopil na Blejski Dobravi. V ostalih krajevnih skupnostih slika ni dosti ugodnejša. Pet mestnih krajevnih skupnosti pa ne izkazuje več niti kmetijskih površin niti kmečkega življa.

Zavestno odtujevanje kmetijske zemlje primarni proizvodnji v nižinskem delu občine ima za posledico opuščanje obdelave višeležečih kosev in rotov. Te so prepuščene agresivnim naravnim zakonitostim in se nenehno zaraščajo s slabim gozdom, od katerega nekaj generacij ne bo imelo nobene koristi.

Zavedati se namreč moramo, da kmetija, ki je izgubila (izgubljala) svoje nižinske površine za pridelovanje živinske krme, ni imela več interesa, še manj pa računa, obdelovati više ležeče, težje dostopne, strme lege, ki se jim pridruži še krajša vegetacija in nemogoča strojna obdelava. Te površine so prepuščene naravnim silam, da jih potiskajo v njihovo prvobitnost. Lastniki takih kmetij so si poiskali zaslugek izven kmetijstva in postali le še kmetje ljubitelji. Kmetijska dejavnost jim predstavlja del dohodka za izboljšanje osebnega

standarda, nikakor pa ne kaže tako kmetijstvo željene družbeno-tržne proizvodnje. Ta polkmečka gospodarstva imajo v posesti velike površine gozdov, ki jih lastniki še težje izkoriščajo kot obdelujejo zemljo.

Zato je treba s primerno politiko doseči, da bo vsa zemlja obdelana ne glede na lastništvo. Družbene težnje, predvsem pa potrebe, to zahtevajo že ta trenutek. Predvsem bo potrebno narediti korak pri določanju statusa kmeta tistim občanom, ki svojih zemljišč v celoti ne morejo obdelati. Trenutno najbolj deficitaren prehranski proizvod za pridobivanje katerega pa ima jeseniško kmetijstvo največ možnosti, nas sili v to, da bomo primorani obdelati vsak peden tudi slabše kakovostnih kmetijskih tal, čeprav z več vloženega dela in sredstev. Petkrat pa bomo morali razmisliti in pretehtati, kateri prostor bomo namenili ostalim porabnikom, ki jim kvaliteta tal ne pomeni veliko, ali jim je skoraj nepomembna (urbanizem vseh gradbenih kategorij, razvoj infrastrukturnih objektov, rekreacija. itd.)

Po oceni se sočasno z odtujevanjem nižinskih kmetijskih površin krči sekundarni kmetijski prostor v razmerju 1-3-4. Prav tako ocenjujemo, da je v zaraščanju okrog 1000 ha sorazmerno dobrih kmetijskih površin, ki jih bo mogoče vrniti primarni kmetijski proizvodnji samo z družbeno usmerjeno akcijo (gradnja komunikacij, izvajanje proizvodnih komasacij, urejanje vodnega režima, čiščenje že zaraslih robov, ravnanjem, agromeliorativno gnojenje, ...). Tovrstne površine je mogoče izkoriščati skoraj z edino tehnologijo - s pašo govedi in drobnice.

Ze nekaj let se uspešno urejajo skupni hribovski pašniki, kjer lastništvo ne predstavlja posebne ovire pri melioracijah, težje pa bo izvajati to delo na omenjenih privatnih površinah. Tudi sredstev je na razpolago izredno malo. Novo ustanovljeni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane ima bolj interventni značaj za regresiranje in intervencije na deficitarnem prehranbenem trgu, kot pa vlaganje v osnovno proizvodnjo (investiranje). Po mojem mnenju je to zgrešeno, ali vsaj trenutna rešitev "gašenje požara". Trdni temelji agrarne politike ob optimalnem izkoristku vseh obstoječih prostorskih in ostalih kapacitet v kmetijstvu so osnova za večjo proizvodnjo in so obenem tudi pogoj za ureditev tržnih zakonitosti na občinskem, republiškem in širšem družbenem tržišču. Hrana, ki nam jo ni treba uvažati, zmanjšuje negativno bilančno stanje bolj kot sposojeni dinar, ki ga moramo vrniti, ali celo dati za kmetijski proizvod, kupljen izven meja Jugoslavije.

Vzporedno z ožjenjem kmetijskega prostora, oziroma še hitreje, se je v naši občini spreminjala socialna struktura prebivalstva. Kmet, ki je ves čas čutil, da se njegov življenjski prostor vse bolj oži, se je zaposloval izven kmetijstva, kar v občini Jesenice ni bilo težko. S tem so se odmaknjeni naselja, ne sicer dobesedno, praznila, vendar so izgubljala na svojem prvotnem pomenu, živeli se je vse bolj spreminjal v prid delavskega - do določene mere je bilo to tudi nujno - preostala delovna sila je težila bliže industrijskim centrom, kar je zahtevalo porabo kmetijskega prostora za znane namene. Kmet pa, obenem gozdni delavec, je bil odtrgani iz svojega primarnega prostora na rob tega, posledice pa so več kot očitne; poleg že omenjenih zemljiških sprememb so vaška kmečka jedra postajala vse bolj delavsko-kmečka, kar se negativno odraža in danes že marsikje onemogoča razvoj kmečkih gospodarstev. Njihov funkcionalni prostor se je vse bolj skrčil in utesnjena gospodarstva so se spremenila v primarna, ali kar je še slabše, v občasna bivališča. Moderno je bilo biti delavec, neumno kmet, nekako ugodno pa oboje hkrati. V primerih, ko tak kmet - delavec vlaga svoje prihranke v kmetijsko dejavnost, je to pozitivno za razvoj akumulativne, a zato nič manj pomembne panoge, drugo pa je, ko obdeluje le del zemljišča, katerega lastnik je, ostalo pa je za zanemarljivo.

Kmečkega prebivalstva je v občini Jesenice vsak dan manj. Zadnji popis kaže, da se je čisti kmečki živelj skrčil s približno 2,6 odstotka od leta 1970 na 1,6 odstotka. Tu moramo upoštevati še starostno strukturo, ki je skrajno neugodna. Podatki starostnega zavarovanja kmetov, last-

nikov kmetij, na koncu leta 1978 kažejo naslednje (do bistvenih sprememb od takrat ni prišlo):

90,24 % kmetov je starejših od 40 let, 77,42 % kmetov je starejših od 50 let, 57,70 % kmetov je starejših od 60 let.

Prikaz nazorno kaže, da lahko pričakujemo nadaljnji upad čistega kmečkega prebivalstva, kajti biološka reprodukcija pri takem stanju skorajda ni več možna. Veliko kmečkih gospodarstev zato tudi nima prevzemnikov kmetij, ki bi se intenzivno ukvarjali s kmetijstvom. Tradicionalna navezanost na zemljo in lastniški odnosi pa so ovira sodobnemu napredku kmetijstva, kar še posebej velja za Jesenice.

Kmetijstvo je tesno povezano z gozdarstvom. V jeseniški občini skorajda ni kmetije, ki v svoji strukturi zemljišč ne bi imela tudi gozdnih površin. Ker pa je 52 odstotkov od celotne površine občine gozdnih, je ta panoga prisiljena »uvažati« delavce iz drugih republik. Tako zaposluje gozdarstvo (družbeni sektor!) približno 80 odstotkov vseh delavcev od drugod. Je to možno tudi v kmetijstvu? In čemu?

Kmetijstvo in gozdarstvo ustvarjata velik del pogojev za turistično dejavnost. Zato slednje ne moremo tesno ločiti od prvih dveh, niti prostorsko niti ekonomsko. Vsaka od teh panog pa načrtuje svojo bodočnost brez tesnejše povezanosti, kar se odraža v negativni bilanci porabe prostora in izrabe delovne sile, kompleksno gledano pa ne celoten razvoj občine.

Slika o jeseniškem kmetijstvu ne bi bila popolna, če k skromnim naravnim danostim ne bi prišteli tudi pomankljive organiziranosti kmetov. Ne gre za grajo nosilca načrtovanja in organizatorja kmetijstva na Jesenicah, vendar je lega naselij in oddaljenost teh od centra zadruga že dovolj velik vzrok za slabšo povezanost kmetov, ki bolj kot kdaj koli prej čutijo potrebo po večjem stiku z organizacijo, v kateri združujejo svoje interese. Stanje pa narekuje večjo in ekonomičnejšo proizvodnjo, zato tudi kvalitetnejšo preskrbo z reproductivnimi in vsem, kar sodi k nemotni proizvodnji. O problemu organiziranosti je bilo že nič koliko razprav, vendar od razprav in sklepov do realizacije je še daleč.

Vzrli pa kakor da jih nihče ne more prestopiti. Ne gre za neko noviteto, temveč le za ureditev stanja, ki ga nakazuje zakon o združevanju kmetov. Da sta misel in potreba v resnici zrela za boljšo organiziranost kmetijstva na Jesenicah, je dokaz trdnega sodelovanja in uspešnega dela trinajstih pašnih skupnosti v občini, ki predstavljajo trdno in že utečeno osnovo za nadaljnje združevanje dela in sredstev na področju kmetijske dejavnosti.

Kmetje so združeni tudi v TOK za gozdarstvo, o čemer bi veljalo razmisliti in poglobiti to povezanost tudi s kmetijstvom (druga varianti). Ne ločljive povezanosti kmetijstva in gozdarstva ter pomena delovanja dveh hranilno kreditnih služb ni treba posebej poudarjati.

Zaradi takega stanja tudi ni načrtovalca (nosilca plana) v kmetijstvu, katerega je zaradi izključno zasebne kmetijske proizvodnje tudi težko izdelati. Zbir kapacitet vseh kmetij po naseljih bi predstavljalo plan za kmetijsko panogo, kar pa pomeni posebno težavo tudi zaradi kadrovskih težav, s katerimi se srečuje panoga. Zato so kmetijski plani parciálni, več ali manj ocene, njihovo izvajanje pa je prepuščeno ne dovolj dimenzionirani operativi, katere nosilec je vse prevečkrat kritizirana, a vendar uspešna in preobremenjena kmetijska pospeševalna služba.

V tem kratkem prikazu sem hotel poudariti le najtipičnejše značilnosti, probleme in potrebe po ureditvi kmetijstva v naši obmejni občini, nikakor pa ni namen tega članka, da bi se spuščal v podrobnosti, ki še bolj karakterizirajo panopo in potencializirajo njen pomen, ki je neprenosljiv tudi z ekološko-higienskega vidika, poseljenosti krajine, gojenja divjadi, čuvanja labilnih prirodnih sistemov, ohranjanja naravne dediščine in etnoloških znamenitosti naselij ter zaselkov.

Kmetijsko delo je s svojimi posegi v prostor edini porok za njegovo ohranjanje. S tem pa se ni izčrpalo vse, kar nudi kmetijstvo človeku v sklopu kompleksnega gospodarjenja s prostorom. Zato je napačno in krivično presojati kmetijstvo le po njegovi skromni akumulativnosti in kaj daje kvadratni meter kmetijske ali morda na njem zgrajene industrijske kapacitete! Primerjave ni, če pa je komu potrebna, potem se je tehnika že nagnila na stran racionalne rabe kmetijskih tal, žal na Jesenicah močno neprepozno. Pri reševanju konkretnih primerov, vsaj nekaterih, pa še vedno ne dojamemo teže družbenega problema.

J. Šavor

LEPO SO PROSLAVILI PRAZNIK VSEH TREH KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA PLAVŽU

Prebivalci vseh treh krajevnih skupnosti na Plavžu so letos izredno lepo proslavili svoj krajevni praznik, ki ga praznujejo na dan borca, 4. julija, ko so prvi prebivalci Jesenic šli v partizane.

Prvega julija je bila najprej gasilska sektorska vaja, ki so jo izvedli člani Gasilskega društva Jesenice - mesto. Sledila je osrednja prireditev ob 19. uri v avli osnovne šole Tone Čufar. V kulturnem programu so nastopili pevski zbor in recitatorska skupina osnovne šole Tone Čufar in pihalni orkester Jeseniških železarjev. Ob tej priložnosti so podelili tudi bronasta priznanja Osvobodilne fronte.

V soboto, 2. julija, je bil namiznoteniški turnir v mini hali na Murovi.

V nedeljo, 3. julija, so izvedli kolesarski kros, v ponedeljek pa pohod ob partizanskih oboležjih v Plavškem rovtu in Planini pod Golico, istočasno pa je potekal balinarski turnir na balinišču v Logu Ivana Krivca.

Za pripravo vseh teh prireditev in svečanosti so se zelo trudili številni člani družbenopolitičnih organizacij, osnovne šole in krajevne samouprave, ki zaslužijo priznanje in pohvalo.

B. B.

KOMEMORACIJA PRI KURIRSKI POSTAJI GT-19

Krajevna organizacija zveze borcev Dovje-Mojstrana je v počastitev 4. julija - dneva borca pripravila vsakoletno komemoracijo pri nekdanji kurirski postaji GT-19 nad vasjo Dovje.

Komandir takratne postaje Franc Salberger je opisal žalostni dogodek 5. avgusta leta 1944, ko so Nemci napadli postajo in ubili šest kurirjev. Ob spominski plošči, na mestu, kjer je stala postaja, so se zbrali nekdanji kurirji, borci in drugi krajanj.

Delegacija predstavnikov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij je položila venec, v kulturnem programu pa so sodelovali pevski zbor Društva upokojencev Jesenice in učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana. Tudi tokrat se posebno priznanje zaslužijo člani pevskega zbora Društva upokojen-

cev Jesenice, ki jih od sodelovanja ne odvrne tudi strma in naporna pot do spominske plošče visoko nad domačijo Sedučnik v Karavankah. Prihajajo vedri, z mladostnim korakom, njihova pesem na proslavi udarno zadoni.

Po komemoraciji so se udeleženci komemoracije zbrali na vsakoletnem tovariškem srečanju pri domačiji Sedučnik.

J. R.

SREČANJE TEŽJIH INVALIDOV NA POLJANAH

Društvo invalidov Jesenice je v okviru praznovanja dneva borca organiziralo tradicionalno srečanje težjih invalidov jeseniške občine na Poljanah. Srečanja so se udeležili tudi invalidi iz triške in radovljske občine.

Po uvodnem pozdravu je delegacija udeležencev odnesla venec k spomeniku NOB na Poljanah.

Na srečanju so težji invalidi za nekaj trenutkov pozabili na vsakodnevno življenje doma, skorajda med štirimi stenami. Pokramljali so med seboj in se poveselili. Za prijetno razpoloženje so poskrbeli godci in pevci.

Ob zaključku uspešnega srečanja je Društvo invalidov Jesenice izreklo še posebno zahvalo Merkurju - TOZD Universal Jesenice za organizacijo brezplačnega prevoza težjih invalidov na Poljane.

J. R.

Železarski globus

BOLIVIJA

Ta južnoameriška država zaenkrat še nima železarske industrije, zato že precej časa načrtujejo mini železarno, katere uresničitev je sedaj postala nekoliko bližja. Državna družba Sidersa je sponzorirala, da je nek brazilsko podjetje izdelalo študijo o gradnji mini železarne z letno proizvodnjo 100.000 ton surovega jekla in s programom valjane žice ter raznih profilov. Proizvodni proces bo potekal na osnovi domače železove rude in železove gobe z zemeljskim plinom kot reductantom ter elektro jeklarne za napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Investicijski stroški za rudnik železove rude, naprave za proizvodnjo peletov in železove gobe ter jeklarne so ocenjeni na 200 milijonov dolarjev.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Kobe Steel Co. je letos v februarju dodelila novo napravo za proizvodnjo železovega prahu z letno proizvodnjo 21.600 ton in je s tem podvojila svoje proizvodne zmogljivosti za ta izdelek. Tako je postala ta družba na svetu tretji največji proizvajalec železovega prahu, in sicer za ameriškim podjetjem Hoegaens z letno proizvodnjo 100.000 ton in kanadsko Quebec Co. s 50.000 ton. Japonska poraba se giblje okoli 55.000 ton letno z rastjo 3 do 4 %. Železov prah uporabljajo večinoma za zlitine sintra za potrebe avtomobilске, elektro in strojne industrije.

V SPOMIN VINKU LEGATU

Nepričakovano je odjeknila vest, da nas je zapustil Vinko Legat z Dovjega, poveljnik domačega gasilskega društva in član louske družine. Do upokojitve je delal pri splošni varnostni službi v železarni Jesenice.

Vsi, ki so slišali za njegovo zahrbtno bolezen, so verjeli, da jo bo s svojo upornostjo in vztrajnostjo premagal. Narava je tokrat hotela drugače. Težko je ta resnica prizadela njegove domače, številne gasilce iz vse jeseniške občine, lovce, prijatelje in znanke, ki so se od njega poslovili na dovškem pokopališču.

Vinko Legat se je že kot mlad fant vključil v gasilske vrste. Veselje do dela v tej humani organizaciji mu je pomenilo vse. Ni bilo dneva, ne ure, vedno je bil pripravljen žrtvovati svoj prosti čas za delo v gasilskem domu in za gasilstvo. Poleg tega se je tudi strokovno usposabljal. Uspešno je zaključil enomesečni tečaj za gasilskega podčastnika v Škofji Loki, kmalu zatem je prevzel odgovorno nalogo poveljnika Gasilskega društva Dovje, ki jo je uspešno opravljal vse do smrti.

Volja do usposabljanja ga je vodila naprej. Zaključil je tečaj za gasilskega častnika in čez nekaj let napredoval v čin gasilskega častnika prve stopnje. Dokazal je, da je z delom in prizadevanjem močno napredoval. Čeprav ga je bolezen že priklenila na posteljo, je bil z mistimi še vedno v gasilskem domu, kjer je svojim tovarišem svetoval in dajal napotke.

Gasilec z Dovjega bo njegov lik vestnega in predanega gasilca, njegovo delo in prispevek za razvoj društva in celotne gasilske organizacije vedno ostal v trajnem spominu.

Arkadij in Boris STRUGACKI: **Piknik na robu ceste**. Prešernova družba 1983. (Ljudska knjiga 185.)

Ljudska knjiga ima v naši občini baje bolj malo naročnikov. V teje rubriki o njej precej pogosto poročam, upam, da bralci Železara nima jo nič proti? Res je, da v tej zbirki ni ne kiča ne izrazito modernih del: v njej prevladujejo srednje dobri, solidni, večinoma realistično zasnovani romani. Za marsikatero knjigo iz te zbirke se bralci naše knjižnice preprosto ne zmenijo. Zadnje čase pa je izšlo nekaj takih, o katerih se je očitno raznesel glas, da jih je vredno prebrati. (Že pred leti so zelo povpraševali po Sreči švedskega pisatelja I. Lo-Johanssona.) Od novejših **Ljudskih knjig** — od št. 150 naprej — se dobro sporejajo naslednje: Maupasantova Yvette, Pattnova Okostja bizonov, Vonnegutova Mačja zibka, Klatež v oklepu C. Forbesa, Vianova Pena dni, Strah je ključ A. Macleana, Krik N. Loriotove.

Med naštetimi skoraj — uspešnicami, kot vidite, prevladujejo lažji žanri: fantastika, zdravniški roman, kriminalka, western. Seveda pa Mačja zibka ni navadna znanstvena fantastika in Okostja bizonov niso navadna indijanarica, po kvaliteti sta visoko nad povprečjem in po svoje morda sploh ne sodita zraven.

In vendar sta ti dve knjigi namenjeni bralcem s posebnim okusom, isto velja tudi za **Peno dni**. (Njen avtor Vian je popularen med mlajšimi bralci.) Tudi **Piknik na robu ceste** je hkrati »resen« roman in znanstvena fantastika.

Brata Strugacki sta med najbolj znanih sovjetskih piscev te zvrsti, cenijo ju tudi na Zahodu. V čem je njuna posebnost?

Že večkrat sem izrazil dvom v to, da je znanstveno fantastiko sploh mogoče jemati zares — če veljajo

merila in okus, ki smo jih dobili od realistične proze. Futurološka snov pisatelju onemogoča da bi se učil pri življenju, da bi »risal po modelih«. Fantastika te vrste se obrača le na nekatere plasti našega doživljajskega sveta: na tisti del naše domišljije, ki nam jo je privzgojila naravoslovna in tehnična vzgoja. Osebe v znanstveno-fantastičnih romanih, so navadno brezbarvne in človeško neizrazite, isto velja za jezik.

Brata Strugacki, ki sta Rusa, sta si pri vsem tem še izbrala tuje (ameriško) okolje. Tako bi pričakovali še bolj nepristne osebe, še bolj papirnat jezik. **Piknik na robu ceste** pa postavi taka predvidevanja gladko na laž. Romanu se seveda pozna, da je bil napisan v ruščini, pa vendar »ameriške« osebe v njem nekako živijo. Veliko je v njem dialoga, ne navadno živega, življenjskega, izvirnega. Pri tem je bilo treba izumiti poseben žargon — ki učinkuje kot pravi; — to velja seveda tudi za prevod. Kako je to mogoče, če gre za okolje, ki je avtorjem tuje, za osebe iz izmišljenega (»prihodnega«) časa?

Končno pa je vsaka literatura, vsaka umetnost v nekem smislu ponaredek — kadar hoče odsevati neko stvarnost, — in vsaka ohranja bolj ali manj močno vez s stvarnostjo, tudi če je »izmišljena«. V pričujočem fantastičnem romanu je ob vsej fantastiki precej naše stvarnosti. Čeprav se vse skupaj dogaja v Združenih državah, je očitno, da je pisatelja navdihovala tudi njuna domovina. Svet prihodnosti, ki je tu naslikan, se nam zdi v marsičem malce zastarel. V prvih poglavjih vse skupaj ne diši toliko po skorumpirani demokraciji, kolikor po vojaški diktaturi. Vsekakor po moderni družbi, ki skuša posameznika nadzirati, pa se ji to nekako ne posreži: v njenem sistemu je polno lukenj, precej manevrskega prostora za uradno prepovedane dejavnosti.

Končno: ta roman naj bi govoril morda o Združenih državah — s sovjetskega stališča? Zelo zanimivo vprašanje, na katero ni mogoče kar tako odgovoriti. Glavni junak Red Schuhart je vsekakor tipičen ameriški junak: pravi individualist, človek akcije, grob in neposreden, v svojih sodbah se postavlja proti vsem drugim. Vendar kot tak sploh ni izpostavljen kritiki. Razen tega je črnoglednost, oziroma skepsa, ki veje iz tega romana, usmerjena na usodo človeštva nasploh — ne posebej na kapitalistični svet.

Vsak znanstveno fantastični roman sloni na nekem posebnem domisleku, **Piknik** sloni na naslednjem: pred časom je zunajzemeljska civilizacija obiskala določene cone na zemljini obli. Te cone so kasneje postale prepovedane območja, hkrati pa nekakšni poligoni za napol prepovedano raziskovalno in tihotapsko dejavnost. Pogumni in sposobni posamezniki iz območja ob conah hodijo »čez mejo« in prinašajo od tam dragoceno robo: predmete, ki so jih

odvrgli ali pa namenoma pustili neznanim obiskovalci. Že s povedanim so zarisane možnosti za skrivnost in za pustolovščino. Junak romana je eden izmed opisanih tihotapcev — »stalkerjev«. Seveda je kot tip delno posnet po angloameriški akcijski prozi: ves čas je jezen na vse, osoren, na vprašanja svojih sodelavcev navadno ne odgovarja. Stališče avtorjev do junaka pravzaprav ni nikjer jasno razvidno, vendar nam je njegova groba močnost prejkone simpatična, — najbrž zato, ker je to junak, ki v zadnji instanci zanesljivo zgublja igro. Sproti in dokončno, vendar v podtonu neke zavneni slovni izrek iz Greenovega kratkega romana: »kdor izgubi, dobi«.

Ta izrazito akcijski roman je res — kot piše v spremni besedi — »filozofsko podložen«, vendar se bralcu ni treba bati, da ga bo dolgočasil s filozofiranjem. Kar je v njem »globokega« je bolj ali manj skrito med vrsticami. Predvsem so to rahle in vendar jasne povezave z »današnjo stvarnostjo«. »Cona« je hkrati simbol sedanjega razdeljenega sveta — v Sovjetsko zvezo na podoben način prodirajo predmeti in ideje z Zahoda — in obratno —, in simbol okolja, ki ga je prizadelo nekontrolirano razbohotenje tehnike.

Od navadne znanstvene fantastike se torej **Piknik** ločuje predvsem zaradi resno in izvirno občutene tendence, še bolj pa s tem, da so nadrobnoti obdelane z veliko mero žive in konkretne domišljije.

Morda se znanstvena fantastika nikoli ne bo razvila v »resno« književnost, — res pa je, da se lahko »resna« književnost pomladi in prerodi tako, da vsrka vase prvine lažje (na primer zn.-fantastične) književnosti. **Piknik na robu ceste** je nekaj vmesnega — in, po mojem, poskus take oploditve.

Marko Hudnik

DOLIKOVCEM AŽBETOVA PLAKETA

Kot drugi v Sloveniji je največje slovensko priznanje za likovno dejavnost — AŽBETOVO PLAKETO — ki jo podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Združenje likovnih skupin Slovenije prejel likovni klub DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. To je prav gotovo izjemno priznanje jeseniškemu DOLIKU za njegovo 37-letno neprekinjeno delovanje na likovno ustvarjalnem in likovno razstavnem področju.

SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV

Zvezi kulturnih organizacij Jesenice in Gorenjske ter Turistično društvo Kranjska gora so v soboto, 2. julija, v Kranjski gori priredili tradicionalno srečanje pihalnih orkestror Gorenjske. S srečanjem gorenjskih godbenikov pa so proslavili tudi 4. julij — dan borca.

Sprevod pihalnih orkestror je krenil od osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda skozi središče

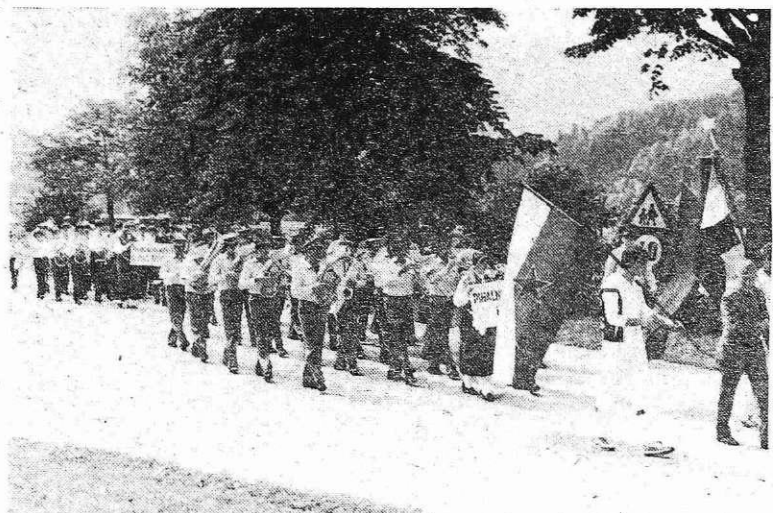
Na srečanju je sodelovalo pet gorenjskih pihalnih orkestror, in sicer: pihalni orkester Kranj, ki ga vodi Branko Markič, pihalni orkester Alpiški železniki pod taktirko Dragiša Miškovića, pihalni orkester Tržič, vodja Andrej Puhar, godba na pihala Gorje pod taktirko profesorja Lojzeta Velkavrhja in pihalni orkester Jeseniških železarjev, ki ga vodi Ivan Knific. Najmlajši pihalni orkester na srečanju je bil pihalni orkester Alpiški železniki, ki je lani praznoval 15-letnico delovanja, najstarejši pa so bili godbeniki Jeseniških železarjev, ki bodo prihodnje leto praznovali častitljiv jubilej — 110 let obstoja in uspešnega delovanja.

Vsak orkester je najprej samostojno zaigral dve skladbi, ob koncu srečanja pa so še vsi orkestri skupaj izvajali tri skladbe.

Vsi pihalni orkestri so sprejeli simbolično darilo — šopek nagejnov in diplomo. Srečanja orkestror se je udeležila tudi folklorna skupina iz Podkorena, ki je v narodnih nošah še bolj popestrila prireditev, katero si je z zanimanjem ogledalo veliko turistov in domačinov.

Po srečanju, ki je bilo dobro organizirano, so se orkestri razdelili po hotelih (Prisank, Larix, Kompas, Lek — Kranjska gora in Špik — Martuljek), kjer so po okrepčilu še zabavali domače in tuje goste.

A. Kerštan

S srečanja pihalnih orkestror Gorenjske (foto A. Kerštan)

Kranjske gore do hotela Prisank, kjer sta nastopajoče pozdravila predsednik Zveze kulturnih organizacij Jesenice Joža Varl in predsednik Turističnega društva Kranjska gora Žarko Šanca.

UMETNINE FERDA MAYERJA V PRIHODNJIH DNEH NA OGLED NA JESENICAH

V petek, 15. julija bodo ob 19. uri s krajšim koncertom pianistke Maje Komel odprli že deveto, oziroma tretjo likovno razstavo v novem razstavnem salonu DOLIK Jesenice. Tokrat se bo s svojimi umetninami predstavil akademski slikar iz Kamnika Ferdo MAYER.

Ferdo Mayer je bil rojen leta 1927 v Mariboru. Svoje slikarsko hotenje je dokazal že v mladosti, leta 1941, ko je v srednji šoli priredil samostojno slikarsko razstavo. Svojo nadarjenost je dopolnjeval na umetnostni srednji šoli v Gradcu, leta 1946 pa je bil sprejet na akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, kjer se je izpopolnjeval v študiju risbe pri prof. Francetu Miheliču, študiju grafike pri profesorju Božidarju Jakcu, slikanje v olju pa pri prof. A. G. Kosu. Akademijo je uspešno zaključil leta 1950. Zaradi svoje uspešnosti je bil sprejet na specialko pri prof. A. G. Kosu.

Po zaključeni specialki je bil najprej profesor risanja v mariborski gimnaziji, od leta 1954 pa najprej v gimnaziji in kasneje v osnovni šoli F. Albrehta v Kamniku do leta 1979, ko je postal svobodni umetnik.

Akademski slikar Ferdo Mayer je prejel dve štipendiji Moša Pijade za študijska izpopolnjevanja v tujini, in sicer prvič za Pariz in drugič za Švedsko. Študijsko pa se je izpopolnjeval tudi v Avstriji, Nemčiji, Češkoslovaški in Italiji.

Zadnjih deset let je sodeloval tudi v slikarskih kolonijah: Ravne na Koroškem (dvakrat), Bovec (dvakrat), na prvi svobodni slikarski koloniji akvarelov v Dolenjskih Toplicah

(Krk), v Ribnici in na Vršču (dvakrat).

Likovni kritiki ugotavljajo, da pri akademskem slikarju Ferdu Mayerju lahko zasledimo lasten odnos do slikanja, osamosvojitvev od akademskih vplivov in usmeritev v lastno začrtano pot. V svojem slikarskem opusu zajema vse tehnike in oblike slikanja, vendar daje prednost figuralni kompoziciji. Najljubši sta mu dve kontrastni barvi: rdeča in črna. Poudarja (simbolično) resničnost življenja v preteklosti in danes. Kot realist odklanja vsako izmišljeno frazo in idealizirano figurativnost v slikarstvu.

Umetnine Ferda Mayerja se uvrščajo v slikarstvo s prevladujočo čustveno komponento, čistostjo sloga, zadnja leta pa v njegovem širokem opusu predvsem prevladuje poudarek na simboliki in figurativnih kompozicijah.

Slikar se je doslej predstavil na 38 samostojnih razstavah v Sloveniji, Jugoslaviji in tujini. Približno tolikokrat pa je sodeloval tudi na skupinskih razstavah v domovini in zamejstvu.

Razstava slik akademskega slikarja Ferda Mayerja bo na Jesenicah odprta do vključno 27. julija, in sicer razen nedelj in praznikov vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. ure do 19.30.

DOLIKOVCI RAZSTAVLJAJO V TRŽIČU

V paviljonu NOB v Tržiču so v petek, 8. julija odprli skupinsko razstavo slik članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki bo odprta do 1. avgusta vsak dan, razen ponedeljka, od 17. do 19. ure.

Na letos že četrty skupinski razstavi se s svojimi deli predstavljajo: Janez AMBROŽIČ, Rudolf ARH, Dana dr. BEM GALA, Branko ČUŠIN, Jože DAKSKOFER, Franc DO LINŠEK, Nika HAFNER, Zvon Ivanović, Janko KOROŠEC, Janez KOZAMERNIK, France KREUZER, Tine MARKEŽ, Pavel LUŽNIK, Rudi REICHMAN, Tone TOMAZIN in Marjan ŽIDANEK. Skupno 16 slikarjev razstavlja 38 izbranih slik.

REPUBLIŠKA RAZSTAVA PIONIRSKIH FOTOGRAFIJE

Učenci osnovne šole Karavanških kurirjev NOV, ki so v okviru šole vključeni v foto-krožek, so se 24. junija udeležili 24. republiške razstave pionirskih fotografije, na kateri so sodelovali s svojimi fotografijami.

Razstavo je organizirala osnovna šola v Artičah pri Brezicah. Od 640 prispelih fotografij iz 27 foto klubov Slovenije je bilo razstavljenih 324 fotografij. Med razstavljenimi fotografijami je bilo tudi 53 fotografij učencev našega foto-krožka. Na otvoritvi je bila pohvaljena dejavnost krožka.

Učenci, razstavljalci fotografij, so prejeli zlato in srebrno medaljo za posamezne fotografije.

Grega Čušin OŠ Karavanških kurirjev NOV novinarski krožek

KONCERT GORJANSKIH PEVCEV

V soboto, 25. junija, je imel v domu TVD Partizan v Gorjah samostojni koncert moški pevski zbor DPD SVOBODA Gorje iz Gorij Zbor, ki ima osemnajst pevcev, uspešno vodi zborovodja Marjan Eržen. Zbor je v polni dvorani gorjanskega doma TVD Partizan zapel osemnajst slovenskih narodnih in umetnih pesmi.

Poslušalci so bili navdušeni, zato so morali pevci ponoviti nekatere pesmi.

Jože Ambrožič

SREČANJE OKTETOV '83

V soboto, 25. junija, je bilo v Šentjerneju že dvanaesto srečanje oktetov Slovenije. Organizacija srečanja je bila letos zaradi pomanjkanja denarja nekoliko spremenjena.

V petek, 24. junija, so nastopili štirje ali pet oktetov po različnih krajih Slovenije in ne več samo po Dolenjskem kot pretekla leta. Tako so imeli koncert v Brusnicah, Črnučah, Dolenjskih toplicah, Ihanu, Račni pri Grosupljem, Lenartu, Mariboru, Škofji Loki, Tolminu in na Javorniku.

Srečanje na Javorniku je bilo že 17. junija v organizaciji domače Svobode in pod pokroviteljstvom ZKO Jesenice. S štirimi pesmimi so nastopili: oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, oktet iz Šmartnega pri Litiji, ženski nonet Tomo Zupan iz Kranja, nonet Sava Kranj in ženski oktet DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Srečanje v Šentjerneju se je začelo ob enajsti uri s skupno vajo. Prijavilo se je kar 39 moških oktetov, sedem ženskih in dva mešana, skupaj 48 oktetov.

Slavnostni del srečanja se je začel ob petnajstih s povorko vseh oktetov skozi Šentjernejo na prireditveni prostor.

Koncert so začeli domačini s Šentjernejsko, v nadaljevanju pa so posamezne pokrajine predstavili:

— Dolenjsko — ženski nonet Vi tra iz Ribnice,
— Štajersko — nonet Certus iz Maribora,
— Prekmurje — oktet iz Murske Sobote,

— Koroško — namesto okteta Lesne Slovenj Gradec je nastopil oktet bratov Pirnat iz Domžal,

— Primorsko — briški oktet Dobrova z Brd,

— Gorenjsko — ženski oktet DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice (zapele so: Tomc — Oglar in Adamič — Lepa Kata),

— Ljubljansko — Ljubljanski oktet.

Vsak oktet je zapel dve pesmi. V drugem delu koncerta pa je najprej zapel združen ženski zbor narodno iz Zilje v priredbi Fr. Marolta — Sloves in Adamičovo Pod zelenim oknom, zaključil pa ga je združen moški zbor pod vodstvom prof. Jožeta Gregorčiča s pesmimi: C. Preglja Štajerski fantič, Tomca Dolenski furmani, Gregorčič Marko skače, Deva Flosarska in Tomca Teče mi vodica.

Kljub soboti in lepemu vremenu se je zbralo veliko poslušalcev, ki so pesmi spremljali pozorno in navdušeno nagrajevali nastope posameznih oktetov in skupin.

Za vse oktete pomeni to srečanje spoznavanje novih pevskih prijateljev in vedno novih pesmi.

Iz občine Jesenice je poleg ženskega okteta z Jesenic nastopil v združenem zboru moški oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Brezica.

Marjan Jemec

TRETJE SREČANJE POBRATENIH DRUŠTEV UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA IN NOVA GORICA

V soboto, 9. julija, so se zbrali člani društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in Nova Gorica na svojem vsakoletnem srečanju. Srečanje je bilo letos zelo množično, saj je bilo na Poljanah okrog štiristo ljudi, v glavnem upokojencev. Letošnjega srečanja so se udeležili tudi člani slovenskega društva upokojencev iz italijanske Gorice in jih je bilo skupaj z Novogoričani kar 205.

Lep prostor oziroma okolje, lepo vreme in dobra postrežba so prispevali k veselemu razpoloženju, zato je bil dan kar prekratek. Goste smo sprejeli na postaji Pod Kočno s kratkim pozdravnim govorom predsednika Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in z nekaj poskočnimi vižami. Kar precejšnja kolona starejših ljudi se je razvila po stari cesti proti Poljanam na prostor srečanja, ki je bil pri hišici občinske zveze prijateljev mladine.

V kulturnem programu srečanja so sodelovali ženski in moški zbor ter folklorna grupa DU Javornik-Koroška Bela. Kratak pozdravni nagovor je imel podpredsednik DU Javornik-Koroška Bela, v imenu krajevnih skupnosti pa je udeležence srečanja pozdravil predsednik izvršnega sveta. V imenu gostov je spregovoril predsednik DU Nova Gorica.

Srečanja se je udeležilo precejšnje število upokojencev, starih 70 let in več, med njimi pa je bilo precejšnje število borcev NOV, ki so se borili na

območjih, ki jih pokrivata ti dve pobrateni društvi. Tako so se srečali tudi nekdanji vojni tovariši.

Tudi letos je za enolončnico poskrbela TOZD Družbena prehrana, za kvalitetni pasulj in boranijo z mesom so bili deležni polno pohvale ter se jim v imenu udeležencev srečanja prav lepo zahvaljujem, z željo, da tudi v bodoče ne bodo odrekli sodelovanja.

Seveda pri nas nobeno srečanje ne mine brez dobrih jedi na žaru, za katere je poskrbela grupa upokojen-

cev, ki so pomagale Vinku in Stanetu. S pižama in kavo pa sta postregla Peter in Anica.

Za zabavo so ves dan skrbeli neudržitvi godci Gabrijel, Janez in Drago, pomagal pa jim je tudi godec iz Nove Gorice.

Gostje iz Nove Gorice so bili s srečanjem zelo zadovoljni in so izrazili zahvalo vsem, ki so prispevali k dobremu počutju z željo, da se v letu 1984 udeležimo srečanja, ki ga bo organiziralo DU Nova Gorica.

Stane Torkar

TAKO NE MOREMO NAPREJ

V nedeljo, 10. julija, je ponovno prišlo do samovžiga na odlagališču smeti med Savo in železniško progo proti Hrušici. Problem odlaganja smeti na omenjeno mesto in njihov samovžig je star vsaj deset let. Pritožbe krajanov Plavža in uprave bolnice še do danes niso zadovoljivo rešene.

Na papirju je urejeno, da je določeno novo odlagališče za smeti, ki se bo pričelo uporabljati v jeseni 1983. Do takrat pa se koristi staro odlaga-

lišče in budno pazi na samovžige. Tako je bilo sklenjeno in zapisano na papirju. V praksi pa so stvari postavljene na glavo. Dežurna služba na odlagališču kaže obstoja, nima pa s čim gasiti, ker se je stara črpalka za vodo pokvarila, nove pa še niso nabavili. Tako je bilo v letošnjem letu že več samovžigov in več kot 8000 prebivalcev Plavža (med njimi so tudi bolniki in majhni otroci) treh krajevnih skupnosti mora poleg bolnikov v bolnici vdihovati gost dim in prenašati neznosen smrad tlečih odpadkov.

Pozimi se je dalo to še nekako prenašati, ker ljudje ne odpirajo toliko oken. V letošnji junjski in julijski vročini (med 29 in 31 stop. C) pa prav gotovo krajani prezračijo svoja stanovanja zvečer in ponoči, ko piha dokaj hladen in čist zrak iz Gornjesavske doline.

Nekateri odgovorni v občini — sanitarna inspekcija, svet za zaščito okolja in morda še kdo, prav gotovo niso napravili vsega, da bi to ponavljajočo se nadlogo odpravili ali vsaj delno omilili. Prav želeli bi, da bi vsi navedeni (odgovorni) stanovali na območju naših krajevnih skupnosti Plavž in na lastni koži (pljučih) občutili »blagodejni« smrad.

Na ta članek ne potrebujemo odgovora, ker je bilo o tej problematiki porabljeno že dovolj tiskarskega črnila in bi celotna številka Železara ne mogla ponovno sprejeti vseh vprašanj in odgovorov o tej problematiki. Zahtevamo le, da se zadeva čim prej uredi!

Krajan Plavža

OTROCI BREZ IGRIŠČA

Pred nekaj dnevi so se zaprla šolska vrata. Vsi smo bili veseli počitnic. Počitnice so za to, da se spočijemo, gremo na morje in se tudi malo poigramo. Ker je sedaj lepo in toplo vreme, se lahko igramo tudi zunaj. Vendar nimamo vsi otroci te sreče, da bi se lahko igrali pred hišo ali na igriščih.

Stanujem v veliki, sodobni stolpnici. V njej živi veliko otrok. Zelo radi smo skupaj, vendar nimamo igrišča, da bi se igrali. Za stolpnico je gradbišče. Tam je zelo velika betonska ploščad, pod katero so avtomobilske garaže. Gradbeni delavci nam ne dovolijo, da bi se med njihovim delom igrali na betonski ploščadi. Pred stolpnico pa je parkirišče, kjer je polno vozil. Na parkirišču se je tudi nevarno igrati, ker lahko pridrvi iz-za ovinka kakšen avtomobil, pa je nesreča tu. Ob vhodu v stolpnico je nova knjigarna, ob njej pa še trgovine, vse z velikimi steklenimi okni. Tu je še posebej nevarno, ker se lah-

ko razbije steklo. Zato se ne smemo nič žogati ne teči in se igrati kakšne igre.

Takšna je usoda otrok iz velikih stolpnic sredi mesta na Titovi cesti. Zelo veseli bi bili, če bi imeli igrišče, saj se večina otrok hodi igrati v park čez cesto. Za otroke iz stolpnice je to še posebej nevarno. Kaj se lahko zgodi, ko žoga prileti na cesto in za njo steče nekdo od nas? Nekaj takšnih prigod je že bilo, pa tudi nekajkrat so že zavilile avtomobilske gume in avto je zadnji trenutek ustavil. Ne vem, kaj mislijo ljudje, ki gradijo nova naselja. Ali vedo, da v njih prebivamo tudi otroci?

Janina

KMEČKI DAN V MOJSTRANI — Turistično društvo Dovje-Mojstrana je priredilo v nedeljo, 3. julija, drugi »kmečki dan« na Dovjem in v Mojstrani. Na prireditvi so prikazali stara kmečka opravila od košnje do spravila sene in obdelavo lanu, manjkali pa niso niti plesalci, ki so plesali gorenjske plesse. Sodelovali sta folklorna skupina Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana. Na kmečkem dnevu pa so stregli pravo domačo kmečko hrano, kot so žganci, kislo mleko in krofi. (Tekst in foto A. Kerštan)

SREČANJE GORENJSKIH MLADINSKIH ODSEKOV NA KOFCAH

V soboto, 18. junija, smo se mladi planinci z Javornika in Koroške Bele odzvali vabilu trziških planincev, da se na Kofcah srečamo gorenjski mladinski odseki. Na avtobusni postaji se nas je zbralo kar lepo število, okoli trideset. Komaj smo se podrenjali v avtobus, v katerem so bili tudi že Jeseničani. V Naklem smo zamenjali avtobus, da nas je zapeljal do Tržica, kjer so nas pričakali blejski in bohinjski planinci ter predsednik PD Tržič.

Z nekaterimi planinci smo se že poznali, zato smo malo podebatirali, katere vrhove smo že obhodili, kam bomo šli med počitnicami in podobno. Nato je kolona krenila proti graščini in ob trimski planinski stezi navzgor. Že takoj na začetku smo se začeli kar strmo vzpenjati, da smo si kmalu s precejšnje višine ogledovali stari in novi del Tržica. Hodili smo po grebenu Pirmance in čez Jamni vrh, od koder je bil lep razgled na desni strani proti Krški gori, Tolstem vrhu, Storžicu, Javorniku, v ozadju Grintovec; pod nami Dovžanova soteska, znana po fosilih; pred nami Karavanke s Košutnikovim turnom, kjer je speljana markirana Titova pot; na levi strani pa Dobrča, Breška gora in dolina Podljubelja s notokom Mošenik. Vso pot so nas

spremljale cvetoče travniške rastline. Ker smo hodili precej po senčnati strani, nam niti ni bilo preveč vroče. Od tod smo se vzpenjali in spuščali bolj polagoma, dokler nismo zagledali koč z gradbenim materialom in delavci, ki dom obnavljajo. Koča je na višini 1505 m. Zejo smo si potešili s čajem, malo pomalicali, nato pa so blejski planinci pripravili kratek kulturni program z recitacijami. Sledil je kratak opis alpinista Zaplotnika, ki ga je zasul plaz v Himalaji in podelitev znakov akcije »pionir planinec« in »planinske šole«.

Ker nas je čakala spet dolga pot, smo se morali odpovedati diapozitivom in kosilu. Tudi vreme se je poslabšalo, da smo oblekli vetrovke, pa tudi rokavice in kape so prišle prav. Pripravili smo se za povratek, se poslovlili od planincev, ki so še ostali. Navzdol je šlo hitreje, tudi nahrbtniki so bili lažji. Vračali smo se po poti čez Završnik, kjer je bila pot širša in nas je hodilo po več vtrici, da je bilo bolj zabavno. Že po dveh urah hoje smo zagledali v ospredju Tržič, ki nas je podžgal, da smo bili kaj kmalu v njegovem središču in na avtobusni postaji.

Mateja Rupar

V TRIKOTU STENARJA

V začetku letošnjega junija smo imeli na bivaku IV. sprejem med alpiniste. Ta bivak je v bližini Stenarja, v katerem je znana smer Rada Kočevarja, smer, ki naju je s prijateljem Evgenom že dalj časa mikala. Odločila sva se in v petek zvečer šla na štirico. Še prej sva prosila za nekaj napotkov prvopristopnika smeri prof. Rada Kočevarja, ki nama je rad ustregel.

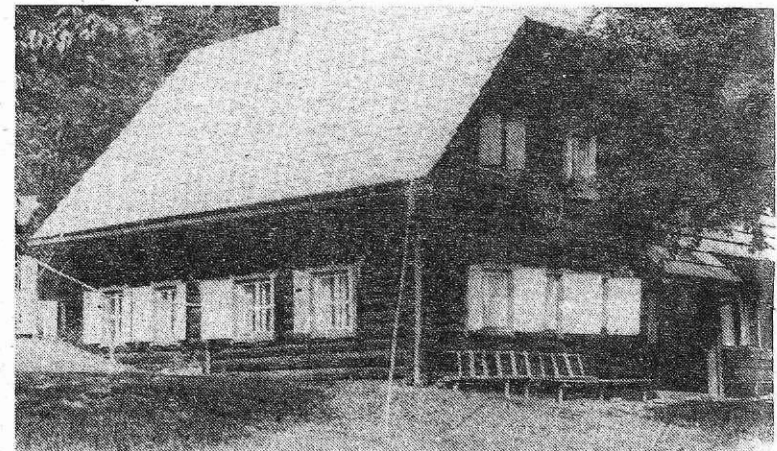
V soboto zjutraj, navsezgodaj, sva vstala v jasno jutro. Pripravila sva vso potrebno opremo in šla pod vstop, ki sva ga zlahka našla. Navezala sva se in v nekaj raztežajev je šlo kar v red. Med plezanjem sva menjavala vodstvo. Prišla sva do raze, kakšnih dvesto metrov pod vrhom, kjer je smer najtežja. Tedaj sva opazila, da se okoli Skrlatice pade črni kopasti oblaki, ki naznanjajo nevihto. Ko sva prišla čez del raze, je pri-

čelo grmeti, zrak je bil tako naelektrjen, da je kar brnelo, in strele so pokale med debelimi kapljami dežja.

Na srečo sva našla kamin, kamor sva se umaknila pred strelami in padajočim kamenjem, ki ga je spirala voda. Tu sva čepela kako uro, ko pa se je nevihta umirila, sva do kože premočena nadaljevala s plezanjem. Srečno sva priplezala na vrh Stenarja, pospravila opremo in zdirjala po navedeni poti v bivak, kjer so naju veselo sprejeli kolegi iz plezalne družine s čestitkami za uspešno plezalno smer.

Zvečer sva bila sprejeta med alpiniste, po stari šegi s krstom, ki ga ne bova nikoli pozabila.

4. junija 1983 staa Evgen Morič in Benjamin Ravnik plezala Kočevarjevo smer v Stenarju; ocena: VI, IV.—V., 600 m, 10 ur. B. R.

ČRNI VRH NAD JESENICAMI: Člani smučarskega kluba Jesenice, udeleženci »svinjske glave« in nekateri vikendaši so preteklo nedeljo dosegli lep uspeh. S prostovoljno delovno akcijo so prekrili leseno streho in tako rešili smučarsko koč v zadnjem trenutku. Delo še ni povsem zaključeno, dokončali ga bodo v jeseni, zamakalo pa ne bo več. Streha, kakršna je bila, pa ne bi več prenesla prihodnje zime. Z dobro voljo so rešili smučarsko postojanko, ki ji sicer še veliko manjka, pa bo šlo kljub pomanjkanju denarja, da je le streha cela. (Tekst in foto: J. Jekler)

VELIK DELOVNI USPEH JESENIŠKIH PLANINCEV

V letošnjem jubilejnim letu slovenskega planinstva so v začetku julija lep delovni uspeh proslavili člani Planinskega društva Jesenice. Pod Spičko so odprli obnovljeno zavetišče, kjer bo sedaj lahko prenočilo več kot 60 planincev. To je brez dvoma velika pridobitev za ta del Julijskih Alp, kjer vodijo številne poti na Jalovec in ostale vrhove.

Za obnovo zavetišča je Gospodarska komisija pri Planinski zvezi Slovenije prispevala 880 tisoč din iz sredstev, zbranih po družbenem do-

govoru, 200 tisoč din iz sklada za gradnjo visokogorskih postojank, prav toliko pa so namenili za obnovo tudi člani Planinskega društva Jesenice. Ob tem je treba še posebej poudariti, da so planinci opravili več kot 3000 udarnih ur v vrednosti 250 tisoč dinarjev.

Na nedeljski otvoritvi so se zbrali predstavniki jeseniškega planinskega društva, predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec in drugi planinci.

J. R.

BALINARSKI TURNIR

Balinarski klub Jesenice je 4. julija pripravil balinarski turnir v počastitev dneva borca in krajevnega praznika vseh treh krajevnih skupnosti na Plavžu. Udeležilo se ga je osem ekip, ki so nastopale za krajevnih skupnosti, organizacijo zveze borcev, SZDL in mladino.

Prvo mesto je osvojila ekipa KO ZB NOV krajevnih skupnosti Cirila Tavčarja; druga je bila ekipa krajevnih skupnosti Staneta Bokala, tretja pa zveza borcev NOV KS Mirka Rogla-Petka. Četrti so bili mladinci, peta in šesta sta bili ekipi krajevnih skupnosti in SZDL Cirila Tavčarja, na sedmo mesto se je uvrstila ekipa ZB NOV Staneta Bokala, osma pa je bila ekipa krajevnih skupnosti Mirka Rogla-Petka.

Vse nastopajoče so pozdravili Gabriel Divjak v imenu KO ZB NOV, Marjan Cvek v imenu KO SZDL vseh treh krajevnih skupnosti in Ciril Šobr v imenu občinskega odbora ZZB NOV Jesenice.

Prvovrščena ekipa je prejela prehodni pokal. Tekmovanje je vodil Viktor Eleršič.

B. B.

ZMAGALA EKIPA JESENIŠKIH INVALIDOV

Komisija za rekreacijo in šport pri Društvu invalidov Radovljica je v soboto na bališču v Lescah izvedla tekmovanje v balinanju po koledarju Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije. Nastopile so štiri ekipe invalidskih športnih društev in društev invalidov z Gorenjske.

Zmagala je ekipa Društva invalidov Jesenice pred ekipo Društva invalidov Radovljica in invalidskim športnim društvom »5. avgust« iz Tržica.

J. R.

VPIS V GLASBENO ŠOLO

Prišel je težko pričakovani dan — vpis v glasbeno šolo. Sestro sva se odločili, da bi igrali flavto, a ker je bila flavta že zasedena, bo sestra igrala violončelo, jaz pa violino.

Opraviti je bilo treba preizkušnjo. V glasbeni šoli nisva bili sami. Ko sem opravila preizkus, mi je tovariš zaploskal in me vprašal, če hodim k pevskemu zboru. »Seveda, že dve leti,« sem mu odgovorila.

Vem, da bom morala nekaj svoje- ga prostega časa nameniti glasbeni šoli in violini, kar pa bom storila z veseljem. Težko pričakujem začetek pouka v glasbeni šoli.

Alenka

ŽELEZAR

line, stra-
Od bolj
i ko-
avci,
išini,
jem,
ejski
urni
kra-
ga je
zna-
«pla-
pot
poziti-
o po-
e, pa
prav,
e po-
stali,
tniki
i čez
as je
aj za-
o za-
pod-
je go-
taji.
par
elek-
e so
dež-
umor
i pa-
irala
o pa
kože
jem.
nar-
a po
naju
alne
ešno
alpi-
a ne
ič in
var-
VI.,

žen-
lep
ešli
con-
i ne
jan-
a je

a za
ank,
rovo
lese-
pou-
kot
50 ti-
brali
ske-
ske
c in
R.
pre-
Vik-
B. B.

V
n
v
-
-
-
t
e
-
-
-
a
o
a
-

Ob težki in nenadomestljivi izgubi drage žene

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, ki ste nam v težkih dneh stali ob strani, darovali vence in cvetje in nam izrazili ustno in pisno sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujem se zdravnikom ginekološkega oddelka Splošne bolnice Jesenice za ves trud in nego med njeno težko boleznijo. Iskreno se zahvaljujem tudi Onkološkemu oddelku v Ljubljani za nego med njenim zdravljenjem. Iskreno se zahvaljujem TOZD Strojne delavnice in materialni službi za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Žalujoči mož Emil in brat Rogel z družino

Ob nenadni in boleči izgubi naših
najdražjih

MARIJE IN NIKOLA
GUČANAC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam nesebično in požrtvovalno pomagali: zdravniškemu osebju Bolni-
ce Jesenice, članom balinarskega
kluba Jesenice in članom balinar-
skega kluba Gradis Jesenice, sode-
lavcem TOZD Livarna, stanovalcem
Titove 87 in vsem, ki so ju spremili
na njuni zadnji poti ter darovali ven-
ce in cvetje.

Vsi niuni

Ob boleči izgubi dragega moža,
očeta, brata in tasta

ALEŠA GAŠPERLINA

se vsem iskreno zahvaljujemo za podarjeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala pevcem in govorniku za poslovilne besede, hvala tudi zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, dr. Schmitzerjevi in dr. Končevi.

Vsi negovi

ZAPRT

Krajane KS Podmežakla obdeli na obnovi asfaltnega vozišča varnostnih razlogov dela ne bo nikoli zaprta za ves promet do 29. junija. Za stanovalce ob cesti bo moglo kot se bodo izvajala dela.

Prav tako v času zapore ne bo škega prometa.

VINKA LEGATA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo sosedom za pomoč, zdravstvenemu osebju Bolnice Jesenice za zdravljenje, gasilec in lovecem za številno premstvo in poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke ter vsem ostalim, ki ste nam stali ob strani v teh težkih trenutkih.

Vsem še enkrat iskrena hvala. *

Žena Marija z otroki in ostalo sorodstvo

Žena Marija z otroki in ostalo sorodstvo

Ob boleči in prezgodnji izgubi našega ljubečega in dobrega moža, očeta in tovariša

JOŽETA PODOBNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali v teh težkih trenutkih. Iskrena zahvala svetu KS in DPO, TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, radio Triglav, RTV Ljubljana, uredništvu Železarja in vsem, ki ste pisno ali ustno izrazili sožalje. Zahvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje.

Vsi njegovi!

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, prababice, tete in svakinje

IVANKE BRANC

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za vsestransko pomoč, podarjeno cvetje, izražena sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo zdravni-
kom in osebju internega oddelka
Bolnice Jesenice.

Hvala Ivanu Martelaku za poslo-
vilne besede ob odprtem grobu, pev-
cem za zapete žalostinke in godbi.

Vsi njeni

Ob nenadni izgubi dragega moža,
očeta, starega očeta in brata

MIRKA BENEDIČIČA

se vsem iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala govorniku za poslovilne besede, pevcem in godbi.

Vsi njegovi

V soboto, 16. julija, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini: **DELIKATESA** — Poslovalnica 7, Titova 7 in **DELIKATESA** — Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

V soboto, 16. julija, Bojan
PANČUR, Jesenice, H. Verd-
nika 39.

**V mesecu juliju bo za občini
Jesenice in Radovljica dežur-
na lekarna v Radovljici.**

Izpitna komisija za voznike motornih vozil pri Sob Jesenice obvešča občane z območja občin Jesenice in Radovljica, da zaradi letnih dopustov njenih članov komisija ne bo opravljala izpite za voznike motornih vozil od 15. julija do 15. avgusta.

Izgubila sem obesek z verižice, na katerem je na eni strani deteljica, na drugi vgraviran R. Ker mi je drag spomin, prosim najditeja, da ga proti nagradi izroči na uredništvo Zvezarja. Izgubila sem ga 26. junija-od Razgledne ceste po Tomšičevi do Kejzarjeve.

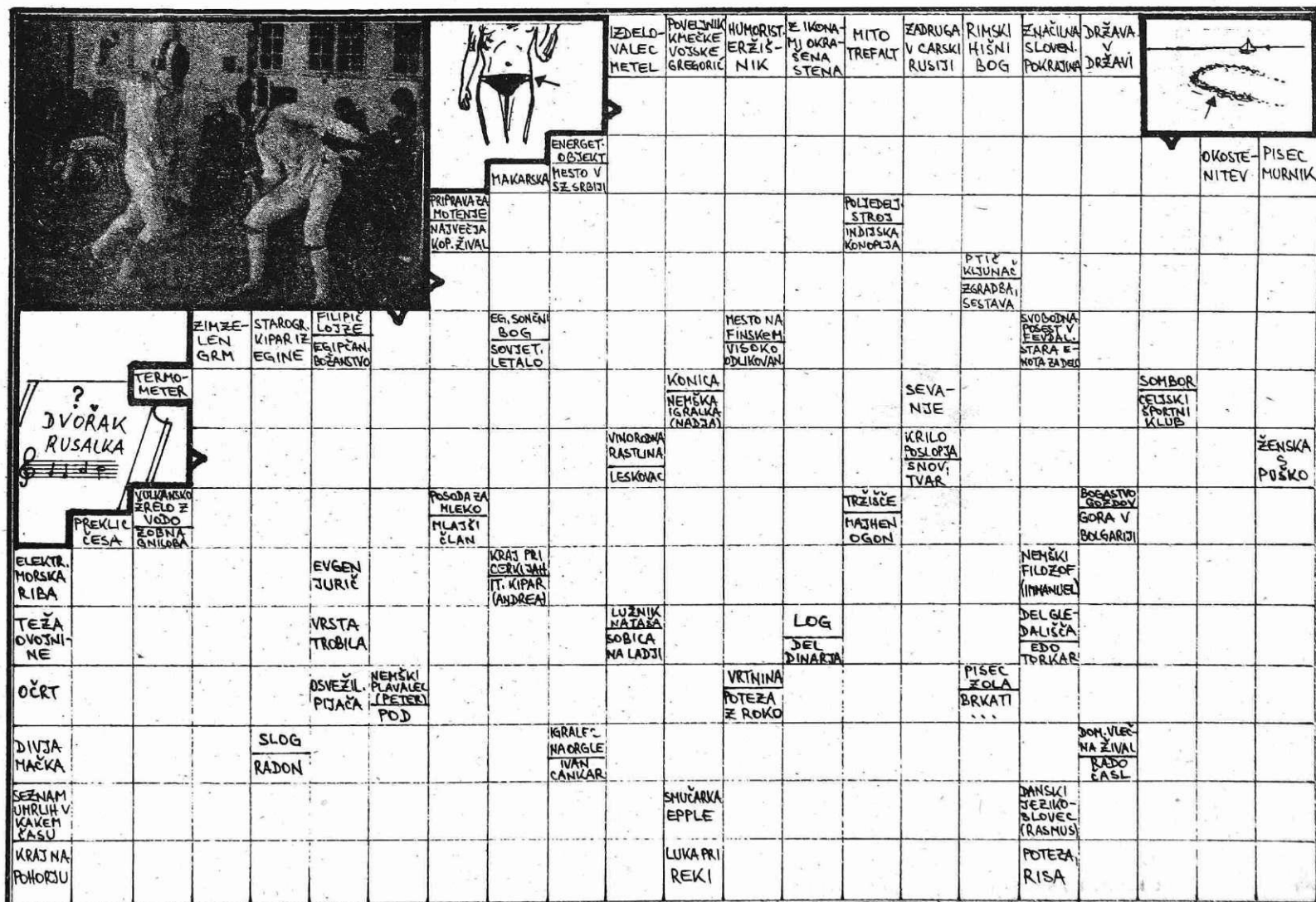
ZAHVALA

Najiskreneje se zahvaljujeva za izkazano čast in pozornost sinu in bratu ob obletnici njegove smrti organizatorjem Hanžkovega memoriala, plavalnemu klubu Jesenice in vsem sodelujočim, kakor tudi za prevoz in položeno cvetje na grob.

Krajane KS Podmežakla obveščamo, da smo 13. julija pričeli z deli na obnovi asfaltnega vozišča ceste 1. maja. Zaradi tehničnih in varnostnih razlogov dela ne bo mogoče izvajati med prometom, zato bo cesta od Hermanovega mostu do križišča Blejska Dobrava—Javor-nik zaprta za ves promet do 29. julija.

Za stanovalce ob cesti bo mogoč dovoz in odvoz v nasprotno smer kot se bodo izvajala dela.

Prav tako v času zapore ne bo obratovala linija mestnega potniškega prometa.

O PROBLEMATIKI JUGOSLOVANSKEGA HOKEJA

Predsedstvo HK Jesenice je na seji 28. junija sprejelo sklep, da v sredstvih javnega obveščanja objavi svoja stališča v zvezi s potekom in sklepi skupščine Hokejske zveze Jugoslavije in o širši problematiki hokeja v Jugoslaviji.

I. V sredstvih javnega obveščanja je bil objavljen komentar o poteku in sklepih skupščine HZJ. V različnih dnevnih časopisih je bil objavljen potek dela v skladu s prisotnostjo posameznih novinarjev, zato so bile informacije pomanjkljive in netočne. Pripombe predstavnikov HK Jesenice, ki so se nanašale na vsa bistvena vprašanja v zvezi z razvojem hokejskega športa, so bile omenjene le v Delu, ostali poročevalci pa so jih preprosto prezeli. Zaradi pomembnosti jih na kratko povzemamo:

— Tekmovalni sistem, tak kot je bil predlagan in sprejet, ne more koristiti razvoju hokeja v Jugoslaviji, še manj pa v Sloveniji, kjer je pač zaenkrat daleč najkvalitetnejši. Poleg nesmiselnosti visokih stroškov pada kvaliteta obeh najmočnejših klubov, kar se že nekaj let odraža v vedno večjem razkoraku med kvaliteto jugoslovanskega in srednjeevropskega hokeja. Rezultati reprezentance in klubov v mednarodni areni to potrjujejo. Tekmovalni sistem vodi k izenačevanju kvalitete, a žal na vedno nižji ravni. Izgovori, da zaradi olimpijskih iger letos ni primerno bistveno spreminjati tekmovalnega sistema, nimajo nobene strokovne utemeljitve.

Razvlečeno državno prvenstvo s pogostimi prekinitvami za priprave reprezentance se je že vsa zadnja leta izkazalo kot zgrešeno. Nekaj dnevnih priprave ne daje nobenih rezultatov, nasprotno, popolnoma podirajo ritem in sistem igre, poleg tega pa je program priprav reprezentance le spisek želja brez vsake materialne podlage.

Od dogovorjenih meddržavnih srečanj se vsako leto dejansko odigra le neznaten del, tako da program ostane neizpolnjen in se zatekamo k bolj ali manj uspešnim improvizacijam. Stroške, ki jih take vrste priprav povzročajo, omenjamo le mimogrede, veliko večja škoda nastaja zaradi slabe telesne in taktične pripravljenosti kandidatov za reprezentanco. Sosodne države, ki so nas v zadnjih letih v vseh pogledih močno prehitele, so to že davno spoznale, zato odigrajo svoja državna prvenstva zgoščeno, neprekinjeno in namenijo več časa za zaključne priprave reprezentance z odigranjem večjega števila težkih tekem v kratkem razdobju — podobno kot se igra kasneje po turnirskem sistemu na svetovnem prvenstvu in olimpijskih igrah. Izgovarjamo se, da ne moremo dobiti primernih partnerjev, da ni sredstev, vendar je vse to le izgovor za nespособnost vodilnih ljudi v HZJ.

Se večja napaka je v tem, da se bo play-off in zaključek državnega prvenstva odigral po olimpijskih igrah. V pretekli sezoni se je zanimanje za hokej prav zaradi zanimivega zaključka državnega prvenstva močno dvignilo, upamo pa si trditi, da bo letos po končanih olimpijskih igrah bistveno manjše, kar je zaradi razlike v kvaliteti razumljivo. Kdor podrobneje pozna izjemne napore, ki jih terja od igralcev turnirski sistem tekmovalja, mora realno pričakovati, da bo polovica igralcev poškodovanih in do skrajnosti izčrpanih. Kako bodo potem ti igralci sposobni odigrati se tri ali celo pet težkih tekem z vso potrebno zavzetostjo (to pač od njih javnost upravičeno zahteva), je jasno samo tistim "strokovnjakom", ki so ta sistem predlagali. Od vseh držav, kjer se igra hokej, ima podoben sistem samo Sovjetska zveza, vendar so tam materialne možnosti in koncept dela take, da je vsako primerjanje nesmiselno.

Da je sistem tekmovalja sprejet tak, kot je, je v veliki meri kriva Hokejska zveza Slovenije, ki svojega predloga ni predložila (V pisni obliki, kot je bilo tolmачeno na skupščini HZJ!). Na seji izvršnega odbora HZS smo predstavniki HK Olimpije in HK Jesenice predlagali odigranje državnega prvenstva v maksimalno zgoščeni obliki in z zaključkom do začetka priprav reprezentance. Vsaka racionalnejša oblika tekmovalja je bila že uvodoma odklonjena, po čigavi zahtevi, nam ni znano. Več podpore bi pričakovali od ZTKO Slovenije, saj je znano, kako potem poteka glasovanje in preglasovanje delegacij posameznih republik in pokrajin, naj se sedež HZJ preseli v Beograd.

Naslednja pripomba predstavnikov HK Jesenice se je nanašala na sestavo vodstev reprezentance in strokovnih komisij. Vodstva so izbrana (določena) že vnaprej in nikakor ne moremo sprejeti tega, da v nobeni selekciji ni predstavnikov HK Jesenice. Zahtevo utemeljujemo zaradi vloge jeseniškega hokeja v celotnem pojavnem in sedanjem obdobju. Polovico reprezentance

sestavljajo igralci HK Jesenice, poleg tega pa so pritožbe naših igralcev o občutku zapostavljenosti v reprezentanci zadnja leta upravičene. Prispevek naših igralcev po analizah njihovih nastopov na svetovnih prvenstvih ni v skladu s novinarskim poročanjem. V zvezi s tem še pripomba, da kljub večkratnim zahtevam še vedno nismo uspeli dobiti poročila trenerja in vodstva reprezentance o zadnjem svetovnem prvenstvu v Tokiu. Zato pavšalni kritik na račun obnašanja posameznikov ne sprejemamo in zahtevamo ustrezna poročila. V zvezi z imenovanjem zveznega trenerja nimamo pripomb, vztrajamo pa pri zahtevi, da je vodja strokovnega teama predstavnik HK Jesenice, enako velja za vodstvo reprezentance na olimpijskih igrah. Pripombe imamo na zapostavljanje naših igralcev v mladinski reprezentanci, kjer njihovo število nikakor ne ustreza dejanskemu stanju in kvaliteti.

Strokovno delo na vseh področjih je zanemarjeno. HK Jesenice je v svojem programu pripravil vrsto zahtev po enakem delu reprezentance in vodilnih klubov — tako v članski kot mladinski konkurenci. Zahteve so bile posredovane HZS in HZJ, vendar zvezni trener ni utegnil v celi sezoni enkrat obiskati Jesenic. O kakršnekoli sodelovanju ni bilo sledu, zlasti neodgovorno je bilo delo z mladinsko reprezentanco. Za sodelovanje smo seveda pripravljali še naprej, zahtevamo pa, da v vseh odločitvah sodeluje strokovna komisija HK Jesenice, ne pa, da poteka obveščanje in odločanje direktno s posameznimi trenerji — ne glede na to, ali so še člani HK Jesenice ali ne. Očitkov, da se sestankov strokovnih komisij in trenerske organizacije predstavnikov HK Jesenice ne udeležujejo, zato ne sprejemamo.

2. Postopek v zvezi z registracijo igralca HK Olimpija Johna Smrketa za HK Jesenice ni zaključen. HK Jesenice se je pritožil na tekmovalno komisijo HZJ, ker je menil, da je bil registracijski postopek nepravilen in je s tem tudi regularnost državnega prvenstva vprašljiva. Tekmovalna komisija je našo pritožbo zavrnila, enako tudi predsedstvo HZJ. Prek samoupravne družbene kontrole pri HZS smo vložili zahtevek za zaščito zakonitosti, ki bi ga omenjeni organ HZS moral posredovati skupščini HZJ. Naš zahtevek bi moral biti obravnavan tudi na skupščini HZS, zato upravičeno domnevamo, da iz omenjenega vzroka skupščine ni bilo. Slovensko športno javnost obveščamo o naslednjem:

— John Smrke je bil registriran za HK Olimpijo brez zahtevane dokumentacije. Pri prestopu tujih igralcev (ki so v pretekli sezoni igrali v inozemstvu), je bistveni dokument Transfer Card, ki ga potrdi Mednarodna hokejska zveza — ITHG. Tega dokumenta ob dnevu registracije v HZS ni bilo, kar je pisno potrdil sekretar HZS. Transfer Card in telegram LIHG, s katerim se dovoljuje nastopanje z veljavnostjo za nazaj, sta prispela na HZS po zaključku prvenstva, torej je bila tekmovalna knjižica izdana brez potrebnih dokumentov. Telefonskih pogovo-

rov, ki so bili menda osnova za izvršen postopek, v naši praksi noben upravni organ in postopek ne priznava. Kljub večkratnim zahtevam nismo dobili od registracijske komisije do danes, razen že omenjene Transfer Card, nobene dokumentacije, prav tako ne obvestila, da bi LIHG spremenila do sedaj veljavne predpise o prestopih igralcev.

Delovni ljudje Jesenic se upravičeno sprašujejo, kaj je storila uprava HK Jesenice v zvezi s tem primerom. Ker združujejo znatna sredstva za omogočanje dejavnosti z dolgo in bogato tradicijo na Jesenicah, jim ne more biti vseeno o nadaljni usodi jeseniškega hokeja. Predsedstvo HK Jesenice se je zato odločilo, da celotno problematiko objavi.

Zaradi omenjene pritožbe ne želimo zmanjšati uspeha HK Olimpije za osvojen državno prvenstvo, kljub temu, da je k njemu v veliki meri pripomogel prav John Smrke. V letošnji sezoni so bili na športnem področju boljši in smo jim zato čestitali. Vztrajamo pa na tem, da se razišče odgovornost organov HZS, ki so postopek izvedli.

Hokejski klub Jesenice
predsedstvo

VABILO V NOGOMETNO ŠOLO

Nogometni klub Jesenice vabi dečke, rojene leta 1970, 1971, 1972 in 1973 v nogometno šolo, ki je ob torkih in četrkih od 18. do 19. ure na nogometnem igrišču v Podmežakli.

Kandidati morajo prinesiti s seboj nogometne čevlje z vlitimi čepi in brisačo. Šola bo delala do konca meseca avgusta.

PRIJAVE ZA TURNIR V MALEM NOGOMETU

Komisija za šport pri koordinacijskem svetu ZSMS železarnice Jesenice organizira v PETEK, 22. JULJA, OB 7.45 turnir v malem nogometu v počastitev DNEVA VSTAJE.

Turnir bo na glavnem igrišču v Podmežakli. Igra se 2 x 10 minut, v primeru neodločenega izida se streljajo kazenski strelci. Ekipa šteje 6 + 4 igralce — igrajo lahko tudi registrirani. Igra se v teniških copatih.

PRIJAVE SPREJEMAMO DO SREDE, 20. JULJA, DO 13. URE NA KOORDINACIJSKEM SVETU ZSMS ŽELEZARNE (ZVONE KOVAČIČ INT TEL. 3268). OB PRIJAVI SE PLAČA TUDI STARTNINA 300 DIN ZA EKIPO.

Najboljše ekipe bodo prejele pokale in priznanja.

Z.

IV. HANŽKOV MEMORIAL

V nedeljo, 3. julija, je bilo v kopališču Ukova že četrto tradicionalno tekmovalje mladih plavalcev za »Hanžkov memorial«. Ker je to tekmovalje tudi na programu Plavalne zveze Slovenije, so se poleg plavalcev PK Radovljica, ŠSD Tone Čufar pri PK Jesenice in PK Jesenice udeležili tudi mladi plavalci PK Fužinar iz Raven na Koroškem.

REZULTATI:
100 m kravl, mlajši pionirji »A«: 1. I. Planšak, PK Fuž. (1.17.3), 2. G. Mlakar, PK Fuž., 3. J. Robič, PK Rad., 4. B. Kenič, PK Jes. ŠSD TC.
100 m kravl, ml. pionirke »A«: 1. U. Praprotnik (1.17.3), 2. S. Melink, 3. P. Rob — vse PK Rad., 5. E. Verovšek, 8. P. Ropret — oba PK Jes. ŠSD TC.

50 m kravl, ml. pionirji »B«: 1. J. Jazbec, PK Jes. ŠSD TC (0.38.2), 2. K. Božikov, PK Fuž., 3. M. Potončnik, PK Rad., 6. A. Novak, PK Jes. ŠSD TC, 11. P. Junež, PK Jes.

50 m kravl, ml. pionirke »B«: 1. S. Robič (0.41.0), 2. M. Kavčič, 3. P. Grahovec — vse Rad., 6. M. Jazbec, PK Jes. ŠSD TC, 8. S. Kancler, PK Jes. ŠSD TC, 10. P. Malenšek, PK Jes.

100 m hrbtno, ml. pionirji »A«: 1. G. Mlakar (1.25.9), 2. R. Travar — oba PK Fuž., 3. J. Robič, PK Rad., 5. B. Ilenič, PK Jes. ŠSD TC.

100 m hrbtno, ml. pionirke »A«: 1. P. Rob (1.29.0), 2. U. Praprotnik, 3. S. Melink — vse PK Rad., 6. E. Verovšek, 8. P. Ropret — oba PK Jes. ŠSD TC.

50 m hrbtno, ml. pionirji »B«: 1. K. Božikov, PK Fuž. (0.45.0), 2. J. Jazbec, PK Jes. ŠSD TC, 3. P. Zadravec, PK Rad., 7. A. Novak, PK Jes. ŠSD TC, 8. J. Žvan, PK Jes. ŠSD TC, 10. P. Junež, PK Jes.

50 m hrbtno, ml. pionirke »B«: 1. S. Robič (0.51.2), 2. M. Krmpotič, 3. K. Zadravec — vse PK Rad., 5. M.

Jazbec, 7. S. Kancler — obe PKJ ŠSD TC, 8. U. Noč, PK Jes.

100 m prsno, ml. pionirji »A«: 1. I. Planšak, PK Fuž. (1.38.0), 2. B. Oblak, PK Rad., 3. J. Košak, PK Rad., 5. B. Ilenič, PKJ ŠSD TC, 11. J. Debevc, PK Jes.

100 m prsno, ml. pionirke »A«: 1. S. Melink (1.39.5), 2. S. Dvoršak, 3. U. Praprotnik — vse PK Rad., 5. E. Verovšek, PKJ ŠSD TC, 9. P. Ropret, PKJ ŠSD TC.

50 m prsno, ml. pionirji »B«: 1. J. Jazbec, PKJ ŠSD TC (0.49.8), 2. P. Zadravec, PK Rad., 3. P. Božikov, PK Fuž., 8. J. Žvan, 11. A. Novak, oba PKJ ŠSD TC, 13. P. Junež, PK Jes.

50 m prsno, ml. pionirke »B«: 1. P. Bole (0.50.8), 2. K. Zadravec, 3. M. Krmpotič — vse PK Rad., 8. M. Jazbec, PKJ ŠSD TC, 9. U. Noč, PK Jes., 10. S. Kancler, PKJ ŠSD TC, 11. P. Malenšek, PK Jes., 12. J. Šimnec, PK Jes.

Štafeta 4 x 50 m mešano, pionirji: 1. PK Fužinar (2.52.8), 2. PK Radovljica I, 3. PK Radovljica II, 5. PK Jesenice ŠSD TC.

Štafeta 4 x 50 m mešano, pionirji: 1. PK Radovljica I (2.53.5), 2. PK Radovljica II, 3. PK Jesenice ŠSD TC.

Pokal za memorialno disciplino 100 m prsno je osvojil Igor Planšak, PK Fužinar s časom 1.38.0.

Za konec naj zapišemo, da so vidna prizadevanja novega vodstva plavalnega kluba Jesenice, da bi za ta šport navdušili čim več mladih in skozi množičnost sčasoma vrnili ugled plavanju v naši občini. Glede na težave, ki jih tarejo, še posebej finančne narave, pa vabijo vse ljubitelje tega športa, naj s skromnim prispevkom 100 din postanejo podporni člani tega kluba. In kaj naj zapišemo o organizaciji »Hanžkovega memoriala«? Brez napak!

MC

Zmagovalna ekipa železarnice na stadionu v Beljaku (foto S. Kokalj)

ŠPORTNO IN KULTURNO SREČANJE S KLUBOM JUGOSLAVIJA

V soboto, 2. julija, so se člani koordinacijskega sveta ZSMS železarnice Jesenice udeležili srečanja z delavci, ki so začasno zaposleni v Avstriji. Srečanje je organiziral klub Jugoslavije iz Beljaka, imelo pa je športni in kulturni značaj, saj je bilo posvečeno DNEVU BORCA.

Na športnem področju je bil organiziran nogometni turnir, na katerem so poleg ekipe Železarnice sodelovala še moštva: Klub Jugoslavija, klub Triglav iz Celovca in avstrijska ekipa Jann. Prvo mesto na turnirju so že četrte zaporedno zasluženo osvojili igralci naše železarnice, ki so v boju za prvo mesto premagali gostitelja.

REZULTATI:
Železarna : Jann 5:1 — strelci: Kramar, Catak 2, Kovačič, Mlakar;

Železarna : Triglav 6:0 — strelci: Mlakar 3, Dučanovič, Karahodžič, Kovačič;

Železarna : Jugoslavija 1:0 — strelci: Kovačič.

Vrstni red: Železarna Jesenice 6 točk, klub Jugoslavije 4 točke, Jann 2 točki in Triglav brez točk.

Nastopili so: Tokić, Kramar, Panič, Novak, Omanović M., Komelj, Kovačič, Catak, Omanović N., Mlakar, Karahodžič, Dučanovič, Marič, Horozović.

Ob razglasitvi rezultatov, katere se je udeležil tudi predstavnik konzulata tov. Markovič, je komisija za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS železarnice Jesenice pripravila kulturno-zabavni program in tako prispevala k počastitvi praznika.

Z.

LAJOVICU ZLATO IN BRON NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Po več letih premora so se leški motorni piloti spet lotili nekoliko resnejše tudi tekmovalni. Nastopi v zadnjih letih so bili vedno bolj simbolični, brez vidnejših uspehov na letalskih rejljih, pa tudi v akrobatskem letenju ni bilo uspehov, ker v ALC Lesce ni bilo primernega letala za vadbo najzahtevnejše in tudi najprivlačnejše discipline letalstva. Lansko leto je komanda vojnega letalstva dodelila ALC LESCE, AK Ljubljana in AK Postojna akrobatsko letalo ZLIN z nalogo šolati rezervne oficirje pilotov tudi v akrobatskem letenju.

Nekaj mladih leških letalcev se je navdušilo nad akrobatskim letenjem in ob odličnem učitelju Silvu Orožmu, enem najboljših akrobatov Jugoslavije, so mladi hitro napredovali. Vidno pa je odstopal in napredoval Franc Lajovic. Še prvi nastop na državnem prvenstvu v lanskem letu je pokazal, da ima izredne sposobnosti za to vrsto. Bil je šesti na presenečenje vseh. Letošnje 15. državno prvenstvo Jugoslavije, ki je bilo v Paračinu od 7. do 10. julija, pa je prineslo Lajovicu in ALC ponovno odličja, ki so jih bili leščani pred leti navajeni osvajati.

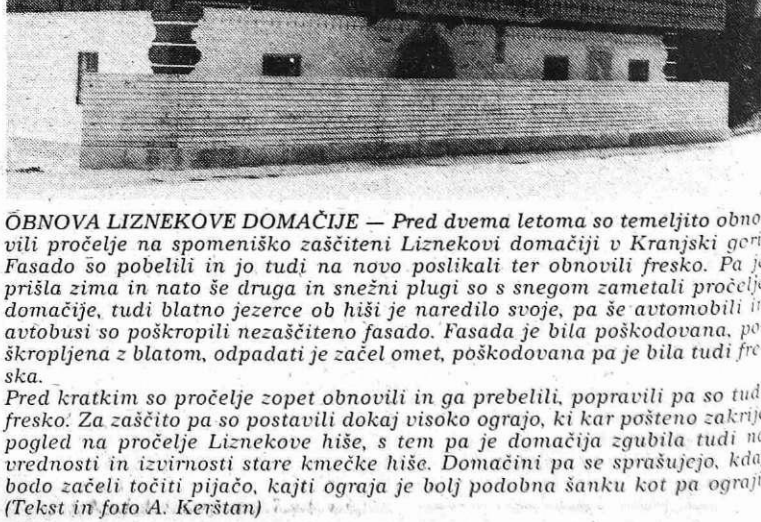
Za tekmovalje je bilo prijavljenih po izboru v republikah samo 11 najboljših akrobatskih pilotov. Slovenijo so zastopali Ljubljancan Matija Škrlec, Avgust Greif iz ajdovskega aero kluba in Franc Lajovic iz ALC Lesce. Tekmovalci so tekmovali v treh disciplinah: obvezni znani program, obvezni neznani program (tekmovalci dobijo program in zaporedje likov tik pred poletanjem) in poljubno prosti program. Državni prvak je postal tretji Matija Škrlec iz AK Ljubljana, drugi je bil Borivoj Bivic iz Zadra, tretji pa Leščan Franc Lajovic. Že v prvi disciplini — obvezni poznani program — je bil Lajovic (tovariši letalci ga kličejo »Lajko«) tretji, v nepoznanem programu je bil drugi.

Franc Lajovic je po stažu še mlad pilot. V petih letih je na motornih letalih letel nad 500 ur, lansko leto je opravil izpit za poklicnega letalca in učitelja letenja. Zaposlen je v TOZD Varnostne naprave — DO Iskra Ljubljana. Je tudi jadralni letalec, še pred pričetkom letenja pa je bil tudi uspešen padalec. Opravil je prek 700 skokov, a je zaradi prevelike želje po letenju padaštvo opustil.

Zdaj z velikimi koraki napreduje v akrobatskem letenju, ki mu je zdaj prava strast in poslastica, posebno pri izvajanju najtežjih in zapletenih letalskih likov.

Rezultati: Obvezni znani program: 1. Matija Škrlec (AK Ljub.) 2444,33 točk, 2. Borivoj Bivic (AK Zadar) 2274, 3. Franc Lajovic (ALC) 2122,5; Obvezni neznani program: 1. Zoran Gavrilović (Niš) 3205,66, 2. Borivoj Bivic 2890,16, 3. M. Škrlec 2732,66, 4. F. Lajovic 2715,5... Prosti program — finale: 1. Lajovic 3022,50, 2. Bivic 2848,33, 3. Škrlec 2725,50 točk.

Končna razvrstitev po treh disciplinah: 1. Matija Škrlec (AK Ljub.) 12.370,15, 2. Borivoj Bivic (Zadar) 12.280,65, 3. Franc Lajovic (ALC) 12.069,83... točk. Leon Mesarič

OBNOVA LIZNEKOVE DOMAČIJE — Pred dvema letoma so temeljito obnovili pročelje na spomeniško zaščiteni Liznekov domaćiji v Kranjski gori. Fasado so pobelili in jo tudi na novo poslikali ter obnovili fresko. Pa je prišla zima in nato še druga in snežni plugi so s snegom zametali pročelje domaćije, tudi blatno jezero ob hiši je naredilo svoje, pa še avtomobili in avtobusi so poškropili nezaščiteno fasado. Fasada je bila poškodovana, poškropljena z blatom, odpadati je začel omet, poškodovana pa je bila tudi freska.

Pred kratkim so pročelje zopet obnovili in ga prebelili, popravili pa so tudi fresko. Za zaščito pa so postavili dokaj visoko ograjo, ki kar pošteno zakrije pogled na pročelje Liznekov hiše, s tem pa je domaćija izgubila tudi na vrednosti in izvirnosti stare kmečke hiše. Domačini pa se sprašujejo, kdaj bodo začeli točiti pijačo, kajti ograja je bolj podobna šanku kot pa ograji.

(Tekst in foto A. Kerštan)